MARMARA SİYASAL BİLİMLER KONGRESİ 2025

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

Siyasal Bilgiler Fakültesi

ÖZET BİLDİRİ KİTABI
MARMARA SİYASAL BİLİMLER KONGRESİ 2025

"Etkileşim, Eleştiri ve Yenilik"

27–28 KASIM 2025

İSTANBUL

Marmara Siyasal

MARMARA SİYASAL BİLİMLER KONGRESİ 2025

Özet Bildiri Kitabı

Editörler:

Prof. Dr. Nail Yılmaz Prof.

Doç. Dr. Hakan Mehmetcik

Dr. Öğrt. Üyesi Muhammet Erdal Okutan

Yayın Tarihi: Kasım 2025

Yayın Yeri: İstanbul

İletişim:

E-posta

Kongre Sekreterya: siyasal-kongre@marmara.edu.tr

Fakülte Genel E-posta: siyasalbilgiler@marmara.edu.tr

Adres

Marmara Üniversitesi

Recep Tayyip Erdoğan Külliyesi

Aydınevler Mahallesi, 34854

Maltepe / İstanbul

Google Haritalar'da Görüntüle

Telefon & Faks

Santral: (0216) 777 42 00 (PBX)

Faks: (0216) 777 42 01

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

MARMARA SİYASAL BİLİMLER KONGRESİ

Marmara Üniversitesi
Recep Tayyip Erdoğan Külliyesi
27-28 Kasım 2025
https://siyasal-kongre.marmara.edu.tr

MARMARA SİYASAL BİLİMLER KONGRESİ 2025

"Etkileşim, Eleştiri ve Yenilik"

Siyasal Bilgiler Fakültesi

HALKBANK

SUNUŞ

Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi olarak, ilim ve tarihin buluştuğu İstanbul'un kalbinde, Recep Tayyip Erdoğan Külliyesi'nde "Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025"i hayata geçirmenin gururunu yaşıyoruz.

Küresel ve bölgesel belirsizliklerin, hızlı teknolojik dönüşümlerin ve köklü yapısal değişimlerin yaşandığı bir çağda; akademik bir faaliyetin ötesine geçerek dünyayı "anlamak" ve "anlamlandırmak" misyonuyla yola çıktık. Bu doğrultuda, kongremizin ve başlatmayı hedeflediğimiz bu geleneğin ilk temasını "Etkileşim, Eleştiri ve Yenilik" olarak belirledik. Disiplinler arası siloları aşmak için etkileşime, mevcut paradigmaları ve ezberleri sorgulamak için eleştiriye, yeni nesil sorunlara çözüm üretebilmek için ise yeniliğe olan ihtiyacımız, bu kongrenin temel motivasyonunu oluşturmaktadır.

Kongremize gösterilen yoğun ilgi, doğru yolda olduğumuzun en somut göstergesidir. Tarafımıza ulaşan 300'e yakın kıymetli bildiri arasından titizlikle seçilen 180 çalışma; yapay zekadan nükleer caydırıcılığa, Filistin sorunundan Avrupa Birliği politikalarına, iklim değişikliğinden göç yönetişimine kadar uzanan geniş bir yelpazede ele alınacaktır. İki gün boyunca 6 farklı salonda eş zamanlı yürütülen toplam 42 panelde, çağımızın kritik meseleleri tartışılmıştır.

Özellikle "Genç Araştırmacı Panelleri"ne ayırdığımız yer, bu organizasyonun sadece bugüne değil, bilim dünyasının geleceğine de bir yatırım olduğunun kanıtıdır. Ayrıca, alanın duayen ismi Sayın Prof. Dr. Faruk Sönmezoğlu'nun açılış dersi ile aramızda olması, bu başlangıcı bizler için çok daha anlamlı ve kıymetli kılmıştır.

Bu akademik şölenin gerçekleşmesinde emeği geçen Düzenleme Kurulu ve Bilim Kurulumuza, Marmara Üniversitesi'nin tüm destek birimlerine ve Türkiye'nin dört bir yanından gelerek kongremizi onurlandıran değerli bilim insanlarına şükranlarımı sunuyorum.

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi'nin, zihinlerde yenilikçi fikirlerin tohumlarını attığımız, etkileşimi ve yapıcı eleştiriyi merkeze alan verimli bir platform olmasını diliyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Nail Yılmaz
Kongre Başkanı Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

KONGRE KURULLARI

YÜRÜTÜCÜ KURUL

Prof. Dr. Nail Yılmaz (Genel Koordinatör)
Doç. Dr. Hakan Mehmetcik (Koordinatör)
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Erdal Okutan
Dr. Öğr. Üyesi Ali Murat Kurşun

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Hasan Korkut, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Kemal Bayram, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Semra Cerit, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Rüveyda Kızılboğa Özaslan, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ziya Öniş, Koç Üniversitesi
Prof. Dr. Andrew Cooper, University of Waterloo (Kanada)
Prof. Dr. Özden Zeynep Oktav, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Hasret Çomak, Kent Üniversitesi
Prof. Dr. Philippe Gilles – Toulon University
Prof. Dr. I. Hakan Yetkiner – İzmir Ekonomi Üniversitesi
Prof. Dr. Bénédicte Laumond – University of Versailles (Paris-Saclay)
Prof. Dr. Greg Simons – Daffodil International University (Bangladesh)

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Nail Yılmaz
Prof. Dr. İmam Bakır Kanlı
Prof. Dr. Ali Arı
Prof. Dr. Emre Erşen
Prof. Dr. Burak Hamza ERYİĞİT
Doç. Dr. Hakan Mehmetcik
Doç. Dr. Nur Çetinoğlu Harunoğlu
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Erdal Okutan

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Dr. Öğr. Üyesi Ali Murat Kurşun
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan Katıtaş
Dr. Beyza Sarıkoç Yıldırım
Arş. Gör. Feride Saliha Taşpınar

SEKRETERYA

Arş. Gör. Elif Kondakçı
Arş. Gör. Senanur Köksal

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

DAVETLİ KONUŞMACI (KEYNOTE SPEAKER)

Türk Uluslararası İlişkiler disiplininin ve Dış Politika Analizi alanının duayen isimlerinden olan **Prof. Dr. Faruk Sönmezoğlu**, kongremizin ana konuşmacısı olarak bizleri onurlandırmıştır.

1973 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamlayan Sönmezoğlu, akademik kariyerine aynı üniversitede devam etmiştir. 1980 yılında doktorasını tamamlamış ve 1996 yılında profesör unvanını almıştır.

Uzun yıllar İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde görev yapan Prof. Dr. Sönmezoğlu, 2004-2006 ve 2010 yıllarında aynı fakültede Dekanlık görevini yürütmüştür.

Temel Çalışma Alanları Prof. Dr. Sönmezoğlu'nun temel akademik ilgi alanları arasında Uluslararası Politika, Dış Politika Analizi, Türk Dış Politikası, Türkiye-Yunanistan ilişkileri ve Kıbrıs sorunu bulunmaktadır.

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

GENEL PROGRAM AKIŞI

1. GÜN: 27 KASIM 2025, PERŞEMBE

Saat	Etkinlik / Salonlar
08:00 – 09:00	**Kayıt**
09:00 – 10:30	**Açılış Konuşmaları** (Yer: SBF Konferans Salonu) *Prof. Dr. Nail Yılmaz & Prof. Dr. Faruk Sönmezoğlu*
10:30 – 11:00	*Kahve Arası*
11:00 – 12:30	**OTURUM I** Salon A: Genç Araştırmacı Paneli I (Kimlik & Kültür) Salon B: Akd. Panel I (Güvenlik & Yapay Zeka) Salon C: Akd. Panel II (AB Politikaları) Salon D: Akd. Panel III (Türk Dış Politikası) Salon E: Tematik Panel I (Local Authorities & Agriculture) Salon F: Tematik Panel II (Caydırıcılık Kavramı)
12:30 – 14:00	*Öğle Arası*
14:00 – 15:30	**OTURUM II** Salon A: Genç Araştırmacı Paneli II (Güvenlik & Dış Politika) Salon B: Akd. Panel IV (Filistin Sorunu) Salon C: Akd. Panel V (Kamu Yönetimi Reformu) Salon D: Akd. Panel VI (Yerel Yönetimler) Salon E: Tematik Panel III (İsrail-Filistin Çatışması) Salon F: Tematik Panel IV (Uluslararası Örgütler)
15:30 – 16:00	*Kahve Arası*
16:00 – 17:30	**OTURUM III**

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Saat	Etkinlik / Salonlar
	Salon A: Genç Araştırmacı Paneli III (Teknoloji & YZ) Salon B: Akd. Panel VII (Uİ Kuramsal Tartışmalar) Salon C: Akd. Panel VIII (İklim & Enerji) Salon D: Akd. Panel IX (Çin & Bölgesel Güçler) Salon E: Tematik Panel V (Göç Yönetişimi) Salon F: Akd. Panel X (State, Power & Global Order)

2. GÜN: 28 KASIM 2025, CUMA

Saat	Etkinlik / Salonlar
09:00 – 10:30	**OTURUM IV** Salon A: Genç Araştırmacı Paneli IV (Dijitalleşme) Salon B: Akd. Panel XI (Uluslararası Hukuk & İnsan Hakları) Salon C: Akd. Panel XII (Savunma Sanayii & Güvenlik) Salon D: Akd. Panel XIII (Demokrasi Teorisi) Salon E: Akd. Panel XIV (Devlet & Siyasal Ekonomi)
10:30 – 11:00	*Kahve Arası*
11:00 – 12:30	**OTURUM V** Salon A: Genç Araştırmacı Paneli V (Göç & Çatışma) Salon B: Akd. Panel XV (Popülizm & Siyasal Davranış) Salon C: Akd. Panel XVI (Türkiye, EU & Geopolitics) Salon D: Akd. Panel XVII (Kültür Politikaları & Kent) Salon E: Akd. Panel XVIII (Toplumsal Dönüşüm & Hafıza)
12:30 – 14:00	*Öğle Arası*
14:00 – 15:30	**OTURUM VI** Salon A: Genç Araştırmacı Paneli VI (Conflict & Governance) Salon B: Akd. Panel XIX (Teknoloji & Dijital Güvenlik) Salon C: Akd. Panel XX (Security, Migration & Technology) Salon D: Akd. Panel XXI (Uluslararası Güvenlik & ÖAŞ)

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Saat	Etkinlik / Salonlar
	Salon E: Akd. Panel XXII (Savaş & Jeopolitik)
15:30 – 16:00	*Kahve Arası*
16:00 – 17:30	**OTURUM VII** Salon A: Akd. Panel XXIII (Kentleşme & İklim) Salon B: Akd. Panel XXIV (Göç Politikaları) Salon C: Akd. Panel XXV (Dijitalleşme & Kriz) Salon D: Genç Araştırmacı Paneli VII (Uluslararası Sistem) Salon E: Akd. Panel XXVI (Tarihsel Süreçler & Diplomasi)
17:30	**Kapanış**

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

BİLDİRİ ÖZETLERİ

1. GÜN (27 KASIM 2025, PERŞEMBE)

11:00–12:30 | OTURUM I

Genç Araştırmacı Paneli I: Kimlik, Kültür ve Toplum
Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON A
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Ar. Gör. Dr. Başak Bülbül AKIN

- **Ağa Dizilerinde Kadın Temsilleri: Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Feminist Kuram Bağlamında Bir İnceleme (2002–2021)**
  - Elçin Talay (Yıldız Teknik Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Arş. Gör. Elif Bali Kurtarır, Doç. Dr. Fulya Memişoğlu

Öz:
Türkiye televizyonlarında izleyiciyle buluşan "ağa dizileri" türü üzerinden, kadınların nasıl temsil edildiğini toplumsal cinsiyet ve feminist kuramlar çerçevesinde kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Asmalı Konak (2002–2003), Aşk ve Ceza (2010–2011) ve Hercai (2019–2021) adlı ATV dizileri, yaklaşık onar yıllık dönemlerle seçilerek zaman içinde kadın temsillerinde yaşanan dönüşüm ya da süreklilikleri tespit etmek amacıyla derinlemesine analiz edilmiştir. Çalışmada, kadın karakterlerin hangi rollerle sınırlandırıldıkları, fiziksel, psikolojik ve sembolik şiddet gibi hangi şiddet biçimlerine maruz kaldıkları ve bu şiddetin nasıl meşrulaştırıldığı feminist eleştirel analiz yöntemiyle detaylıca değerlendirilmiştir. Diziler yalnızca bireysel karakterler üzerinden değil, aynı zamanda temsil ettikleri toplumsal yapılar, kültürel kodlar ve kadınlık algısı bağlamında da ele alınmıştır.Tezin kuramsal temeli, toplumsal cinsiyet kavramının tarihsel gelişimi ve ataerkil sistemin karmaşık işleyiş biçimi üzerine kurulmuştur. Cinsiyetin sadece biyolojik değil, aynı zamanda toplumsal olarak inşa edilen bir kimlik olduğu vurgulanmış; bireylerin kadınlık ve erkeklik rollerine nasıl yönlendirildiği, aile, okul, medya ve sosyal çevre gibi aktörler üzerinden açıklanmıştır. Liberal, radikal, sosyalist, postmodern ve kesişimsel feminizm gibi farklı feminist kuramlar ayrıntılı biçimde ele alınarak, her bir yaklaşımın kadın temsiline dair sunduğu açıklamalar, dizilerdeki karakter çözümlemeleriyle titizlikle ilişkilendirilmiştir. Analizler sonucunda, dizilerdeki kadın figürlerinin yüzeyde modern ve güçlü görünseler de genellikle ataerkil sistemin sınırları içinde hareket ettikleri, özgürlüklerinin koşullu olduğu ve ataerkil düzene sadakat üzerinden şekillendiği tespit edilmiştir. Bu durum, kadınların hem mağdur hem de ataerkil düzenin yeniden üreticisi olmalarına yol açmaktadır. Çalışma, kadınların bu popüler kültür ürünlerinde hangi kalıplara sıkıştırıldığını, kadın temsillerinin nasıl tarihsel ve kültürel bir süreklilik içinde üretildiğini ve feminist kuramlar aracılığıyla bu temsillerin nasıl okunabileceğini göstererek, televizyonda görünen kadın imgelerinin kadına dair toplumsal tahayyülün önemli bir yansıması olduğu sonucuna varmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Feminizm, Feminist Dalgalar, Toplumsal Cinsiyet, Ataerkillik

- **Aydınlık ve Karanlık Üçlü Kişilik Tipleri Bağlamında Günümüz Siyasetinde İnsan Doğasının Yeri**
  - Merve Döne Yıldırım (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
  - Ortak Yazar(lar): Dr. Öğr. Üyesi Kerim Çınar (Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışmada insan doğasının iyiliği ve kötülüğü tartışması çerçevesinde günümüz siyaset anlayışında insan doğasını yönlendiren duygular, Aydınlık Üçlü (hümanizm, Kantçılık, insanlığa İnanç) ve Karanlık Üçlü (narsisizm, Makyavelizm ve psikopati) kişilik tipolojileri bağlamında tartışılacaktır. Siyaset teorisi,

Malatya Siyaset Bilimi Kongresi 2025

insanın nasıl bir doğası olduğu sorusuna verilecek cevap ile kurulacak siyasal düzen arasında yakın ilişki olduğunu varsaymaktadır. Bu çalışma kapsamında ise günümüzde bir karar alma/verme mekanizması boyutuyla siyasetin insan doğasında yer alan duyguları (korku, kaygı, güven, umut, vb.) nasıl yönlendirdiği modern psikolojinin Aydınlık Üçlü (hümanizm, insanlığa inanç, Kantçılık) ve Karanlık Üçlü (narsisizm, psikopati, Makyavelizm) kişilik tipolojileri üzerinden anlamlandırılmaya çalışılmaktadır. Bu doğrultuda da siyasetin, yalnızca rasyonel çıkarların bir çatışması olmadığı, birtakım propaganda araçlarıyla yöneten ve yönetilenlerin iyi ve kötü doğalarına hitap edip insanların duygularını harekete geçirerek meşruiyetini sağlamaya çalıştığı iddia edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnsan doğası, Aydınlık Üçlü, Karanlık Üçlü, Duygular, Meşruiyet

- **Siyasal Olana Psikopolitik Bir Bağlam Sunmak: Siyasal Olanin Krizi Ve Politik Öznenin Dönüşümünün Psikopolitik Bir Anatomisi**
  - ➢ Ahmet Özdemir (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

Öz:

Bugün siyasal olanın krizine zoon politikonun dönüşümü de eşlik etmektedir. Siyasal olanı tanımlayan demokrasi, özgürlük ve eşitlik gibi batı siyasal düşüncesinin liberal soslu içerikleri, bu içerikler altında figüratif olarak biçimlendirilen politik özneyle uyumunu kaybetmekle birlikte onu oluşturan niteliklerin içinin boşalmasını engelleyememiştir. Siyasal olanın krizini derinleştirense iktidarın politik alanda belirsizleşmesi, politik özne olarak bireyin kapitalizmin yaratmış olduğu piyasa kültürü içinde tüketici bir yurttaşa dönüşmesi ve bugün siyasal olanın tek geçer akçesi olarak işleyen demokrasinin olgunluğa erişmesi beklentilerinin yerini demokrasinin gerilemesi tartışmalarına bırakmasıdır.

Siyasal olanın krizine ilişkin post-politika, tekno-feodalizm, post-neoliberalizm gibi çeşitli tanımlamalar getirilmeye çalışılmıştır. Bu çeşitlemelerin siyasal olanı ne kadar betimleyebildiği kuşkuludur. Politik özne iktidarla kurduğu ilişkide psikolojik bir yüklemle anlaşılmadan kuşku ortadan kalkmayacaktır. Çalışma psikopolitik bir bağlam olmadan siyasal olanın krizinin tam olarak anlaşılamayacağı ve krize dair fenomonolojik bir projeksiyon sunulamayacağını vurgulamaktadır. Michel Foucault'un biyo-politik kavramını tekrar gündeme getirecek olan bu çalışma, iktidarın biyo-politik yönetimselliğinin tarihsel ve kuramsal bir devamlılıkla psikopolitika şeklinde devam ettiğini tartışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Politik-Ekonomi, İktidar, Siyasal, Psikopolitika

---

Akademik Panel I: Güvenlik Teknolojileri, Yapay Zeka ve Siber Alan
Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON B
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Arzu AL

- **Küresel Güvenlik Perspektifinden Dijitalleşme ve Dezenformasyon**
  - ➢ Dr. Demet Güntay Uçar (Milli Savunma Üniversitesi)

Öz:

Dijital teknolojiler, devletlerin geniş insan topluluklarıyla eş zamanlı ve doğrudan iletişim kurarak kamuoyu oluşturmalarına, ulusal çıkarlarını savunmalarına, kriz yönetimi ve kamu diplomasisi faaliyetlerine önemli ivme kazandıran bir süreçtir. Bu dijitalleşme süreçleri, sunduğu olanaklar yanında devlet ya da devlet dışı aktörlerin siber saldırı, bilgi manipülasyonları gibi eylemleriyle tetiklenen tehditler üretmektedir. Dijitalleşmenin küresel siyaset üzerinde yarattığı en ciddi tehditlerinden biri de dezenformasyondur. Kasıtlı yanıltıcı içeriğin çok kısa bir zaman içerisinde geniş halk kitlelerini etkileyen ve yönlendiren bir unsura dönüşmesi dezenformasyonun hibrit savaş için elverişli bir yöntem haline gelmesine yol açmıştır. Şu ana kadar demokratik normların aşınması, toplumsal kutuplaşmaların ve ırkçılığın artması gibi farklı sonuçlarını yaşadığımız dezenformasyonun oluşturduğu tehdit çok boyutlu ve ön görülemez bir nitelik taşımaktadır ki bu da küresel sistemdeki belirsizliği radikalleştirmektedir. Çalışma, dijitalleşme ve dezenformasyon arasındaki ilişkiyi küresel güvenlik perspektifinden ele almaktadır. Çalışma kapsamında,

Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi 2025

iki kavram arasındaki ilişkiyi yansıttığı düşünülen Rusya'nın ABD'deki 2016 yılı başkanlık seçimlerine yönelik müdahalesi ve Covid-19 infodemisi incelenmektedir. Sonuçlarını bugün daha iyi anladığımız bu iki vaka, küresel sistemin dezenformasyon karşısında ne kadar kırılgan olduğunu ortaya koyarken aynı zamanda dezenformasyonla mücadelenin ne denli önemli olduğunu da göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, dezenformasyon, hibrit savaş, refleksif kontrol teorisi, küresel güvenlik

- **Yapay Zekâ ve Ulusal Güvenlik: Fırsatlar, Tehditler ve Stratejik Yönelimler**
  - Öğr. Gör. Dr. Orhan Göktepe (İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin ulusal güvenlik üzerindeki etkilerini çok boyutlu bir perspektiften incelemektedir. YZ yalnızca teknolojik bir gelişme olmayıp, aynı zamanda yeni bir güvenlik paradigmasıdır. Günümüzde YZ, özellikle istihbarat toplama, siber güvenlik, sınır gözetimi ve otonom askeri sistemler alanında ulusal güvenliğin doğasını yeniden şekillendirmektedir. Literatür taramasına dayanan bu çalışmada, büyük güçlerin konuya stratejik yaklaşımlarının yanı sıra Ukrayna-Rusya savaşı, İsrail-İran çatışması gibi YZ destekli bazı askeri operasyonlar örnek olarak ele alınmıştır. Vaka analizlerinde belirtildiği üzere; YZ'nin hedef tespiti, istihbarat analizi ve otonom harekât yönetimi alanlarındaki etkinliği belirgin bir şekilde ortaya koyulmuştur. Devlet dışı aktörler ve terör örgütleri tarafından da elde edilmesi kolay olan YZ destekli otonom silahların kontrolsüz yayılımı ulusal ve küresel güvenlik alanında çok ciddi tehlikelere yol açabilecektir. Çalışmada, YZ'nin ulusal güvenlik açısından sunduğu fırsatların yanı sıra etik, hukuki ve askeri riskleri de kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır. Ulusal güvenlikte tartışmasız bir kuvvet çarpanı olan YZ'nin uluslararası hukuk normlarına uygun şeffaf, denetlenebilir bir stratejik çerçevenin oluşturulması gerektiği vurgulanmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Ulusal Güvenlik, Savaş Teknolojisi, Siber Güvenlik, Etik ve Hukuki Riskler

- **Bir Kamu Politikası Olarak Yapay Zekâ: ABD, AB ve Çin Örnekleri Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz**
  - Dr. Öğr. Üyesi Fethi Ufuk Özışık (Marmara Üniversitesi)

Öz:
Yapay zekâ ve bu alanda gerçekleşen çalışmalar, teknolojik atılım ve bilişsel gelişim bağlamında insanlık tarihinin dönüm noktalarından birisine işaret etmektedir. Yapay zekâ, dünya genelinde birçok ülkenin ciddi boyutlarda yatırım yaptığı bir alan olmakla birlikte çeşitli regülasyonlar ile yasal, kurumsal, örgütsel ve stratejik açıdan da düzenlenmeye çalışılan bir kamu politikası sektörü olarak karşımıza çıkmaktadır. Küresel rekabet ve uluslararası ilişkiler açısından bakıldığında da yapay zekâ sadece teknolojik boyutuyla ele alınabilecek bir konu olmanın ötesindedir. Bu alanda yaşanan gelişmeler ve devam eden iyileştirmelere bakıldığında, yapay zekâyı sadece teknolojik boyutuyla ele almak indirgemeci bir bakış açısı olacaktır. Yapay zekâ doğrudan ve dolaylı olarak birçok kamu politikası alanı ile etkileşim halindedir. Bunlar arasında askeri teknolojiler, finans, dijital kamu hizmetleri, sağlık, eğitim ve çevre politikaları gibi alanlar yer almaktadır. Yapay zekânın kamu politikaları alanında hem kendi özelinde hem de diğer sektörlerle olan ilişkisi düşünüldüğünde ulusal hükümetlerin ve AB gibi ulus-üstü yapıların çeşitli düzenlemeler ve stratejiler geliştirmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu çalışmada ABD, AB ve Çin örnekleri özelinde bu düzenlemeler ve stratejiler karşılaştırmalı bir şekilde ortaya konacaktır. Yapay zekânın bir kamu politikası olarak kurumsal, yasal ve stratejik nitelikleri ile beraber ekonomik ve finansal kaynakları üzerinde durulacaktır. Bu perspektifte yapay zekâ ne tür bir kamu politikası olarak karşımıza çıkmaktadır? Farklı ülkeler ve oluşumlar nezdinde yapay zekânın ne tür farklılıklar arz ettiği incelenecektir.
Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, Kamu Politikası, ABD, AB, Çin, Regülasyon, Karşılaştırmalı Analiz

Akademik Panel II: Avrupa Birliği Politikaları ve Entegrasyon

Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi 2025

Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON C
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Gonca Oğuz GÖK

- **Avrupa Birliği'nde Egemenlik Paradigmasının Evrimi**
  - Dr. Öğr. Üyesi Sibel Zengin (İstanbul Gelişim Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, Avrupa entegrasyonu bağlamında sıklıkla tartışılan bir konu olarak 'egemenlik' kavramını incelemeyi amaçlamaktadır. Avrupa bütünleşmesinde egemenlik kavramı, kurucu antlaşmalardan başlayarak hukuki dönüm noktalarıyla şekillenmiştir. Paris Antlaşması (1951) ve Roma Antlaşması (1957), Avrupa Topluluğu'nun temelini atarken, Tek Avrupa Senedi (1987) ortak pazarın tamamlanması ve karar alma mekanizmalarının nitelikli oy çoğunluğuyla işler hale gelmesini sağlayarak entegrasyon sürecinde yeni bir aşamayı başlatmıştır. Bu çalışma, Avrupa Birliği'ni kendine özgü bir egemenlik sistemi olarak ele almaktadır. Bir yandan ulusların egemenliklerini 'birleştirme-paylaşma' (pooling-sharing) kavramlarını ayrıntılı bir şekilde incelemekte diğer yandan post-egemenlik olarak nitelendirilen model üzerinde farklı yorumları da irdelemektedir. Çalışma, Avrupa egemenliğinin dönüşümünü vaka analizi yöntemi ile incelemektedir. Vaka incelemesinde süreç izleme (process training) metodu kullanılmaktadır. Bu metodla birlikte tarihsel gelişmelerle nedensel mekanizmalar ampirik verilerle ortaya konmaktadır. İlk olarak, 1648'de imzalanan Vestfalya Barışı üzerinden Avrupa'da egemen devlet yapısına doğru evrimsel ve tarihi süreci temsil eden 'egemenlik' kavramı açıklanmaktadır. Ardından 2009 Lizbon Antlaşması'nın sonuçları, PESCO (Daimi Yapılandırılmış İşbirliği Savunma Anlaşması - Permanent Structured Cooperation), ortak savunma fonu, Avrupa ordusu tartışmaları da dâhil olmak üzere egemen bir AB sistemine yönelik tarihsel ve güncel gelişmeler ele alınmaktadır. Post-egemenlik kavramı üzerinden egemen bir AB sistemine yönelik tarihsel ve güncel gelişmeler kapsamlı olarak incelemektedir.
Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, egemenlik, post-egemenlik, Lizbon Anlaşması, PESCO

- **Avrupa Birliği'nin Normatif Gücü ve İlliberal Çok Taraflılık: Üyelikten Çevreye Üç Stratejik Model**
  - Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Necmiye Tutar (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, yarı-otoriter rejimlerin çok taraflı kurumlarla kurduğu ilişkileri normatif uyum çerçevesinin ötesine geçerek, stratejik kurumsalcılık, illiberal norm üretimi ve uyarlanabilir meşruiyet kavramları ekseninde incelemektedir. Liberal uluslararası düzenin zayıfladığı ve normatif belirsizliğin arttığı günümüzde, bu rejimlerin çok taraflı kurumlara yalnızca pasif norm alıcılar olarak değil, aktif norm üreticileri ve araçsal aktörler olarak katıldığı görülmektedir. Çalışma, Çin, Macaristan, Rusya, Mısır, Endonezya ve Ruanda gibi altı yarı-otoriter rejimin çok taraflı kurumlarla olan ilişkilerini karşılaştırmalı vaka analizi yöntemiyle incelemektedir. Analiz, bu rejimlerin çok taraflılık alanında yalnızca normlara uyum göstermediği aynı zamanda kendi meşruiyetlerini inşa etmek, alternatif normlar üretmek ve stratejik manevralar gerçekleştirmek amacıyla bu kurumları araçsallaştırdığını ortaya koymaktadır. Çalışma, çok taraflılığın kriz değil, dönüşüm içinde olduğunu ve bu dönüşümün ise normatif çoğulluk, stratejik hesaplama ve rejimsel pragmatizm temelinde şekillendiğini ileri sürmektedir.
Anahtar Kelimeler: Çok taraflılık, yarı-otoriter rejimler, stratejik kurumsalcılık, illiberal normlar, meşruiyet stratejileri

- **Avrupa Birliği Üye ve Aday Ülkelerde Sürdürülebilirlik Politikalarının Çok Değişkenli Analizi: Çevresel, Ekonomik ve Sosyal Boyutların Nitel ve Nicel Verilerle İncelenmesi**
  - Öğr. Gör. Ayda Sezgin (Gebze Teknik Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışmada, Avrupa Birliği üye ve aday ülkelerindeki sürdürülebilirlik politikalarını çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla kapsamlı bir şekilde incelenecektedir. Çalışmanın temel amacı, bu politikaların

Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi 2025

etkinliğini derinlemesine anlamak, ülkeleri sürdürülebilirlik boyutları temelinde kümelemek ve politika önerileri geliştirmektir.
Bu amaç doğrultusunda araştırma, "AB üye ve aday ülkelerinin çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik politikaları ve stratejilerinin çok değişkenli istatistiksel yöntemlerle nicel ve nitel veriler doğrultusunda kapsamlı bir analizi nasıl yapılabilir?" sorusuna yanıt aramaktadır. Bu doğrultuda karma bir araştırma stratejisi benimsenmiştir. Nicel analiz aşamasında, Eurostat'tan alınan güncel sürdürülebilirlik göstergelerine faktör analizi uygulanarak temel faktörler belirlenecek, ardından kümeleme analizi ile benzer özelliklere sahip ülkeler gruplandırılacaktır. Bu analizlerin sonucunda, nitel metodolojinin somut bir çerçevesi belirlenecektir. Nitel analizde ise, nicel bulguları derinleştirmek amacıyla mülakatlar yapılacak ve veriler içerik analizi ile değerlendirilecektir.
Sonuç olarak çalışma, AB üye ve aday ülkeleri arasındaki sürdürülebilirlik politikalarının karşılaştırmalı bir analizini yaparak, bölgesel farklılıkları ve en iyi uygulamaları ortaya koymaktadır. Bu analizler, hem AB'nin kendi içinde sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşma yolundaki ilerlemesini eleştirel bir şekilde değerlendirmek hem de aday ülkelerin AB standartlarına uyum süreçlerine ışık tutmak açısından AB literatürüne katkı sunacaktır.
Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, sürdürülebilirlik politikaları, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH), çok değişkenli istatistiksel analiz, içerik analizi

- **Türkiye'nin Medeniyetçiliği ve AB: Küresel Adaletsizlik Açısından Avrupa Merkezciliğe Karşı Bir "Farklılık" Meselesi**
  - Prof. Dr. Aslı Ege (Marmara Üniversitesi)

Abstract:
Since its Alliance of Civilizations (AOC) orientation, Turkey has remarkably led a civilizational rhetoric with regard to the EU. However, for over two decades now, Turkiye's civilizationism regarding the EU has also employed the foundational role of Eurocentrism in unjust global structures as central to the country's relationship with Brussels. This paper advocates that Turkey's emphasis on its Muslim-Eastern civilizational identity with regard to the EU for the just treatment of Turkiye's "case", extends the country's Ottoman-Islamic narrative for global justice. In this sense, Turkey takes global injustice and Eurocentrism as two aspects of the same phenomenon. Taking a multi-theoretical perspective essentially within the methodology of discourse analysis, it is concluded that Ankara's vision of a restoration of the Eurocentric global order as demanded from its claim for the Ottoman-Islamic justice, and desire, as a rising power, for a greater say in world affairs, condition its emphasis on its difference from the West vis a vis the Union. Turkey's difference-based civilizationism with regard to the EU thus becomes a self-assertive, critical force for Turkey, in the name of a democratic, egalitarian and just construction of the EU identity, while a self-verifying Turkish approach is associated to all this.
Keywords: Turkey-EU, identity difference, Eurocentrism versus global justice, Ottoman-Islamic, global influence

- **Güvenlik ve Enerji Politikaları Bağlamında AB'nin Karadeniz ve Kafkasya Perspektifi**
  - Öğr. Gör. Dr. Günnur Tuba Türksavaş (Anadolu Üniversitesi)

Öz:
Enerji güvenliği, görece güncel bir terminolojik kavram olarak kabul edilmekle birlikte Almanya-Fransa arasında Ruhr madenleri havzasının neden olduğu mücadele ve Hitler'in Bakü petrollerine ulaşmak için Kafkasya'da ilerlediği Barbarossa harekâtı, enerjinin Avrupa ulusları için önemini gösteren tarihsel örneklerdir. Bu bağlamda Avrupa Birliği'nin düşünsel mimarlarının temel motivasyonu Avrupa'ya barışı enerji kaynakları üzerinde uzlaşarak getirmek olmuştur. Avrupa'nın uzun yıllar karşıt güçleri olan Almanya ve Fransa AB'nin kurucu aktörleri olarak bu kez Birliğin güvenlik mimarisi ve enerji politikalarını yönlendirmeye başlamıştır. AB yıllara yayılan genişleme dalgaları ile sınırlarını genişletirken Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile dağılan SSCB ve Doğu Bloku ülkelerinin büyük kısmının Birliğe dahil olması ile

Marmara Uluslararası Bilimler Kongresi 2025

Karadeniz ve Kafkasya ile sınırdaş hale gelmiştir. Bu süreçte AB, Karadeniz'de Yeni Stratejik Yaklaşım ile geniş Avrupa ve Kafkasya'da da Avrupa Komşuluk Politikası gibi konseptler geliştirerek Birlik ötesinde yer alan ancak Birliğe sınır oldukları için de Birliği doğrudan etkileyebilecek söz konusu ülkeler ile iş birliği sahaları oluşturmaya çalışmıştır. Bu çalışmada Ukrayna krizi öncesi ve krizden sonraki dönemde bölgesel ve küresel konjonktürden etkilenen AB güvenlik ve enerji politikalarının AB'nin Karadeniz ve Kafkasya perspektifini nasıl etkilediği incelenmiştir. Ukrayna krizi öncesinde muhtemel olarak ileride AB üyesi olabileceği dile getirilen Ermenistan ve Gürcistan gibi Güney Kafkasya ülkelerinin üyeliği konusu giderek gündemden düşerken Ukrayna'ya destek ise AB'nin ajandasında vazgeçilmez bir madde haline gelmiştir. Yakın gelecekte bölgenin enerji ve güvenlik konularındaki güncel ve donmuş sorun alanları ile AB ajandasında yer almaya devam edeceği, AB'nin ise geliştireceği yeni politikalar ile bölge ile pragmatik nedenli ilişkilerini sürdüreceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: AB, Enerji, Karadeniz, Avrupa Komşuluk Politikası, Ukrayna, Rusya

Akademik Panel III: Türk Dış Politikası ve Bölgesel Dinamikler
Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON D
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Emre ERŞEN

- **Adalet ve Kalkınma Partisi Dönemi Türk Dış Politikasının Transnasyonal Perspektiften Analizi**
  - Doç. Dr. Merve Özdemirkıran Embel (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Türk dış politikası (TDP) üzerine yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak devlet-merkezli yaklaşımlar çerçevesinde şekillenmiş; güvenlik ve çıkar gibi realizme içkin kavramlara odaklanmış, diplomasi tarihi etrafında ele alınmıştır. Oysa 1990'larla başlayan ve 2000'li yıllar boyunca süre gelen bir olgu olarak dış politikada devlet dışı aktörlerin rolü ilgili literatürde ihmal edilmiştir. Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de devlet dışı aktörlerin, ve transnasyonal ağların dış politika yapım sürecinde daha fazla görünür olduğu bu dönemde Türkiye'de iktidara gelen Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) dış politika pratikleri de bu aktör ve ağları merkeze alan transnasyonalizm perspektifinde değerlendiren çalışmalara gereksinim duyulmaktadır. Bu bildiri, 2002 sonrası AKP döneminde Türk dış politikasını transnasyonal bir perspektiften ele almayı amaçlamaktadır. Türk dış politikası, bu çalışmada devlet dışı aktörlerin, kamu diplomasisi araçlarının, diaspora politikalarının ve ekonomik ağların etkisiyle çok katmanlı bir yapı içinde analiz edilmektedir. Bu bağlamda yurt dışında etkin, transnasyonal faaliyet gösteren kamu kaynaklı kuruluşların (Diyanet, Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüleri, TİKA, YTB, vb.) faaliyetlerinden, transnasyonal iş dünyası ağlarına (MÜSİAD, İslami finans, vb.), göç politikalarına ve AKP'nin ideolojik yönelimlerinin Arap Baharı döneminde dış politikaya yansımalarına kadar farklı alanlara odaklanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk dış politikası, transnasyonalizm, devlet dışı aktörler, kamu diplomasisi, diaspora

- **Dış Politika ve Güvenlikleştirme: Türkiye – Suriye İlişkilerinin Serencamı**
  - Dr. Öğr. Üyesi Okan Gülbak (İstanbul Ticaret Üniversitesi)

Öz:

Güvenlikleştirme (securitization), güvenliğin siyasi aktörler tarafından söylem yoluyla inşa edilmesini tanımlamak için kullanılmaktadır. Temel amacı güvenliği sağlamak olan dış politika ise güvenlikleştirmenin pratik alanlarından biri olarak belirmekte; başka bir ifadeyle, siyasi aktörler dış politikalarını güvende tutmak için devletler arası ilişkilerinin kaderini söylemler yoluyla inşa etmektedir. Dış politikada inşa edilen güvenlik aynı zamanda iç politikaya da çeşitli şekillerde yansımakta; benzer şekilde iç politikadaki değişiklikler de dış politikaya etkilerde bulunmaktadır. Kuruluşundan bu yana Türkiye siyasi aktörlerinin söylemleri dış politikanın güvenliği sağlamayı amaçlamış; siyasi aktörlerin söylemleri direkt ve dolaylı

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

olarak iç politikada da yansımalarını bulmuştur. Yüzyıla yakınlaşan Türkiye-Suriye ilişkilerinin serencamı dış politika ve güvenlikleştirme arasında bu ilişkinin somut bir örneği olarak belirmektedir. Kuruşundan itibaren Türk Dış Politikasının temel güvenlik konularından biri Suriye olmuş; 20.yy'nin sonuna dek güvenlikleştirilen ilişkiler 21.yy'nin başında değişime uğramış ve ikili ilişkiler normalleşmeye, güvenlikdışılaştırılmaya (de-securitization) başlamıştır. Takip eden on yıl içerisinde aynı fazı tekrar etmeye yeniden güvenlikleştirme ve güvenlikdışılaştırma sekansına evirilmiştir. Bu çalışma, güvenlikleştirmenin farklı veçhelerinin dış politikada nasıl yansıma bulduğu, hangi parametrelerle evirildiği, Türkiye-Suriye ilişkilerini ele alarak inceleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dış Politikası, güvenlik, güvenlikleştirme, güvenlikdışılaştırma, dış politika

- **Kendi Kaderini Belirleme Hakkı ve Türk Dış Politikası**
  - Doç. Dr. Ersin Embel (Altınbaş Üniversitesi)

Öz:

Türkiye Cumhuriyeti, Birinci Dünya Savaşı sonundan itibaren uluslararası politikanın gündemine gelen ulusların kendi kaderini belirleme hakkının gerçeklik kazandığı en önemli örneklerden biridir. Misak'ı Milli'nin de çıkış noktası olan bu kavram, Kurtuluş Savaşı'nın meşruiyet temelini oluşturmuş, Türkiye'nin kuruluş sürecinde sergilenen revizyonist dış politikanın da siyasi çerçevesini teşkil etmiştir. Öte yandan, ilerleyen yıllarda, özellikle Hatay'ın anavatana iltihakı dışında, Türkiye'nin revizyonist karakterli bir dış politika izlemediği, bu statükocu anlayış çerçevesinde de sınır değişikliklerine yol açması muhtemel ulusların kendi kaderini belirleme hakkı ilkesini vurgulayan bir dış politika söylemini bıraktığı görülmektedir. Söz konusu tutum değişikliğinin, ülkedeki etnik ve kültürel çeşitliliğin, özellikle uluslararası sistemdeki kriz ve yeniden kuruluş dönemlerinde, Türkiye bakımından varoluşsal bir tehdit addedilmesinden kaynaklandığı söylenebilir. Nitekim Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra gündeme gelen ulusların kendi kaderini belirleme hakkının galip devletlerce yenik devletlere karşı ne denli taraflı olarak kullanıldığı görülmüştür. Söz konusu hak, II. Dünya Savaşı sonunda da yeniden gündeme gelmiş, Birleşmiş Milletler'in temel ilkeleri arasında yer almıştı. İşte bu nedenle, Türkiye'nin 1945'teki yalnızlık endişesinin önemli bir nedeninin de özellikle Sovyetler Birliği eliyle, kendi kaderini tayin hakkı kapsamında yeni bir dizi sorunla karşı karşıya kalınabileceği endişesi olduğu düşünülebilir.

Bu çalışmada, yukarıdaki iddialar çerçevesinde Türkiye'nin, ulusların kendi kaderini belirleme hakkı ilkesini nasıl değerlendirdiği, buna ilişkin tutumunun kuruluş dönemi ile bunu izleyen yallarda nasıl değişiklik gösterdiği incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kendi kaderini belirleme hakkı, Türk dış politikası, Birleşmiş Milletler, Soğuk Savaş, Sevrés Sendromu

- **Donanma/Ganbot Diplomasisi: Yeni Milenyumda Türkiye Dış ve Güvenlik Politikasının Etkin Aracı**
  - Dr. Öğr. Üyesi Mesut Özel (İstanbul Kent Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, 2000 yılı sonrasında Türkiye'nin ilgi ve etki alanındaki denizlerde Deniz Kuvvetleri'ni dış ve güvenlik politikasının etkin bir aracı olarak nasıl kullandığını analiz etmektedir. Karadeniz'de BLACKSEAFOR ve Mayın Karşı Tedbirleri, Ege'de NATO görevleri, Akdeniz'de Operation Active Endeavour/Sea Guardian, UNIFIL, Libya ve Lübnan'daki insani tahliyeler ile afet müdahaleleri, Aden Körfezi'nde korsanlıkla mücadele, Türk Deniz Görev Grupları aktivasyonları, Libya Görevi, Akdeniz Kalkanı Harekatı, Katar'a konuşlanma ve Somali'deki görevler gibi geniş bir yelpazedeki faaliyetler, donanma gücünün ve "ganbot diplomasisi"nin yanı sıra yumuşak güç unsurlarının bir kombinasyonuyla yürütülmüştür. Temel hipotez, donanma/ganbot diplomasisinin Türkiye'nin dış ve güvenlik politikasında bölgesel güvenliği şekillendirmek, politika hedeflerini desteklemek ve krizlere müdahale etmek için önemli ve etkin bir araç olduğudur. Çalışma, bu etkinin savunma sanayindeki yerli kapasite artışıyla daha da

Yükseköğretim Siyaset Bilimi Kongresi 2025

güçlendiğini ve deniz gücünün Türkiye'nin bölgesel ve küresel etkinliğinin vazgeçilmez bir unsuru haline geldiğini savunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Türk Deniz Kuvvetleri, Ganbot Diplomasisi, Dış ve Güvenlik Politikası, Savunma Sanayii, Bölgesel Etkinlik

- **Türk Dış Politikasında Caydırıcılık Stratejisi: Katar Diplomatik Krizi (2017-2021) Örneği**
  - Dr. Öğr. Üyesi Yunus Çolak (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, 2017–2021 Katar Diplomatik Krizi bağlamında Türkiye'nin uyguladığı caydırıcılık stratejisini analiz etmektedir. Süreç takibi tekniğinden faydalanan çalışma, Türkiye'nin bu krizdeki caydırıcılık stratejisinin kapsamını, araçlarını ve sınırlılıklarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, Türkiye'nin askeri, diplomatik ve ekonomik araçları bir arada kullandığı çok boyutlu bir genişletilmiş caydırıcılık stratejisi uyguladığını göstermektedir. Bu stratejinin, askeri bir tırmanmayı önlemede başarılı olduğu, ancak krizin siyasi olarak çözümünde yetersiz kaldığı görülmüştür. Sonuç olarak bu vaka, bir orta gücün hibrit tehditlere karşı genişletilmiş caydırıcılığı nasıl uyguladığını gösteren özgün bir örnek teşkil etmektedir. Böylece çalışma, bu vakanın Türkiye'nin bölgesel statükoyu koruma kapasitesini ortaya koyarken, aynı zamanda bu tür bir stratejinin etki alanının sınırlarını da gözler önüne serdiğini iddia etmektedir.
Anahtar Kelimeler: Caydırıcılık, Genişletilmiş Caydırıcılık, Katar Diplomatik Krizi, Türk Dış Politikası

- **Diplomasi, Kalkınma ve Uluslararasılaşma: Yurtdışı Burs Programlarını Şekillendiren Dinamikler**
  - Prof. Dr. Selver B. Şahin (Boğaziçi Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, G-20 ülkeleri bağlamında yürütülen kamu kaynaklı yükseköğretim burs programlarını şekillendiren süreçlere odaklanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Birleşik Krallık, Çin Halk Cumhuriyeti, Japonya, Güney Kore ve Türkiye hükümetleri tarafından yürütülen burs programları incelenmiştir. Burs programlarının hayata geçirilmesi ve uygulanmasını belirleyen stratejik değerlendirmelerin ve yaklaşımların hedefler, eylemler ve fikirler açısından nasıl kesiştiğini ve ayrıştığını tartışmayı, burs programlarının uygulanma biçimlerine ilişkin kapsamlı bir eğilim analizi sunmayı amaçlamaktadır. Bu karşılaştırmalı analiz, Yorumlayıcı Süreç İzleme (IPT) yönteminin yürütülen yurtdışı burs programlarına ilişkin ilgili hükümetlerce üretilen politika dokümanları ve akademik literatürüne uygulanmasına dayanmaktadır. Bulgular, burs programlarının jeopolitik düzen, kalkınma paradigmaları ve neoliberal iktisadi küreselleşme gibi küresel yapısal dönüşüm süreçlerinin şekillendirdiği dış politika, yükseköğretimin uluslararasılaşması ve kalkınma yardımı/iş birliği temelli motivasyonlar ve hedefler temelinde şekillendiğini göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: Yurtdışı burs programları, dış politika, kalkınma, yükseköğretimin uluslararasılaşması

Tematik Panel I: Collective and Cooperative Initiatives in Response to the Politicisation and Political Work of Local Authorities: Analysis of Three Case Studies on New Public Agricultural and Food Policies in Turkey
Panel Dili: İngilizce **Salon:** SALON E
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Ali ARI

- **Critical Thinking on Urban Agricultural Politics of Metropolitan Municipality**
  - Dr. Huri Kiraz Özdoğan (Beykent Üniversitesi)

Abstract:

Uluslararası Siyasal Bilimler Kongresi 2025

With the authority granted by Law No. 6360 promulgated in 2012, the agricultural department of the newly elected metropolitan municipality of Istanbul embarked on an intensive work which include to different sort of subvention from the distribution of the plants to technical consultation. By 2025 supports approximately covered 3,222 producers, representing 60% of producers registered in the Ministry's farmer registration system (ÇKS) in Istanbul (IBB, THDB, İPA, 2025: 69). In meantime the destruction of historical gardens in Yedikule never ceases. From a long base participant observation for five years, this presentation problematizes the agriculture politics of new Istanbul metropolitan municipality as to how historical market vegetable gardens are considered in and how they are neglected by new local public policies.

This presentation seeks to discuss public action on urban gardening of Istanbul from a historical point of view. Because until the second world war, Istanbul was known their vegetable gardens destined to market. These gardens were everywhere and no point of exclusion from urban disposition, on the contrary registered in urban plan, state documents and scholar researches. But due to the post war years' urban politics based on deagrarization of Istanbul, gardens deliberately began to be dropped from urban disposition and daily routine. They were converted to boulevard, park, public buildings etc. In spite of unfavorable public politics, a handful of gardens patches (like Piyalepaşa, Maltepe) in different district of the city is reached to 2000s. Yedikule urban gardens is undoubtably is one of the greatest providing fresh and cheap vegetables to the city.

Until the Gezi protest, there are no records that extinction of vegetable gardens in Yedikule was protested. But by the Gezi protests kept going, gardens patches in the inner side of land of wall were destructed by the local municipality, this public act encountered a protest. Although there were some public projects implanted by municipalities between 2013 and 2019, there were no losses thank to the protests. On the other hand, since 2020 both local and metropolitan municipality have caused a large number of destruction of gardens by implanting of gentrification projects. And during these years there is no legal changing of these lands status, which makes gardeners vulnerable. It seems paradoxical considering the discourse of metropolitan municipality on the importance of food access and urban agriculture and democracy. This paradox encourages critical thinking about the political work of the metropolitan municipality, on that the author seeks to discuss.

Keywords: Yedikule historical gardens, urban gardening, urban agriculture

- **The Paradox of Public Action on Food and Agriculture in Istanbul: Visibility of Consumer Cooperatives and Their Institutional Marginalisation**
  - Doç. Dr. Olivier Gajac (Sciences Po Bordeaux)
  - *Ortak Yazar(lar):* Dr. Kiraz Özdoğan, İlkay Öz (İstanbul Üniversitesi)

Abstract:

This research examines the development and politicisation of a new public agricultural and food policy in the metropolis of Istanbul, within the Marmara region. It highlights the emergence of a public issue—that of agriculture and food—arising from citizen movements and local initiatives, primarily consumer cooperatives stemming from the Gezi Park movement (2013), and examines their complex relationship with the public policies promoted by the Istanbul Metropolitan Municipality (IBB) since the CHP party came to power in 2019.

Against a backdrop of strong political polarisation between the ruling AKP party and opposition municipalities, this study focuses on the metropolis of Istanbul, Turkey's economic and political capital and a key territory in the Marmara region. Istanbul is a city marked by rapid urbanisation, which has led to a 27.5% reduction in agricultural land between 1995 and 2019. This loss of agricultural land, combined with economic, ecological and social pressures, makes it crucial to formulate a coherent and equitable urban food policy.

The objective of this research is twofold: on the one hand, to analyse how consumer cooperatives, as self-managed citizen initiatives and alternatives to the market, contribute to putting the public issue of agriculture on the agenda; secondly, to understand how the metropolis politicises this issue for electoral

Mimarlar Odası Kasaba Bilimleri Kongresi 2025

purposes, relying more on top-down partnerships with conventional agricultural producers, to the detriment of these cooperatives.
The methodology is based on field research conducted between August and September 2024 in the Kadıköy district of Istanbul. It includes some 30 semi-structured interviews with 13 cooperatives (including 10 consumer cooperatives), three public institutions and six local associations. The analysis is also based on a study of strategic documents produced by the metropolitan authority (such as the İBB and IPA reports), observations of cooperative events, and previous work on short food supply chains and the social and solidarity economy (SSE) in Turkey.
The study highlights the following paradox: although consumer cooperatives have contributed significantly to raising awareness of agricultural and food issues in the local public sphere, they have been largely excluded from the institutional mechanisms put in place after 2019. The metropolis, in a spirit of centralisation and technocratic management, has chosen to base its policy on experts and conventional farmers, marginalising self-managed, voluntary initiatives that are critical of the productivist model. Although ambitious on paper, this policy remains, in practice, unfavourable to a genuine agroecological transition.
This research has multiple contributions. From a theoretical perspective, it enriches the literature on the politicisation of local public action in authoritarian and polarised contexts. It combines approaches from political sociology, territorial public action and the social and solidarity economy. From an empirical point of view, it documents a concrete case of conflict between alternative actors promoting agroecological projects and local institutions seeking to institutionalise the agricultural sector without questioning the dominant market logic. From a practical point of view, this research offers food for thought for local administrations wishing to support an inclusive ecological transition: it warns against the risks of political exploitation of citizen movements, the instrumentalisation of cooperatives for electoral purposes, and the erosion of participatory democracy in local public policies.
Keywords: agriculture urbaine, Istanbul, coopératives de consommation, politisation, politique publique

- **The Dairy Sector and Public Policies in Thrace Under Neoliberal Restructuring**
  - İlkay Öz (İstanbul Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Dr. Kiraz Özdoğan, Dr. Öğr. Üyesi Olivier Gajac (Sciences Po Bordeaux)

Abstract:
Since the neoliberal reforms of the 1980s, international institutions such as the IMF, World Bank and WTO have forced countries in the global South, such as Turkey, to cut public subsidies and privatise or liquidate state-run agri-food enterprises. Public institutions that once supplied farmers with affordable inputs were closed, paving the way for corporate dominance. In the dairy sector, large companies formed oligopolies in both production and marketing, forcing small farms to buy inputs at high prices and sell milk cheaply. Cooperatives emerged as a survival strategy, enabling producers to improve bargaining power, yet they remained constrained by the privatisation of key industries like feed (YEM Sanayi) and dairy (Türk Süt Endüstrisi Kurumu). Consumers, meanwhile, faced higher prices and reduced access to essential dairy products, exacerbated by chain stores profiting through private labels and high margins.
In response, some municipalities governed by the CHP began to experiment with local public interventions that partially broke from neoliberal logic. Programmes such as Halk Süt- buying milk from cooperatives at fair prices and redistributing it affordably or free to low-income families - have been implemented in cities like Eskişehir and Merkezefendi. Municipalities in Thrace, including Tekirdağ and Çorlu, are considering similar initiatives. This study explores how such interventions can support small dairy farmers, improve public access to milk, and challenge the private oligopoly that emerged after the state's withdrawal.
Keywords: dairy industry, small-scale dairy producers, neoliberal restructuring, public policies, Thrace.

Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi 2025

Tematik Panel II: Caydırıcılık Kavramının Evrimi: Nükleer ve Konvansiyonel Teknolojiler ile Savaş İlişkisi
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON F
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Tarık Oğuzlu

- **Devletler Sisteminde Değişim, Caydırıcılık ve Teknoloji İlişkisi: Konvansiyonel ve Nükleer Askeri Güç Dağılımlarının Karşılaştırılması**
  - Dr. Öğr. Üyesi Baybars Öğün (Ahi Evran Üniversitesi)

Öz:
Devletler sistemi, büyük güçler arasındaki güç dağılımına göre ortaya çıkan büyük güç sayısına yani kutuplara göre tanımlanmaktadır. Ana akım literatürde, sistemdeki değişimi sağlayan temel unsur, büyük güçler arasında gerçekleşecek savaşlar olarak kabul edilmektedir. Güç geçişi (power transition) teorisyenlerine göre savaş çıkması için sistemdeki statükodan memnun olup olmama hali bir kritere dönüşmektedir. Buna göre statükodan memnun olmayan büyük güçler, statükoyu değiştirmek için statükocu büyük güçlere meydan okurlar. Bu perspektif, tarihteki iki dünya savaşıyla doğrudan ilişkilidir. İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar konvansiyonel askeri teknolojiler belirleyici olmuştur. 1945 yılında ABD'nin Japonya'da kullandığı atom bombalarıyla birlikte nükleer devrimin sınırlarını çizeceği yeni bir uluslararası politika ortamı oluşmaya başlamıştır. Bu çalışma, Robert Jervis'in The Illogic of American Nuclear Strategy (1984) ve The Meaning of the Nuclear Revolution: Statecraft and the Prospect of Armageddon (1989) kitaplarında öne sürdüğü bazı temel argümanlar çerçevesinde sistemik değişimi, "teknolojik devrim" ile "caydırıcılık" arasındaki ilişkiye odaklanarak ele almayı amaçlamaktadır. Çalışmanın araştırma sorusu, devletler sistemindeki konvansiyonel ve nükleer askeri güç dağılımlarının caydırıcılık mantıkları arasındaki farkların, sistemik değişime etkilerine yöneliktir.
Anahtar Kelimeler: Caydırıcılık, Sistemik değişim, Teknoloji, Nükleer devrim, Konvansiyonel askeri güç dağılımı

- **Kırmızı Çizgiden Algoritmaya: Caydırıcılık Kavramının Söylemsel Serüveni**
  - Dr. Öğr. Üyesi Fulya Hisarlıoğlu (Kadir Has Üniversitesi)

Öz:
Bu bildiri, uluslararası ilişkiler disiplininin temel kavramlarından biri olan caydırıcılık anlayışının zaman içindeki anlam dönüşümünü yapı-bozumcu bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle Soğuk Savaş döneminde devlet-merkezli, rasyonel aktör modeline dayalı bir strateji olarak kurumsallaşan caydırıcılık, post-soğuk savaş bağlamında çok aktörlü, asimetrik ve söylemsel yönleri öne çıkan bir biçime evrilmiştir. Bu çalışma, kavramın arkasındaki sabit varsayımları ve güvenlik söylemleri içindeki kurucu rolünü tartışarak, caydırıcılığın zamansal ve söylemsel bağlamlarda nasıl yeniden üretildiğini analiz etmektedir. Böylelikle, kavramın doğallaştırılmış stratejik bir araç olmanın ötesinde, tarihsel olarak inşa edilen ve ideolojik yönleri bulunan bir pratik olarak yeniden düşünülmesi gerektiği savunulmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Caydırıcılık, yapı-bozum, söylem analizi, güvenlik, uluslararası ilişkiler

- **Ekonomik Karşılıklı Bağımlılık ve Caydırıcılık**
  - Prof. Dr. Tolga Demiryol (Altınbaş Üniversitesi)

Öz:
Soğuk Savaş döneminin nükleer ve konvansiyonel tehditlerine odaklanan klasik caydırıcılık teorisi, günümüzün hibrit savaş gerçekliği karşısında yetersiz kalmaktadır. Hibrit savaş, askeri ve askeri olmayan araçları (siber saldırılar, dezenformasyon, ekonomik baskı) eş zamanlı kullanarak savaş ile barış arasındaki çizgiyi bulanıklaştıran ve genellikle konvansiyonel bir karşılığı tetiklemeyen "gri bölge" eylemlerini içerir. Bu çalışma, hibrit savaşın getirdiği yeni koşullar ışığında caydırıcılık kavramını yeniden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Teorik-kavramsal bir analizle, klasik caydırıcılık teorisinin hibrit tehditler

Manisa Sosyal Bilimler Kongresi 2025

karşısındaki eksikleri ortaya konulmaktadır. Özellikle saldırının kaynağını gizleyen "atfedilebilirlik sorunu," eylemlerin çatışma eşiğinin altında tutulmasıyla oluşan "belirsizlik" ve ekonomik araçların artan rolü, geleneksel caydırıcılık işleyişini geçersiz kılmaktadır. Bulgular, hibrit tehditlere karşı caydırıcılığın askeri, ekonomik, siber ve bilgi alanlarını kapsayan bütüncül ve çok alanlı bir modelle yeniden yapılandırılması gerektiğini göstermektedir. Çalışma, bu yeni dinamikleri entegre ederek günümüz güvenlik ortamına uygun, teorik olarak tutarlı bir caydırıcılık çerçevesi için kavramsal bir zemin sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Caydırıcılık, Hibrit Savaş, Yapay Zekâ, Ekonomik Yaptırımlar, Siber güvenlik

12:30–14:00 Öğle Arası

14:00–15:30 | OTURUM II

Genç Araştırmacı Paneli II: Uluslararası Güvenlik ve Dış Politika Analizleri
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON A
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Ar. Gör. Dr. Muhammed ALKIŞ

- **"Küçük" Olmanın Stratejileri: Finlandiya'nın Uluslararası Sistemde Barınak Arayışı Davranışı**
  - Arş. Gör. Doğan Demirkıran (Üsküdar Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, bir küçük devlet olarak Finlandiya'nın uluslararası sistemde maliyetleri en aza indirip faydaları maksimize etmek için izlediği stratejileri incelemektedir. Bu bağlamda barınak teorisi (shelter theory) temel alınarak, Finlandiya'nın Avrupa Birliği (AB), NATO ve Nordik işbirliği mekanizmalarında kendisine kurumsal "barınak" arayışı ele alınmaktadır. Barınak teorisine göre küçük devletler, yapısal kırılganlıklarını azaltmak için daha büyük devletler veya uluslararası/bölgesel örgütler tarafından sağlanan ekonomik, siyasi, güvenlik, ekonomik ve toplumsal barınaklara ihtiyaç duyar. Finlandiya örneğinde, AB üyeliği ülkeye toplumsal, ekonomik, siyasi ve kısıtlı güvenlik barınağı sağlarken; NATO üyeliği, güvenlik barınağı işlevi görmüştür. Öte yandan Finlandiya, Nordik işbirliğinin aktif katılımcısı olarak çok boyutlu ve ev yapımı (home-made) bir barınağa sahiptir. Çalışmanın temel araştırma sorusu "Finlandiya uluslararası sistemde maliyeti nasıl sınırlar ve faydayı nasıl maksimize eder?" şeklindedir. Bu soruya yanıt aramak için araştırmada nitel yöntemle politika yapıcılar, uygulayıcılar ve uzmanlarla yarı yapılandırılmış mülakatlar yapılarak Finlandiya'nın bu kurumsal barınak arayışının motivasyonları ve sonuçları analiz edilmiştir. Böylece çalışma, literatüre Finlandiya örneği üzerinden küçük devletlerin dış politika davranışlarına ilişkin katkı sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Küçük Devlet, Barınak Teorisi, Finlandiya Dış Politikası, Avrupa Birliği, NATO, Nordik İşbirliği

- **Güvenlik Politikası Aracı Olarak Hukukun Kullanılması: Yabancıların Sınır Dışı Edilmesi**
  - Arş. Gör. Fuat Evsen (Marmara Üniversitesi)

Öz:
Devletler -özellikle de idare- güvenlik politikalarını oluştururken çeşitli araçlardan yararlanmaktadır. İnsan kaynağı, askeri ve ekonomik güç gibi araçların yanı sıra hukuk da bu süreçte kullanılan araçlardan biri olabilmektedir. Ancak hukukun bir güvenlik politika aracı olarak kullanılması, ince bir sınırı da beraberinde getirmektedir: Hukukun hukuk kuralları içerisinde kalması ile güvenlik ya da siyaset için araçsallaştırılması arasındaki sınır.
Kabul etmek gerekir ki hukuk, siyasetten ari bir alan değildir. Yasama organının (TBMM) kanun koyucu sıfatını haiz olması ve siyasilerden oluşması, siyaset aygıtının hukukun teşekkülündeki kritik etkisini

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

göstermesi bakımından dikkate değerdir. Ancak hukukun oluşumundaki siyaset etkisi, hukukun araçsallaşmasını gerektirmemektedir. Özellikle son yıllarda hukukun bir güvenlik politika aracı olarak kullanılması konusunda çok karşımıza çıkan ve tartışılan alanlardan biri, yabancıların sınır dışı edilmesidir. Bazen iç siyasetin bazen de değişken dış politikanın etkisiyle yabancılarının sınır dışı edilme tehdidi altında yaşamaları/sınır dışı edilmeleri Hukukun koruması gereken alanı da sorgulatmaktadır. Türkiye'de bulunan yabancıların sınır dışı edilmesi uygulamalarında, zaman zaman, kamu düzenini sağlamak amacının zorlanarak hukukun sınırlarının aşıldığı gözlemlemektedir. Çalışmada, 6458 sayılı Kanun kapsamında yabancılar hakkında tesis edilen sınır dışı etme işleminin sebepleri ve usulü anlatıldıktan sonra devletin güvenlik politikası olarak hukuku kullanmasının bir örneği olarak zikredilecektir. Bu çerçevede hukukun güvenlik ya da siyaset aracı olarak kullanılmasının kendi misyonuna sağladığı yarar – verdiği zarar konusuna da değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Politika, Hukuk, Yabancılar, Sınır Dışı Etme, 6458 Sayılı Kanun

- **Stratejik Yolsuzluğun Bozucu Güç Boyutu: Çin'in Sessiz Müdahale Mekanizmaları**
  - Arş. Gör. Yiğit Cem Eskicioğlu
  - Ortak Yazar(lar): Dr. Öğr. Üyesi Soner Tauscher

Öz:
Yolsuzluğun silahlandırılması, otoriter rejimlerin yolsuzluğu dış politika aracı olarak sistematik biçimde kullanmaya başlamasıyla birlikte uluslararası sistemi etkileyen bir nitelik kazanmıştır. Stratejik yolsuzluk, devletlerin dış politika hedefleri doğrultusunda kurumsal zafiyetleri kullanarak sermaye erozyonu, kötü niyetli etki ve seçim müdahalesi gibi yollarla etki üretmesi olarak tanımlanmaktadır. Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi, medya ortaklıkları ve altyapı yatırımları gibi yumuşak güç araçları, hedef ülkelerde siyasi sessizlik, yönlendirilmiş bağımlılık ve kurumsal bozulma yaratacak şekilde kurgulanmaktadır. Bu çalışma, Çin'in dış politika stratejilerini "bozucu güç" boyutu üzerinden ele almakta ve klasik güç tipolojilerinin ötesinde bir dış politika biçimi önermektedir. Bozucu güç, doğrudan baskı ya da gönüllü çekicilikten ziyade, içeriden müdahale yoluyla sistem işleyişini zayıflatmayı amaçlayan düşük görünürlüklü ama yüksek etkili bir strateji biçimi olarak tanımlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Stratejik yolsuzluk, Çin, Bozucu güç, Çin dış politikası, Sessiz müdahale

- **Milli Güvenlik Kurulu Basın Açıklamaları Çerçevesinde 2002-2022 Yılları Arasında Türkiye'nin Güvenlik Algılaması**
  - Mehmet Sebgattulah Gülrenk (Marmara Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, Türkiye'nin 2002–2022 yılları arasındaki güvenlik algısını Millî Güvenlik Kurulu (MGK) basın açıklamaları üzerinden içerik analizi yöntemiyle incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, AK Parti iktidarları döneminde Türkiye'nin güvenlik politikalarının önceliklerinde yaşanan dönüşümü, uluslararası sistemdeki gelişmeler ve bölgesel tehditler bağlamında ortaya koymaktır. Araştırmada nitel içerik analizi tekniği kullanılmış; 20 yıllık süre boyunca yayımlanan tüm MGK basın açıklamaları sistematik biçimde kodlanmış, güvenlik temaları frekanslarıyla birlikte dönemsel olarak sınıflandırılmış ve söylem analizi boyutuyla desteklenmiştir. Böylece Türkiye'nin güvenlik gündeminde öne çıkan başlıkların tarihsel seyri bütüncül bir çerçevede değerlendirilmiştir.
Analiz sonuçlarına göre, Irak ve Suriye kaynaklı tehdit algıları özellikle 2000'li yılların başından itibaren güvenlik söyleminde en belirleyici unsurlar olmuştur. 2010'lu yılların ortalarından itibaren ise Kıbrıs Sorunu ve Doğu Akdeniz'deki enerji rekabeti giderek artan şekilde gündeme taşınmıştır. Bunun yanında terörle mücadele, sınır güvenliği, demografik yapıdaki değişimler, mülteci akını ve uluslararası işbirliği arayışları da güvenlik söyleminin süreklilik gösteren unsurları olarak dikkat çekmiştir. Ayrıca MGK açıklamaları, yalnızca askerî tehditlere odaklanmamış; aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası meşruiyet arayışını, diplomatik girişimlerini ve bölgesel denge politikalarını da güçlü biçimde yansıtmıştır.

Uluslararası Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Çalışma, neoklasik realizm perspektifinden hareketle devlet davranışının yalnızca dış sistemik faktörlerle değil, iç siyasal ve toplumsal dinamiklerle de şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda MGK açıklamaları üzerinden yapılan inceleme, Türk dış ve güvenlik politikasındaki süreklilik ve kırılma noktalarını sistematik biçimde görünür kılmakta; literatüre kavramsal, kuramsal ve yöntemsel katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Milli Güvenlik Kurulu, Güvenlik Algısı, İçerik Analizi, Türk Dış ve Güvenlik Politikası, Neoklasik Realizm

Akademik Panel IV: Filistin Sorunu: Temsil, Çözüm ve Hukuk
Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON B
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Zuhal Mert Uzuner (Marmara Üniversitesi)

- **Güncel Siyasi Bağlam ve Tartışmalar Işığında Filistin Devleti ve İki Devletli Çözümü Yeniden Değerlendirmek**
  - Dr. Abdurrahman Gümüş (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Öz:

İsrail-Filistin meselesi 7 Ekim 2023 sonrası İsrail'in Gazze'ye yönelik kapsamlı operasyonları ile yeni bir boyuta taşınmıştır. Son dönemde Fransa, İngiltere, Kanada ve Portekiz gibi çok sayıda ülkenin Filistin devletini tanıyacağını duyurması da önemli gelişmeler olmuştur. Diğer taraftan Filistin topraklarındaki fiili durum, Filistin devletinin ve iki devletli çözümün hayata geçirilmesini zorlaştırmaktadır. Devlet olmanın siyasi ve hukuki yönleri bulunmaktadır. Bu çalışma, Filistin devleti ve iki devletli çözüm tartışmaları üzerinden devlet kavramının özündeki nitelikleri ve Filistin devletini tanıyan ülkelerin sayısının dünya genelinde ve özellikle Avrupa'da artmasının İsrail-Filistin meselesi açısından anlamını ele alacaktır. Uluslararası hukukta Montevideo Konvansiyonu ile belirlenen kriterler devlet olmanın temel vasıfları olarak genel kabul görmektedir ancak konunun siyasi boyutu en az hukuki gereklilikler kadar önemlidir. Filistin devletini BM üyesi 150'ye yakın ülkenin tanıması ve buna karşın sahada devlet olarak nitelendirilebilecek bir siyasi yapının olmaması ve fiili işgal durumu bu örnek olayı özel bir hale getirmektedir. Peki İsrail ve ABD dışındaki tüm aktörlerin Filistin devletini diplomatik olarak tanıması Filistin devletini ve iki devletli çözümü mümkün kılar mı? Filistinli aktörler, İsrail ve Filistin devletini tanıdığını açıklayan ülkelerin Filistin devleti ve iki devletli çözüm anlayışları aynı mıdır? Çalışmada Robert Putnam'ın iki seviyeli oyun (two-level game) kavramı da temel teorik yaklaşım olarak ele alınacaktır. Ayrıca fiili durum, BM süreci ve barış müzakereleri birlikte değerlendirilerek güncel gelişmelerin İsrail-Filistin meselesinin genel çerçevesi içerisindeki yeri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Devlet- Filistin devleti- Tanıma- İki devletli çözüm- İsrail-Filistin meselesi

- **Yerleşimcilik ve Gazze: Güvenlik ve Yerleşimci İdeoloji Perspektifi**
  - Doç. Dr. Ferit Belder (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Batı Şeria'daki Yahudi yerleşimleri çok uzun zamandır İsrailliler ve Filistinliler arasında anlamlı bir iki-devletli çözümün önündeki temel engellerden bir tanesi olarak görülmekteydi. Bunun karşısında Gazze ile 2005 yılında İsrail'in tek taraflı çekilme süreciyle beraber farklı bir siyasal gerçeklik tecrübe ediyordu. Ancak 7 Ekim 2023 sonrasında İsrail'in Gazze'yi işgali 'Yahudi yerleşimleri dönüyor mu?' sorusunu beraberinde getirdi. Bu çalışma, İsrail'in Filistin bağlamında değişen güvenlik anlayışında Gazze'nin yeni rolüne ve bu güvenlik anlayışı ile yerleşimci ideolojinin kesişme hattına odaklanmaktadır. Her ne kadar Batı Şeria yerleşimciliğinin ana sac ayaklarından bir tanesi olmasa da Gazze'ye yönelik yerleşimci ilginin güvenlik ekseninde kurulduğu görülmektedir. Bu çerçevede, çalışma Gazze'de yerleşimciliğin geleceği meselesini Gazze-Batı Şeria mekânsal karşılaştırmasını güvenlik ve yerleşimcilik ekseninde gerçekleştirerek ele almaktadır. Bunu yaparken İsrail işgali karşıtlığı üzerinde varlık gösteren başat Filistin

Uluslararası Siyaset Kongresi 2025

ulusal bilincine karşın Filistin siyasetindeki çokluğun karşıtlığı ise meselenin Filistinli boyutunun referansı olarak ele alınacaktır.
Anahtar Kelimeler: yerleşimler, Gazze, İsrail-Filistin, güvenlik, Batı Şeria, yerleşimci ideoloji

- **Etnik Temizlik mi, Varlık Anomalisi mi? Siyonist Anlatıda Filistin ve Filistinli Arapların Temsili**
  - Prof. Dr. Ahmet Yıldız (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, Siyonist ideolojinin Filistin'e yönelik söylem ve eylemlerini kurucu dönemi itibarıyla ele alarak, etnik temizlik ve yapısal ayrımcılık gibi olguların bu sürecin sonucu değil, bizzat ideolojinin temel önermeleri olduğunu ileri sürmektedir. Siyonist tahayyül, Avrupa'nın Yahudi Sorununa çözüm üretme amacıyla, Yahudi ulus-devletini bir toplanma merkezi olarak kurmayı hedeflemiş; bu bağlamda Filistin'i "halksız bir toprak" ve Yahudileri "topraksız bir halk" olarak konumlandırmıştır. Bu çalışma, Siyonist figürlerin söylemlerini zamansal gelişim içinde eleştirel söylem çözümlemesiyle inceleyerek, Filistinli Arapların neden ve nasıl bir "anomali" olarak görüldüğünü ve bu algının yerleşimci-sömürgeci politikalarla nasıl süreklilik kazandığını analiz etmektedir.
Anahtar Kelimeler: Siyonizm, Filistin, etnik temizlik, kolonyalizm, ayrımcılık

- **Dijital Gazze Direnişi: Temsil ve Sessizlik, Ölürken Haklı Ölmek**
  - Doç. Dr. Nigar Tuğsuz (İstanbul Ticaret Üniversitesi)

Öz:
Dijital çağda çatışmalar ve anlaşmalar farklı bir boyut kazanmıştır. Dijital medya yeni dönemde çok boyutlu kamusal katılımın bir aracı olarak işlev görmektedir. Dijital araçların bilgi alışverişini çeşitlendirdiği ve hızlandırdığı, merkezde olmayan aktörlere de etki gücü kazandırdığı görülmektedir. Buna rağmen basit anlaşmazlıklardan savaşlara kadar reel güç ilişkilerini ne kadar etkilediğine ve dönüştürdüğüne dair soru işaretleri vardır. Yeni dönem daha demokratik bir katılım ve temsiliyet imkanı barındırsa da reel güç ilişkilerinden çıkan kararların ve politika yapımının üzerindeki etkisi sorgulanmaktadır. Gazze katliamlarının dijital medya aracılığı ile anlık olarak tüm dünyaya duyurulmasına rağmen dünyanın tepkisizliği bu soru işaretlerini artırmıştır. Son iki yılda İsrail Gazze'de 60 bin kişiyi neredeyse canlı yayın esnasında öldürmüştür ve bunların 20 bine yakını çocuktur. Dijital Gazze direnişi ile tüm dünya katliamlardan anında haberdar olmuş buna rağmen bir sessizlik ve tepkisizlik anlaşması oluşmuştur. Bu amaçla bu bildiride dijital direnişin görünüşteki gücüne rağmen etki düzeyi sorgulanacaktır. Uluslararası tepkisizliğin örnekleri ana söylemler üzerinden analiz edilecek, dijital direnişlerin reel güç ilişkilerini etkileme konusundaki sınırlılıkları gösterilmeye çalışılacaktır.
Anahtar Kelimeler: Dijital Direniş, Gazze Direnişi, Güç, İktidar, Hegemonya

- **Arap-İsrail Çatışması: Tarihsel Dinamikleri, Uluslararası İlişkilerdeki Güncel Yansımaları ve Olası Gelecek Senaryoları**
  - Doç. Dr. Süleyman Özmen (İstanbul Rumeli Üniversitesi)

Öz:
Arap-İsrail çatışması, 20. yüzyılın başından itibaren Orta Doğu'nun siyasi ve toplumsal yapısını belirleyen en temel kriz alanlarından biri olmuştur. Bu çalışma, çatışmanın tarihsel kökenlerinden günümüze uzanan süreci ve uluslararası ilişkiler sistemine etkilerini analiz etmektedir. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden başlayarak 1948'de İsrail'in kurulması, bölgesel savaşlar, barış girişimleri ve diplomatik süreçler ele alınmıştır. Filistin meselesi, Kudüs'ün statüsü, yerleşim politikaları ve mülteci sorunu gibi başlıklar güncel gelişmeler bağlamında tartışılmıştır. Ayrıca, ABD, Rusya, AB ve bölge ülkelerinin çatışmadaki rolleri ve enerji, güvenlik, ekonomik iş birliği gibi konuların uluslararası boyutu incelenmiştir. Son olarak, Abraham Anlaşmaları ve bölgesel normalleşme çabaları ışığında çatışmanın geleceğine dair

Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Kongresi 2025

olası senaryolar değerlendirilmiştir. Bildiri, Arap-İsrail çatışmasının çok boyutlu analizini yaparak, uluslararası sistemdeki yerini ve etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Arap-İsrail Çatışması, Uluslararası İlişkiler, Orta Doğu, Filistin, Kudüs, Güvenlik, Diplomasi, Gelecek Senaryoları

- **Gazze İçin Küresel Yönetişim ve Akademik Sorumluluk**
  - Doç. Dr. Hüseyin Onur Ercan (Türk-Alman Üniversitesi)

Öz:
Filistin topraklarındaki Gazze'de süregelen insanlık dramı, yalnızca bölgesel bir güvenlik sorunu değil, aynı zamanda küresel yönetişim mekanizmalarının krizidir. Bu insani felaket karşısında mevcut uluslararası hukuk normlarının ve Birleşmiş Milletler başta olmak üzere çok taraflı kurumların uygulamadaki yetersizlikleri ile çatışmaların durdurulması için daha bağlayıcı mekanizmalara duyulan ihtiyaç, gözler önündedir. Bu bildiride, giderek belirginleşen uluslararası akademi dünyasının sorumluluğu ile Küresel Yönetişim bağlamında sivillerin korunması ve sürdürülebilir barışın tesisi için atılması gereken adımlar tartışılmaktadır. Gazze ve Filistin üzerine yapılan akademik yayınların niceliksel gelişimi analiz edildiğinde, küresel üniversitelerdeki bilimsel ilgi ve tematik yönelimler değerlendirilebilmektedir. Bibliyometrik veriler, özellikle 2014 ve 2021'deki saldırılar sonrasında yayınlarda ciddi bir artış yaşandığını ortaya koymaktadır. Ancak bu yükselişe rağmen, konu hâlâ birçok akademik disiplinde marjinal konumda kalmaktadır. Üniversiteler ve araştırma kurumları, sempozyumlar, disiplinlerarası araştırmalar, konferanslar ve yayınlar aracılığıyla Gazze ve Filistin meselesini entelektüel sorumluluklar üstlenerek bilimsel gündemde tutmalı; politik süreçlere dolaylı etki sağlayacak bilgi üretimini sürdürmelidir. Konunun akademik platformlarda disiplinlerarası düzlemde canlı ve eleştirel biçimde tartışılması, uzun vadeli uluslararası farkındalık ve norm oluşturma süreçlerine katkı sağlayacaktır. Sivil toplumlar düzeyinde küresel çapta gösterilen tepki dikkat çekici olsa da, bu enerjinin kurumsal ve akademik yapılara taşınması, kalıcı çözümlerin önünü açacaktır.
Anahtar Kelimeler: Filistin, Gazze, Küresel Yönetişim, Akademik Sorumluluk, Akademik Üretim

Akademik Panel V: Kamu Yönetimi Reformu ve Yeni Yaklaşımlar
Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON C
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Burak Hamza ERYİĞİT

- **Yeni Kamu Yönetimi Çağında Türkiye İçin Yeni Bir Model Arayışı: "Girokrasi" (Girişimci Bürokrasi) ve "Girokrat" (Girişimci Bürokratlık)**
  - Doç. Dr. Akif Çarkçı (Düzce Üniversitesi)

Öz:
Yeni kamu yönetimi düşüncesi, kamusal nitelikteki hizmetlerin niteliklerinin, boyutlarının ve bunları sunacak olanların niteliklerindeki değişim ve dönüşüme bağlı olarak ortaya çıkan, katılımcı, piyasa, müşteri-vatandaş odaklı, şeffaf, esnek, optimal bürokrasi yapısına sahip yeni bir kamu yönetimi hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Bu süreç her ne kadar 70'li yıllarda başlamışsa da yeni kamu yönetimi hareketinin 1990'larda İngiltere ve Yeni Zelanda'da kamu sektöründe yapılan reformlarla birlikte belirginleştiği ifade edilebilir (Yamamoto, 2003). Ayrıca İMF, OECD ve Dünya Bankası raporlarıyla küresel gündeme taşınan yeni kamu yönetimi hareketi başta ABD olmak üzere pek çok ülkede etkili olmaya başlamıştır (Özer, 2006). Türkiye'de kamu bürokrasisinin reformizasyona yönelik MEHTAP ve KAYA gibi girişimler sonrasında özellikle 90 yıllarda hızlanan piyasa koşullarında kamusal hizmet sunumu arayışları yeni kamu yönetiminin yükselmesine katkı sağlamıştır. Yeni döneme uygun, idealize edilmiş bir bürokratik yapının inşası yanında yeni şartlara uyum sağlayacak yeni tip bürokrat modeli, hızlı bir biçimde kalkınma arayışına yönelen Türkiye için temel bir ihtiyaç halini almıştır. Her daim hantallığından, katı hiyerarşik yapısından ve verimsizliğinden şikayet edilen bir bürokratik yapı yerine daha esnek ve verimli bir

Uluslararası Bilimsel Sempozyum 2025

bürokratik yapı, ayrıca liderlik kültürünü esas alan, vizyon, strateji, girişimcilik gibi değerleri benimsemiş yeni bir bürokrat modeli de ihtiyaç haline gelmiştir. Bu anlamda bürokrasi yerine girokrasi, bürokrat kavramı yerine girokrat kavramlarını öne çıkaran bir yaklaşımın Türk kamu yönetimi sistemine neler kazandırabileceği tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni kamu yönetimi, bürokrasi, girokrasi, bürokrat, girokrat

- **Kamu İç Denetiminde Faaliyet Yönetiminin Evrimi: Mevcut Kamu İç Denetim Standartları İle Taslak Kamu İç Denetim Standartlarının Karşılaştırmalı Analizi**
  - Dr. Cem Çetin (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, kamu iç denetim standartlarındaki yönetim yaklaşımlarının dönüşümünü mevcut Kamu İç Denetim Standartları (mevcut standartlar) ile 2025 Taslak Kamu İç Denetim Standartları (taslak standartlar) karşılaştırarak incelemektedir. Doküman analizi yöntemiyle yapılan incelemede, taslak standartların yönetim boyutunda önemli yenilikler getirdiği tespit edilmiştir. Temel bulgulara göre, mevcut standartlarda genel ifadelerle tanımlanan yönetim sorumlulukları, taslakta stratejik planlama, metodoloji geliştirme ve kaynak tahsisi gibi unsurlarla sistematik hale getirilmiştir. Risk esaslı yıllık planlamanın yerini uzun vadeli stratejik hedefler almış, kaynak yönetimi mali, beşerî ve teknolojik boyutlarıyla detaylandırılmıştır. Özellikle teknoloji kullanımı zorunlu hale getirilerek dijital dönüşüm ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmıştır. Taslak standartlar, performans ölçümü ve şeffaflık mekanizmalarıyla iç denetimin kurumsal değer üretme kapasitesini artırmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, uygulayıcılar için eğitim programları, kamu kurumları için rehber dokümanlar ve teknoloji altyapı yatırımları önerilmektedir. Çalışma, iç denetimin teknik bir fonksiyondan stratejik bir liderlik rolüne evrilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu İç Denetim Standartları, Yönetim Paradigması, Stratejik Planlama Dijital Dönüşüm, Performans Yönetimi

- **Pazarlanabilir Kamu Politikaları: Nudging Yaklaşımıyla Toplumsal Davranışların Yeniden Kurgulanması**
  - Doç. Dr. Sezen Güngör (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Dr. Kader Erol

Öz:

Kamu politikalarının başarısı, yalnızca hukuki düzenlemelere ya da ekonomik teşviklere değil, bireylerin davranışsal tepkilerine de bağlıdır. Bu çalışmada, Richard Thaler ve Cass Sunstein tarafından geliştirilen nudging (itme) teorisi temelinde, pazarlama disiplini ile kamu politikaları arasındaki potansiyel etkileşim incelenmektedir. Özellikle çevre ve sürdürülebilirlik alanında, bireylerin davranışlarını zorlayıcı önlemler olmadan dönüştürmeye yönelik politik yaklaşımların geliştirilmesi gerekliliği, günümüzde acil bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çerçevede, bildiride "pazarlanabilir kamu politikaları" kavramı, davranışsal ekonomi ile pazarlama stratejilerinin entegrasyonu bağlamında ele alınmakta; kamu yararına geliştirilen politikaların, bireylerin karar verme mekanizmalarını hedef alan stratejik iletişim ve seçim mimarisi tasarımlarıyla nasıl daha etkin hale getirilebileceği tartışılmaktadır.

Çalışma kapsamında, dünya genelinde uygulanmış başarılı nudging örneklerine yer verilecek; enerji tasarrufu, atık yönetimi, geri dönüşüm, su kullanımı ve çevre dostu tüketim alışkanlıklarının yaygınlaştırılmasına yönelik kampanyalar, davranışsal kamu politikaları perspektifinden analiz edilecektir. Türkiye'de bu yöntemlerin uygulanabilirliği değerlendirilecek ve mevcut kamu politikalarının nudging yaklaşımıyla yeniden tasarlanmasına yönelik öneriler sunulacaktır.

Bu bildirinin temel amacı, kamu politikalarının klasik iletim modellerinden farklı olarak, davranışsal öngörülerle tasarlanmış ve pazarlama teknikleriyle yapılandırılmış yeni nesil politika araçlarının potansiyelini tartışmaya açmaktır.200 kelime ile bildirinin özeti.

Mart 2025 Sosyal Bilimler Kongresi

Anahtar Kelimeler: Davranışsal Kamu Politikaları, Pazarlanabilir Kamu Politikaları, Nudging (Dürtme) Teorisi, Davranışsal Ekonomi, Davranışsal Pazarlama

- **Küresel Güney'de Kamu Yönetiminde Yapay Zekâ Yönetişimine Eleştirel Bir Bakış**
  - Arş. Gör. Niyazi Karabulut (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, Küresel Güney'de kamu yönetiminde yapay zekânın (YZ) kullanımına dair eleştirel ve bağlam duyarlı bir analiz sunmaktadır. Veri sömürgeciliği, epistemik asimetri ve etik çoğulculuk gibi eleştirel kuramlardan yola çıkan araştırma, ulusal YZ politika belgeleri ve stratejilerinin yerel tarihsel, kültürel ve siyasi bağlamları nasıl yansıttığını incelemektedir. Çalışma, YZ'nin kamu yönetimindeki dönüştürücü rolüne odaklanarak bu belgelerin evrenselci ve Küresel Kuzey merkezli modelleri mi yeniden ürettiğini yoksa veri egemenliği, sosyal katılım ve çıkarcılığa karşı direniş gibi bağlam odaklı öncelikleri mi vurguladığını araştırmaktadır. Yöntem olarak, seçili Küresel Güney ülkelerine ait YZ yönetim belgeleri tematik kodlama ve eleştirel söylem analizi yoluyla incelenmekte ve bu belgeler uluslararası çerçevelerle (OECD, UNESCO, AB YZ Yasası) karşılaştırılmaktadır. Beklenen katkılar arasında kamu yönetiminde bağlama duyarlı YZ yönetimi için uygulanabilir politika önerileri sunmak yer almaktadır. Veri egemenliğini güçlendirmek, etik çoğulculuğu teşvik etmek, yerel topluluk temsilini güvence altına almak ve dijital dışlanmayı azaltacak sistemler tasarlamak bu politika önerilerinin hedefleridir. Çalışmanın beklenen çıktısı YZ'yi yerel yönetişim bağlamlarına oturtarak daha kapsayıcı ve toplumsal olarak adil YZ stratejileri için bağlama duyarlı bir eleştiri sunmaktır.
Anahtar Kelimeler: Küresel Güney, Yapay Zekâ, Veri Sömürgeciliği, Bağlam Duyarlı Yönetişim, Dışlanma

Akademik Panel VI: Yerel Yönetimlerde Yönetişim ve Reform
Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON D
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Rüveyda KIZILBOĞA ÖZARSLAN

- **Türkiye'de Merkezi ve Yerel Yönetimler Arasındaki İlişkilerin Dönüşümü: Çatışma Dinamikleri ve İşbirliği Olanakları**
  - Prof. Dr. Sefa Çetin (Antalya Bilim Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, Türkiye'de merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişki dinamiklerini çatışma ve işbirliği ekseninde incelemeyi amaçlamıştır. Türkiye'de mevcut hukuksal ve siyasal sistemde, özellikle 2019 mahalli idareler seçimleri sonrasında, büyük ölçüde ve belirginlikte büyükşehir belediyeleri ile merkezi hükümet arasındaki siyasal ve yönetsel gerilimlerın fazlalaştığı gözlenmektedir. Ancak, bunun yanında, belli alanlarda (afet yönetimi, sosyal yardımlar, göç politikaları gibi) çeşitli işbirliği mekanizmalarının da işlemekte olduğu tesbiti yapılmaktadır. Çalışmada, resmi belgeler ve örnek olay analizleri üzerinden bu dinamikler incelenmiştir. Çalışma, çatışma ve işbirliğini sağlayan örgütsel ve politik unsurları vurgulamakta ve merkezi yönetimle yerel yönetimler arasındaki ilişkilerde daha dengeli, adaletli, etkin ve etkili bir yapıya ulaşmak adına çeşitli öneriler ortaya koymaktadır.
Anahtar Kelimeler: Merkezi yönetim, yerel yönetimler, çatışma, işbirliği, katılımcı yönetim

- **Katılımcı Yönetişimde Kurumsal ve Toplumsal Yapılar: İspanya Örneği**
  - Dr. Öğr. Üyesi Onur Yerlikaya Şaşmaz (Fırat Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, İspanya'nın Madrid ve Barcelona kentlerinde gerçekleştirilen kurumsal ziyaretler ve yerel saha gözlemleri aracılığıyla katılımcı yönetişimin yerel düzeydeki uygulamalarını incelemektedir. Katılımcı bütçeleme, mahalle meclisleri, gönüllülük yapıları ve sivil toplum katılımı gibi araçlarla yerel yönetimlerin

Yönetim ve Siyasal Bilimler Kongresi 2025

demokratikleşme süreçlerine nasıl katkı sunduğu analiz edilmektedir. Gözlemler, belediyecilik uygulamalarının katılımı yalnızca bir araç olarak değil, yerel demokrasinin kurumsal bir parçası haline getirmeye yönelik çabalar içerdiğini göstermektedir. Aynı zamanda, gönüllülük ve sivil örgütlenme alanında karşılaşılan iyi örnekler, katılımcı yönetişimin yalnızca devlet eliyle değil, toplumsal inisiyatiflerle de geliştiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, doğrudan karşılaştırma yapmadan, bu deneyimlerin Türkiye'deki katılımcı yönetişim tartışmalarına nasıl dâhil edilebileceğini tartışmakta ve yerel demokrasinin güçlendirilmesine yönelik çıkarımlarda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Katılımcı Yönetişim, Yerel Demokrasi, Belediyecilik, Gönüllülük, Sivil Katılım

- **Yerel Yönetimlerin Sosyal Yönü Sosyal Belediyecilik: Büyükşehir Belediyeleri Üzerine Bir Değerlendirme**
  - Dr. Mesut Emre Balcı (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Öz:

Sosyal belediyecilik sosyal politikaların en önemli çıkış noktası olan refahı tabana yayma noktasında gittikçe güçlenen bulan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamu düzeninde yerel yönetimlerin oynadığı rol "belediye refahı" gibi kavramların literatüre girmesine vesile olmuştur. Bu noktada halka en yakın ve halkla en ilişkili yönetsel birim olan yerel yönetimlerin ortaya koyduğu sosyal politikalar "sosyal belediyecilik" kavramını öne çıkarmaktadır. Belediyelerin hizmetleri değerlendirildiğinde son yıllarda sosyal hizmetlerin büyük yatırım projeleri gibi etkili oluşunun sosyal belediyeciliğin imkan, kapasite ve sınırlarını genişlettiği görülmektedir. Bu çalışmanın amacı sosyal belediyeciliği kavramsal olarak ele almak ve Türkiye'deki uygulanmalarını incelemektedir. Doküman inceleme yöntemi kullanılarak büyükşehir belediyelerinin sosyal politikalar anlamında ortaya koyduğu çalışmalar derlenmiş ayrıca belediye bütçelerinde fonksiyonel sınıflandırma kapsamında sosyal harcamalara ayrılan paylar değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda belediyelerin sosyal politika hizmetlerinin birbiriyle benzeştiği ve bütçesi yüksek belediyelerde sosyal hizmet ağının genişlediği görülmüştür. Genel itibariyle belediyelerin engellilere, yaşlılara, kadınlara, çocuklara, gençlere ve ihtiyaç sahiplerine yönelik sosyal hizmetler ürettiği görülmüş, yerel yönetim kurumlarının bütçelerinden sosyal hizmetlere yönelik ayırdıkları pay ise ortalama % 5 olarak hesaplanmıştır. Sosyal belediyecilik çalışmaları ilgili dezavantaj durumlarını giderici pozisyonda değil bu durumda olan kişilere destek mahiyetindedir. Dolayısıyla genel bir düzenleme ile yerel yönetimlerin sosyal harcamalara ayıracakları payların merkezi hükümetler tarafından güçlendirildiği bir model önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Belediyecilik, Yerel Yönetim, Sosyal Politika, Refah, Belediye

- **Belediye Norm Kadro İlke ve Standartlarının İdari Vesayet Denetimi Bağlamında İncelenmesi: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği**
  - Fikret Gültekin (Marmara Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Prof. Dr. İmam Bakır Kanlı

Öz:

Günümüz dünyasında üniter devlet sistemini benimseyen ülkelerde, merkezi idare ve mahalli idareler arasındaki ilişkinin belirleyici unsuru, idari vesayet yetkisinin dengeleyici rolüdür. Merkezi idare kuruluşları tarafından kullanılan bu yetkinin kullanımı, kanunla idari vesayet makamlarına verilmiş olma şartına bağlıdır. Devlet organizması, idarenin bütünlüğü ilkesini, iki temel hukuki araç olan hiyerarşi ve vesayet ilkesi üzerinden sağlamaktadır. Türkiye'de ise idari vesayet denetiminin temel dayanağı, 1982 Anayasası'nın 123'üncü maddesinde tanımlanan idarenin bütünlüğü ilkesidir. Bu bağlamda, kamu hukuku içerisinde uygulama alanı bulan idari vesayetin amacı, yetki aşımı ve gaspa yönelik yerinden yönetim kuruluşlarının sınırlarını belirlemek ve toplumsal çıkarları muhafaza etmektir. Diğer yandan artan kent nüfusu ve hizmet alanlarının genişlemesi, belediye norm kadro planlamasının, ihtiyaca uygun dinamik bir yapıda yeniden kurgulanmasını gerektirmektedir. İşte bu çalışmanın konusu da, belediye norm kadro uygulamalarının idari vesayet denetimi bağlamında incelenmesidir. Çalışmanın, literatüre yapacağı

Marmara Siyaset Bilimi Kongresi 2025

katkının dışında, belediye norm kadro planlaması ve yönetim ekosistemine katkı sağlaması düşünülmektedir. Belediyelerde veriye dayalı bir norm kadro sistemi geliştirmek ve modelin yeniden kurgulanmasını tartışmaya açmak, bu çalışmanın temel amacıdır. Araştırma, Kocaeli Büyükşehir Belediyesinde idari vesayet denetiminin norm kadro planlaması üzerindeki etkilerini incelemekle sınırlandırılmıştır. Karma araştırma yöntemi kullanılan çalışmada, veri toplama tekniği olarak likert ölçek ve derinlemesine görüşme kullanılmıştır. Analiz sonucu edilen bulguların değerlendirilmesi ve önerilerle çalışma sonuçlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Büyükşehir belediyesi, idari vesayet, idari vesayet denetimi, insan kaynakları, norm kadro

Tematik Panel III: İsrail-Filistin Çatışması Değerlendirmeleri
Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON E
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Aslıhan AKGÜL

- **Aksa Tufanı Sonrası Vaat Edilmiş Topraklar Doktrinini Yeniden Düşünmek**
  - Doç. Dr. Abdulgani Bozkurt (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Öz:

Yahudilik iki önemli doktrinle diğer semavi dinlerden (İslam-Hristiyanlık) ayrılmaktadır: Seçilmişlik ve vaat edilmiş topraklar. Bu çerçevede Tanrı, Yahudi topluluğunu diğer uluslardan farklı ve ayrıcalıklı bir konuma yerleştirmiş, ayrıca onlara, mülkiyeti ilahi iradeyle sabitlenmiş ve sürekli olarak sahip olacakları bir yurt vaadinde bulunmuştur. Üstelik Tanrı'nın yalnızca İbrahim'e değil, aynı zamanda İshak, Yakup ve Musa peygamberlere de günümüz Ortadoğu sınırları içerisinde bulunan bazı toprakları vaat ettiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar Yahudi teolojisinde Tanrı'nın İsrailoğullarına sınırları belirli bir toprak parçasını vaat ettiğine dair açık ve doktriner bir temel bulunsa da bu dini söylemin uluslararası ilişkiler disiplini tarafından uzun süre göz ardı edildiğini söylemek mümkündür. Bu durumun temelinde, teolojik referanslara dayalı toprak iddialarının, modern ulus-devlet sisteminin seküler ve rasyonalist paradigmasıyla çelişmesi yatmaktadır. Dolayısıyla konu, ya irrasyonel bir komplo anlatısının parçası ya da ideolojik saiklerle şekillenmiş, gerçeklikten kopuk bir ütopya olarak değerlendirilmiştir. Ancak 7 Ekim 2023'te gerçekleşen Aksa Tufanı'nın ardından, İsrail'in dış politikasında teolojik referanslara daha sık başvurması ve "vaat edilmiş topraklar" doktrini kapsamında değerlendirilen hemen her ülkeye yönelik saldırgan tutum sergilemesi, bu doktrinin uluslararası ilişkiler perspektifinden yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yahudilik, İsrail, Dış Politika, Teoloji, Vaat edilmiş topraklar

- **UNRWA'yı Savunmak – Birleşmiş Milletler ve İnsani Normların Dirençliliği**
  - Doç. Dr. Hüsrev Tabak (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Öz:

Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA) çok uzun yıllar İsrail ve müttefiklerince ihtilaflı bir yapı olarak görülmüş, Hamas dâhil Filistinli örgütler ve kurumlarla ilişkileri tartışma konusu olmuş ve sık sık eleştirilmiştir. 7 Ekim sonrası İsrail'in özellikle Gazze'yi hedef alan yoğun saldırılarına yönelik olarak UNRWA'nın bölgedeki insani yıkım ve kıyım raporlamaları ve dokümantasyonu onu İsrail'in eleştirilerinin hedefine daha ciddi biçimde koymuştur. Yine bu süreçte bazı kurum çalışanlarının Hamas'la iltisakları ve 7 Ekim olaylarına katılmaları İsrail ve müttefiklerinin UNRWA'yı mutlak olarak güvenlikleştirmesine ve UNRWA'nın fonlarının kesilmesi, dahası çalışmalarına son verilmesi yönünde BM ve üye ülkeler nezdinde yoğun çaba sarf etmesiyle sonuçlanmıştır. Buna karşın, BM sistemindeki Genel Sekreterlik dâhil alt organ UNRWA'nın varlığının ve çalışmalarının önemi ile İsrail'in ithamlarının ve uğraşlarının verdiği/vereceği zarar üzerinden karşı söylemsel bir mücadeleye girişmişler, UNRWA'nın güvenlikdışılaştırılması için anlatılar üretmişlerdir. Bu çalışma bu karşı anlatının

Yakınçağ Siyasal Bilimler Kongresi 2025

eleştirel söylem analizini yapmayı, UNRWA'nın varlığının önemine ilişkin özellikle BM sistemi katılımcılarının hangi normlara ve normatif anlayışlara referansla söylemler ürettiklerini ve bu söylemler yoluyla hangi normları nasıl güçlendirmeye çalıştıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Böylece çalışma, BM'nin UNRWA karşıtlığına yönelik cevaplarını araştırırken aynı zamanda, UNRWA'nın meşruluğunun hangi normlara referansla savunulduğunu, dahası UNRWA'nın hangi normların meşruluğunu yeniden ürettiğini de sorgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: UNRWA, BM, İsrail, Güvenlikdışılaştırma, Norm Direçliliği

- **İstisna Rejiminin İstisnai Şiddeti: İsrail'in Gazze'ye Yönelik Uyguladığı Şiddet Araçlarının Politik Anlamı**
  - ➢ Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Mert (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Öz:
Modern yönetim biçimleri ile şiddet arasındaki bağ, modern egemenlik anlayışının temel kurucu unsurlarından biridir. Bu saikten hareketle bu çalışma, İsrail'in Gazze'ye yönelik şiddet politikalarını Michel Foucault'nun "biyopolitika" ve Giorgio Agamben'in "istisna hali", "homo sacer" ve "thanatopolitika" kavramları ekseninde değerlendirmektedir (Foucault, 1978; Agamben, 1998; Ismail, 2018). Bu bakış açısıyla, İsrail'in uluslararası hukuku fiilen askıya alarak yarattığı istisna rejimi altında Filistinli nüfusun "çıplak hayat"a indirgenmesi ele alınmaktadır. Bu çalışma, İsrail'in Gazze'de uyguladığı şiddetin iki temel yönünü incelemektedir. İlki, yaşamı abluka, gözetim ve temel ihtiyaçların denetimiyle kontrol altına alan biyopolitik yönüdür. İkincisi ise, askeri imha ve ölüme hükmetmeye dayanan thanatopolitik boyuttur. Bu çerçevede, İsrail'in uyguladığı şiddet türleri çeşitli kategorilere ayrılmaktadır. Devlet, abluka ve apartheid uygulamalarıyla yapısal şiddet üretirken; gıda ve tıbbi kaynakların kısıtlanması yoluyla, toplu cezalandırma niteliği taşıyan aç bırakma yöntemine başvurmaktadır. Yerinden etme ve demografik mühendislik politikalarıyla zorunlu göç dayatılırken, askeri saldırılar ve katliamlarla doğrudan imha pratikleri de uygulanmaktadır. Bu çalışma, söz konusu şiddet uygulamalarının politik işlevlerini analiz ederek, Gazze örneğinde egemen iktidarın yaşam ve ölüm üzerindeki kontrolünün modern devlet şiddetinin uç bir biçimi olarak nasıl tezahür ettiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, İsrail'in Gazze'ye yönelik şiddeti hem teknik hem de ideolojik bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Biyopolitika, Thanatopolitika, Gazze, İsrail

- **Uluslararası Normatif Düzenin Dışlama Siyaseti: 'Ötekiler Olarak Filistin' Örneği**
  - ➢ Doç. Dr. Muharrem Doğan (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, Julia Kristeva'nın abjection kavramını Uluslararası İlişkiler disiplinindeki ben/öteki tartışmalarına bir analiz çerçevesi olarak sunarak, Filistin örnek olayı özelinde, uluslararası normatif düzenin dışlama siyasetini ele almaktadır. Uluslararası normatif düzen, devletlerin ve diğer aktörlerin davranışlarını yöneten normlar, ilkeler ve kurallar bütünü olarak tanımlanmakta, ancak Batılı devletlerin çıkarlarına göre şekillendiği ve Batı-merkezli normlar ürettiği gerekçesiyle eleştirilmektedir. Dolayısıyla Batılı normatif uluslararası düzen, ben/öteki, Batılı/Doğulu, içerideki/dışarıdaki gibi hiyerarşik ayrımlar üretmekte ve sürdürmektedir. Bu bağlamda, Kristeva'nın ötekinin dışlanması yoluyla saf ve bütünlüklü bir öznenin inşasını anlatan abjection kavramı, ben/öteki arasında kurulan dışlama pratiklerini ve hiyerarşileri anlamak için kullanılmaktadır. Filistin örneğinde, çalışma, Batılı söylemlerin Filistin halkını "terörist", "şeytani" ve "barbar" bir yapı olarak temsil ettiğini; bu temsilin Filistin halkını "aşağı" ve "tehditkâr" bir öteki olarak konumlandırarak uluslararası düzenden dışlandığını ileri sürmektedir. Bu dışlama süreci, İsrail'in Gazze'deki eylemlerinin meşrulaştırılmasına ve Filistinli öznelerin uluslararası düzende yok sayılmasına yol açmaktadır. Bu durum hem Filistin halkının özne konumunu elinden almakta hem de İsrail'in eylemlerinin meşruiyetini pekiştirmektedir. Sonuç olarak çalışma, uluslararası normatif düzenin dışlayıcı karakterini abjection kavramı üzerinden yeniden kavramsallaştırmaktadır. Bu analiz, uluslararası

Ulusal Siyasal Bilimler Kongresi 2025

hiyerarşilerin daha derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlamakta ve ben/öteki ikiliği tartışmalarına yeni bir kavramsal çerçeve sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Abjection, Dışlama, Ben/Öteki, Uluslararası Hiyerarşi, Filistin

- **ABD Hükümetlerinin Filistin Yaklaşımlarının Ulusal Güvenlik Strateji Belgeleri Üzerinden Bir Değerlendirmesi (2000 – 2024)**
  - Dr. Öğr. Üyesi Turgay Demir (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Öz:
7 Ekim 2024'te Hamas tarafından düzenlenen Aksa Tufanı operasyonu sonrasında Filistin-İsrail çatışması yeni bir boyut kazanmış, son dönemde Fransız, Kanada ve İngiltere hükümetlerinin Filistin'i bir devlet olarak tanıyacaklarını açıklamalarının ardından ABD'deki Trump yönetiminin tutumu daha fazla merak konusu olmaya başlamıştır. Mevcut ABD hükümetinin Filistin meselesiyle ilgili gelecekteki tutumunun ne olacağına dair fikir yürütmeden evvel, önceki ABD hükümetlerin bu konudaki tutumlarına dair fikir sahip olmak önemlidir. Buradan hareketle çalışma, 2000 – 2024 yılları arasındaki ABD hükümetlerinin Filistin yaklaşımlarını, ABD'nin dış politika yapım ve uygulama sürecinde önemli etkisi olan Ulusal Güvenlik Strateji belgeleri üzerinden değerlendirmektedir. Çalışmanın verileri George W. Bush (Eylül 2002 ve Mart 2006), Barack Obama (Mayıs 2010 ve Şubat 2015), Donald Trump (Aralık 2017) ve Joseph Biden (Ekim 2022) yönetimlerince yayınlanan 6 ulusal güvenlik strateji belgelerinden toplanarak tematik içerik analizine tabi tutmuştur. Çalışma incelenen dönemdeki tüm ABD hükümetlerinin İsrail'in güvenliğini ABD'nin Ortadoğu'daki temel önceliği olarak gördüğünü iddia etmektedir. Ayrıca bulgular, incelenen dönem itibariyle Donald Trump yönetimi haricindeki tüm başkan ve yönetimlerin, Filistin meselesine barış ve güvenliğin sağlanması adına iki devletli çözüm kapsamında yaklaştığını göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: ABD Dış Politikası, ABD Hükümetleri, Ulusal Güvenlik Stratejisi, Filistin Meselesi, İsrail

Tematik Panel IV: Değişen Küresel Yönetişimde Uluslararası Örgütler Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON F **Tarih-Saat:** 27 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Doç. Dr. Hakan Mehmetcik (Marmara Üniversitesi)

- **Uluslararası Örgütlerin (IO'ların) Genişleme Vaadi: Güvenlik Örgütlerinin Çok Boyutlu Yaklaşımla Yeniden Düşünülmesi**
  - Prof. Dr. Emel Parlar Dal (Marmara Üniversitesi)

Öz:
Güvenlik örgütleri, genişlemeye ilişkin farklı kalıplar ve güdüler sergileyerek daha kapsamlı bir analitik çerçeve gerektirmektedir. Bu dinamikleri daha iyi anlamak için, bu çalışmada yatay genişleme — üyelik, coğrafi kapsama alanı ve ortaklıkların genişlemesi — ile dikey genişleme — örgütsel işlevlerin, politika araçlarının, yönetişim reformlarının ve operasyonel kapasitelerin derinleşmesi — arasında ayrım yapan iki boyutlu bir çerçeve öneriyoruz.Bu çerçeveden hareketle çalışmamız, üç büyük güvenlik örgütüne odaklanmaktadır: NATO, Şanghay İşbirliği Örgütü (SCO) ve Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü (CSTO). Bu örgütler, farklı kurumsal mirasları, jeopolitik bağlamları ve stratejik hedefleri temsil etmektedir. Metodolojik yaklaşımımız, bu IO'ları yatay ve dikey genişleme boyutları açısından derecelendirerek (yüksek, orta, düşük), genişleme düzeylerini hem dış faktörler (jeopolitik rekabet, bölgesel güvenlik dinamikleri, devletlerden gelen talep) hem de iç faktörler (kurumsal esneklik, üyelik kuralları, yönetişim yapıları) temelinde değerlendirmektedir. Böylece, çalışmamız IO genişlemesine hem kavramsal bir katkı sunmayı hem de güvenlik IO'larının pratikte nasıl genişlediğine dair ampirik bir analiz yapmayı amaçlamaktadır. Sonuç olarak, bu makale güvenlik alanındaki genişlemenin vaatlerini ve sınırlarını ortaya koymakta, güvenlik örgütlerinin üyelik, yetki ve kurumsal derinlik açısından hangi koşullar altında genişleme eğiliminde olduğunu ve nerelerde kısıtlamalar veya stratejik ödünlerle karşılaştığını vurgulamaktadır.

Uluslararası Siyaset Bilimi Kongresi 2025

❖ **Bölgesel ve Küresel Yönetişimde Türkiye'nin Yükselen Orta Ölçekli Güç Rolü: BM ve AB Bağlamında Karşılaştırmalı Bir Analiz**

➢ Prof. Dr. Gonca Oğuz Gök (Marmara Üniversitesi)
➢ *Ortak Yazar(lar):* Doç. Dr. N. Nevra Esentürk (Yalova Üniversitesi)

Öz:
Uluslararası örgütler, toplumsal cinsiyet eşitliği ve güvenlik alanında küresel yönetişimi şekillendirmede merkezi aktörlerdir. Bu çalışmada, BM, AB ve NATO'nun jeopolitik çatışmalar, ekonomik istikrarsızlık, insani krizler ve çevresel acil durumlar gibi çoklu krizler karşısında toplumsal cinsiyet yönetişimi çerçevelerini nasıl dönüştürdüğü analiz edilecektir. 2000 yılında kabul edilen 1325 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararı ile başlayan Kadın, Barış ve Güvenlik (KBG) gündemi temel alınacaktır. Feminist yaklaşımlar, kadınların kırılgan özne olarak temsil edilmesine ve kurumsal yapılardaki hegemonik erkekliklere dikkat çekmektedir. İnşacı kuramlar ise toplumsal cinsiyet normlarının sosyalizasyon ve kurumsal öğrenme yoluyla yayıldığını vurgulamaktadır. Ancak krizlerin sürekliliği, bu normların entegrasyonunu ve uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Araştırma sorusu şu şekildedir: BM, AB ve NATO'nun toplumsal cinsiyet yönetişimi çerçeveleri, KBG gündemi sonrası çoklu krizlere karşı nasıl evrilmiştir? Temsiliyet, bütçeleme ve politika uygulaması açısından ne tür somut çıktılar elde edilmiştir? Bu gelişmeler örgütler arasında bir yakınsama mı yoksa parçalanma mı ortaya koymaktadır? Çalışmada iki aşamalı nitel bir yöntem izlenecektir. Öncelikle, bu üç kuruma ait belgeler Nitel Doküman Analizi ile incelenecektir. Ardından karşılaştırmalı analiz yoluyla dönüşüm ve bu örgütlerin toplumsal cinsiyet yönetişimi gündemini nasıl genişlettikleri karşılaştırmalı bir şekilde ortaya konacaktır.

❖ **Enformel Uluslararası Hükümetlerarası Örgütlerin (EUHÖ) Sosyal Ağlarını (Network) Anlamak: BRICS Örneği**

➢ Gülsiye Akın (Marmara Üniversitesi)
➢ *Ortak Yazar(lar):* Prof. Dr. Emel Parlar Dal (Marmara Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, BRICS örgütünün uluslararası alanda diğer örgütlerle kurduğu sosyal ağı enformalite teorisinin kavramsal çerçevesi içinde incelemektedir. 2009'da kurulan ve 2024'te Mısır, Etiyopya, İran ile Birleşik Arap Emirlikleri'nin, 2025`te ise Endonezya`nin katılımıyla genişleyen bu oluşum, küresel gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 40`ını temsil eden ekonomik bir bloktur. BRICS'in bir kurucu sözleşmesi veya daimi sekreteryası bulunmadığından, mekanizma üyelerin siyasi iradesine dayanmaktadır ve G7 gibi diğer gayri resmî platformlarla paralellik göstermektedir. Enformel hükümetler arası örgüt (IIGO) olarak sınıflandırılan BRICS, hukuki bağlayıcılığı olmayan esnek bir forum olsa da, işbirliği çabaları ağırlıklı olarak Birleşmiş Milletler, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası gibi resmi örgütler (FIGO) üzerinden yürütülmektedir; IIGO'larla kurumsal etkileşimleri ise görece sınırlıdır.Metodolojik olarak çalışma, 2008'den 2025'e kadar olan tüm BRICS zirve belgelerinin içeriğinden türetilen veriler kullanılarak sosyal ağ analizi gerçekleştirmektedir. Bu analiz, BRICS'in diğer FIGO ve IIGO'larla temaslarının yoğunluğunu, yönünü ve zamansal evrimini haritalandırmaktadır. Örgüt türüne göre ortaya konan sosyal ağ analizi haritaları, BRICS'in FIGO'lar içinde belirli aktörlerle yoğun temas kurduğunu ve bölgesel IIGO'larla ilişkilerinin ikincil kaldığını göstermektedir. Bu örüntü, meşruiyet arayışının ve küresel yönetişimde etkin ses olma isteğinin formal kurumlara yönelimi pekiştirdiğini göstermektedir. Bulgular, BRICS'in enformel yapısının esneklik sağlayarak işbirliğini kolaylaştırdığını, ancak kurumsal kapasite eksikliğinin etkileşimleri kısıtladığını ve FIGO odaklı bir stratejinin benimsendiğini göstermektedir. Sonuç olarak, çalışma BRICS'in sosyal ağının Güney-Güney işbirliği için önemli bir araç olduğunu, ancak daha etkin temsil ve politika etkisi için kurumsallaşma yönündeki tartışmaların sürdüğünü ileri sürmektedir.

❖ **AB-Öncülüğündeki Güvenlik Ad-Hoc Koalisyonları (AHC'ler) Etkin mi? Güvenlik Çok Taraflılığında Uluslararası Örgütler İle AHC'ler Arasındaki Sembiyotik İlişkinin İncelenmesi**

Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Kongresi 2025

➢ Nobuhide Mert Matsumoto (Marmara Üniversitesi)

Öz:
Bu makale, Avrupa Birliği (AB) öncülüğündeki güvenlik girişimlerine odaklanarak Ad-Hoc Koalisyonlarının (AHC) etkinliğini incelemektedir. Ad-Hoc Koalisyon Etkinlik Çerçevesi (AHCEF) kullanılarak, altı temsilî vaka sekiz kriter çerçevesinde analiz edilmiştir: 1) Meşruiyet, 2) Açık ve Ölçeklenebilir Hedeflerin Belirlenmesi, 3) Katkı Ölçeği, 4) Esneklik ve Akran Baskısı, 5) Çatışan Çıkarlar ve Paylaşılan Roller, 6) Operasyonel Sürdürülebilirlik, 7) Diğer AHC'ler ve Uluslararası Örgütlerle İş Birliği veya Koordinasyon, 8) Daha İyi Sonuçların Elde Edilmesi veya Buna Hizmet Etme.Makale, üç ana kategori altında sınıflandırılan AB öncülüğündeki güvenlik AHC vakalarını incelemektedir: 1)Barışı Koruma için Ad-Hoc Koalisyonları (EUFOR Bosna ve Operasyon Irini vakaları), 2)Güvenlik Sağlama için Ad-Hoc Koalisyonları (EUNAVFOR Med Operasyon Sophia ve EUNAVMISSION Somali vakaları), 3)Savunma Yardımı için Ad-Hoc Koalisyonları (AB Mali Eğitim Grubu ve AB Somali Eğitim Misyonu vakaları).Araştırma, AHC'ler ile uluslararası örgütler (IO'lar) arasındaki simbiyotik ilişkiye vurgu yaparak, operasyonel çeviklik ile çok taraflı meşruiyet arasındaki dengeyi ön plana çıkarmaktadır.

15:30–16:00 Kahve Arası

16:00–17:30 | OTURUM III

Genç Araştırmacı Paneli III: Teknoloji, Yapay Zeka ve Toplumsal Etkileri
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON A
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Doç. Dr. Betül Hande GÜRSOY HAKSEVENLER

❖ **Yapay Zekâ ve Akıllı Algoritmaların Ulus Devlet ve Devletlerarası İlişkiler Üzerindeki Etkileri: Dezenformasyon ve Manipülasyon**
  ➢ Erkin Karaca (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)
  ➢ *Ortak Yazar(lar):* Doç. Dr. Altuğ Günar (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Öz:
Yıkıcı teknolojiler (disruptive technologies), mevcut teknolojik paradigma üzerinde bozucu etkilere neden olan ve yeni bir paradigma ortaya çıkartan teknolojiler olarak kabul edilmektedir. Bu teknolojiler yolu ile kabul edilmiş olan teknolojik paradigmanın değişimi sağlanmakta, eski olan yeni ve hızlı olan ile yer değiştirmektedir. Mevcut teknoloji yolu ile yapılan işin zaman, mekân ve fayda bağlamında daha iyi hale gelmesi, hızlanması ve mükemmelleşmesi söz konusu olmaktadır. Belirtilen durum bu teknolojileri deneyimleyen insanlık açısından çoğu noktada daha iyi bir yaşam anlamına gelir. Yapay zekâ ve akıllı algoritmalar teknolojik olarak önemli avantajlara sahiptir. İnsan hayatına ilişkin önemli gelişmeleri sağlık başta olmak üzere sunan ilgili sistemler hayat kalitesini oldukça yükseltmekte ve önemli bir konfor sağlamaktadır. Diğer yandan yapay zekâ sistemleri ve akıllı algoritmalar doğru kullanılmadığı ve yönetilmediğinde başta devletler, devletlerarası ilişkiler olmak üzere uluslararası sistemi tehdit edebilecek ciddi sonuçları karşımıza çıkarabilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmada, yıkıcı teknolojiler olarak adlandırılan ve akıllı algoritmalarla tasarlanan yapay zekâ araçlarının uluslararası sistemde ve devletler arası ilişkilerde manipülasyon ve dezenformasyon gibi etkilerinin olduğu vurgulanmak amaçlanmıştır. Vaka analizi yönteminin kullanıldığı çalışmada, dezenformasyon ve manipülasyon nedeniyle demokratik süreçlerin zarar gördüğü ve bireylerin tercihleri üzerinde etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Akıllı Algoritmalar, Yıkıcı Yenilikler, Ulus Devlet, Uluslararası Sistem

❖ **Flört Şiddetiyle Mücadelede Yapay Zeka Destekli Kamu Politikası Üretimi: Bir Belediye Uygulama Modelinin Teorik Çerçevesi**

Uluslararası Bilimler Kongresi 2025

➢ Hayriye İlhan (Kapadokya Üniversitesi)
➢ *Ortak Yazar(lar):* Mustafa Gökberk Ertan

Öz:
Bu araştırmada, flört şiddetiyle mücadelede belediyeler tarafından geliştirilebilecek yapay zeka destekli özgün değere sahip yenilikçi bir dijital uygulama modeli sunulmaktadır. Geliştirilen yapay zeka destekli dijital uygulama modeli, flört şiddetini önleme, mağdurlara destek sağlama ve bu meseleye yönelik farkındalığı artırma hedeflerini taşımaktadır. Uygulama, yapay zeka algoritmaları aracılığıyla riskli davranışları tespit etme, güvenli iletişim araçları sunma, anonim şikayet mekanizmaları oluşturma ve acil yardım hatlarına hızlı erişim sağlama gibi özellikleri içermektedir. Dijital teknolojilerin flört şiddetiyle mücadelede geleneksel yöntemlere kıyasla daha etkili, ulaşılabilir ve proaktif çözümler sunması ve yerel düzeyde yeni bir model önermesi bu araştırmanın özgün değerini oluşturmaktadır. Araştırmada, modelin içeriği, işleyişi ve potansiyel etkileriyle birlikte, yerel yönetimlerin bu alandaki rollerinin vurgusu yapılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Flört Şiddeti, Dijitalleşme, Yapay Zeka, Algoritma, Belediyeler

❖ **AI Bureaucrats and Political Rights: A Critical Realist Political Theory on the Blue Leviathan**
➢ Çağdaş Başar Bahar (İstanbul Üniversitesi)
➢ *Ortak Yazar(lar):* Doç. Dr. Sevim Budak (İstanbul Üniversitesi)

Öz:
Since the early 2000s, algorithms have increasingly been used to automate public services, with recent advances in generative AI accelerating the prospect of fully autonomous public administration. This development may represent the most profound transformation in political organization since the rise of the modern state and bureaucracy. While scholarly interest in AI bureaucracy (AIB) is growing, the literature lacks a coherent political theory to assess its implications. This study addresses this gap by introducing the Blue Leviathan to conceptualize how AIB could reshape politics. Drawing on critical realism and sceptical political theory, the paper employs retrodictive and abductive reasoning to analyse how AIB alters the function of political rights. It argues that AIB centralizes opaque and incontestable power among designers while weakening bureaucratic resistance and public dissent, rendering political rights increasingly ineffective. As AIBs autonomously maintain state functions, even in the face of protest, the foundations of participatory politics erode. The concept of the Blue Leviathan captures this transformation: a state apparatus where the sovereign becomes fully unaccountable, and politics is effectively foreclosed to citizens.
Anahtar Kelimeler: artificial intelligence, bureaucracy, political rights, political theory, public administration

Akademik Panel VII: Uluslararası İlişkilerde Kuramsal ve Kavramsal Tartışmalar
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON B
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Dr. Öğrt. Üyesi Ali Murat KURŞUN

❖ **Hegemonyanın Ontolojik Krizi: Ukrayna-Rusya Savaşı Bağlamında Kimlik ve Güvenlik**
➢ Dr. Öğr. Üyesi Adem Ali İren (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Öz:
Hegemonik istikrar teorisi, özellikle Soğuk Savaş sonrasında ABD'nin uluslararası sistemi yönlendirme biçimini açıklamak için önemli bir çerçeve sunmuştur. Ancak bu teori zamanla hegemon aktörün istikrarsızlığı araçsallaştırarak sistemde kontrol sağladığı yeni bir boyut kazanmıştır. Bu çalışmada modern uluslararası sistemde hegemonyanın ekonomi ve siyaset ilişkisi temelinde istikrar sağlayan bir kavram olmanın ötesine geçerek, hegemon teşvikli istikrarsızlık ve ontolojik güvenlik tehditleri üzerinden

Ankara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

düzen sağlayan bir kavrama dönüştüğü vurgulanmaktadır. NATO'nun doğuya genişleme süreci, Rusya'nın tarihsel kimlik algılarını ve varoluşsal güvenlik kaygılarını tetiklemiş; bu durum Ukrayna'nın Batı ile bütünleşme sürecini bir tehdit olarak kodlayan Rus dış politikasını radikalleştirmiştir. ABD'nin ve Batı ittifakının kriz karşısında izlediği stratejiler, uluslararası düzenin sadece maddi değil, aynı zamanda kimliksel ve ontolojik temellerle şekillendiğini göstermektedir. Çalışma, hegemonik düzenin kimlik çatışmaları ve ontolojik tehditler üzerinden yeniden üretildiğini öne sürerek, uluslararası ilişkiler teorisinde güvenlik, kimlik ve hegemonya ilişkisini bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada, Ukrayna-Rusya savaşı bağlamında hegemonik istikrar kavramı ontolojik güvenlik perspektifinden analiz edilmekte ve hegemonik istikrar teorisinin dönüşen yapısı ontolojik güvenlik yaklaşımı çerçevesinde ele alınmaktadır. Geleneksel hegemonya teorileri, uluslararası sistemde istikrarın güçlü bir hegemon tarafından sağlandığını varsayar. Ancak bu çalışma, hegemonyanın istikrar yaratmak yerine kriz ve güvensizlik ortamlarını araçsallaştırarak kendi varlığını sürdürdüğünü savunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Hegemonik İstikrar, Ontolojik Güvenlik, Ukrayna Savaşı, NATO, Kimlik Güvenliği

- **Dokuz Köyden Kovulmak: Hikmet Kıvılcımlı'nın "Legaliteyi İstismar" Stratejisinin Foucault'cu Parrhesia Üzerinden Okuması**
  - ➢ Dr. Öğr. Üyesi Barış Aydın (Akdeniz Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, Türkiye sosyalist hareketinin öncü figürlerinden Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın, özellikle tek parti rejiminin baskıcı ortamında geliştirdiği "Legaliteyi İstismar" stratejisini, Michel Foucault'nun *parrhesia* (hakikati söyleme cüreti) ve *parrhesiastes* (hakikati söyleyen özne) kavramları ekseninde analiz etmektedir. Temel argüman, Kıvılcımlı'nın yasal alanı, bilhassa mahkeme kürsülerini, devrimci propaganda için bir platforma dönüştürme stratejisinin, Foucault'nun *parrhesia* için tanımladığı risk, eleştiri, görev ve hakikatle kurulan dolaysız ilişki gibi temel unsurları bütünüyle karşıladığıdır. Bu karşılaştırmalı okuma, Kıvılcımlı'nın politik pratiğini salt bir taktiksel hamle olmaktan çıkarıp, onu iktidar karşısında hakikati söylemenin etik ve politik sorumluluğunu üstlenen modern bir parrhesiastes olarak konumlandırır. Foucaultcu bir kavramsal çerçeveyi Türkiye tarihinden spesifik bir aktöre ve metne uygulayan bu çalışma, Kıvılcımlı'nın mücadelesine felsefi bir derinlik katarken, Foucault'nun teorik araçlarının somut tarihsel analizlerdeki üretkenliğini de göstermeyi amaçlamaktadır. Bulgular, Kıvılcımlı'nın yaşamı *(bios)* ile sözleri *(logos)* arasındaki tutarlılığın ve iktidarın söylemsel alanını bir direniş mevziisine dönüştürme pratiğinin, onu Foucaultcu anlamda bir hakikat anlatıcısı yaptığını ortaya koymaktadır.
Anahtar Kelimeler: Hikmet Kıvılcımlı, Michel Foucault, *Parrhesia, Legaliteyi İstismar*, İktidar

- **Uluslararası İlişkiler Eğitimini Sömürgesizleştirmek: Uİ Teori Kitapları Üzerinden Radikal Bir Bakış**
  - ➢ Dr. Öğr. Üyesi Selman Emre Gürbüz (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Öz:
Uluslararası İlişkiler disiplini hakkındaki güncel meta-teorik çalışmalar, sömürgecilik karşıtı perspektifi yansıtan Avrupamerkezcilik eleştirilerinden (Hobson 2012) etkilenmektedir. Özellikle Batı-Dışı (Acharya ve Buzan 2007), Batı-Sonrası (Vasilaki 2012) ve Küresel Uİ (Acharya 2014) çalışmaları bu minvalde örnek olarak gösterilebilir. Hatta, bu yaklaşımlar Uİ'de belki de beşinci bir büyük tartışmanın (Karkour ve Rösch 2024) olabileceğine yönelik temennilerin artmasına neden olabilmektedir. Fakat, disiplinde okutulan teorik ders kitaplarına odaklanıldığında hem içerik hem de bilgi akışı bakımından ciddi bir değişim göze çarpmamaktadır (Hagmann ve Biersteker 2018; Berenskoetter 2018). Bir diğer ifadeyle, disiplinin sömürgesizleştirilmesine yönelik çabalar (Capan 2017; Tucker 2018), bilgi üretimini şekillendiren ders kitaplarına yeterince yansımamaktadır. Şu anda devam eden İsrail'in soykırım politikalarına yönelik akademik sessizlik de (Hajir ve Qato) aynı çerçevede değerlendirilebilir. İşte bu yüzden, Uİ eğitimini gerçek anlamda sömürgesizleştirmek için teorik ders kitaplarında radikal bir değişiklik gerekmektedir.

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2026

Bildirinin temel noktası, bahsedilen değişim ve dönüşümü arzulamak adına mütevazı bir katkı sunmak olacaktır.
Anahtar Kelimeler: Bilgi Üretimi, Ders Kitapları, Küresel Uİ, Sömürgesizleştirme, Uİ Eğitimi

- **Tekdüzeleşen Dünyada Kültürel Olanı Koruma Mücadelesi: Politik Perspektiften Bir Küreselleşme Eleştirisi**
  - Dr. Öğr. Üyesi Hazan Güler Sarı (Kırıkkale Üniversitesi)

Öz:
Hayatımıza girdiğinden bu yana sıklıkla kavrama dair güzellemelerle karşılaştığımız gerek teknolojik gerek politik gerekse de sosyo-ekonomik açıdan olumlu yanlarına ilişkin vurgunun yoğunlukta olduğu küreselleşme olgusu kendi içinde çokça paradoks barındırmaktadır. Söz konusu sürecin politika, yönetişim, hukuk, ekonomi gibi sahalar ile teknik alanlara katkıları göz ardı edilmeksizin aynı zamanda bu alanlar için yarattığı tehdit mevcudiyetini her geçen gün artırmaktadır. Küreselleşme çok kapsamlı, oldukça yoğun, aktörleri çok çeşitli, yayılma hareketi de son derece hızlı bir akışa işaret ettiğinden onu tam anlamıyla çözümlemek pek olası görünmemektedir. Ancak bugün küreselleşmeye dair toplumsal açıdan eleştirel bir bakış eleştirisi geliştirmek de pek tabii mümkündür. Tek-tipleşen dünyada kültürel olanı koruma mücadelesi kapsamında politik bir eleştiri sunan bu çalışma, küreselleşmeye toplumsal değerleri muhafaza etme düsturu üzerinden yaklaşmaktadır. Kültürel formun bir başkası gibi olmaya itilmemesi yönündeki çabalar, küreselleşmeye dair bu çalışmadaki eleştirel yaklaşımın özünü oluşturmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, kültür, toplumsal mücadele, türdeşleşmek, politik eleştiri

- **Rusya'nın Ukrayna Politikasının Analizinde Neoklasik Realizm ve Dış Politika Rolleri Yaklaşımı: Putin Söylemlerinin Rolü**
  - Arş. Gör. Dr. Doğuş Sönmez (Kadir Has Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, Rusya'nın Ukrayna krizindeki dış politika davranışlarını, neoklasik realizm ve dış politika rolleri yaklaşımını (role theory) birleştirerek analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel sorusu; Rusya'nın Ukrayna krizinde benimsediği 'koruyucu güç' ve 'bölgesel lider' gibi dış politika rollerinin, Putin'in liderlik algıları ve iç siyasi dinamiklerle nasıl şekillendiği ve dış politika davranışlarına nasıl yansıdığıdır. Çalışmanın temel argümanı, Rusya'nın Ukrayna krizinde benimsediği dış politika rollerinin Putin'in liderlik algıları ve iç siyasi dinamikler tarafından şekillendirildiği ve bu rollerin dış politika davranışlarını belirleyen kritik faktörler olduğudur. Çalışmada metodolojik olarak, Vladimir Putin'in 2014 sonrası gerçekleştirdiği seçili konuşmaların söylem analizi yapılacak ve süreç izleme (process-tracing) yöntemi kullanılarak, belirlenen dış politika rollerinin Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik politikalarına nasıl dönüştüğü incelenecektir. Bu kapsamda özellikle Putin'in Federal Meclis konuşmaları, Valday Club konuşmaları ve kriz dönemlerindeki açıklamaları analiz edilecektir. Bu araştırma, neoklasik realizmin iç siyasi dinamikler ve lider algıları kavramlarına dış politika rolleri yaklaşımını eklemleyerek literatüre teorik ve metodolojik yenilik getirmeyi hedeflemektedir. Böylelikle Rusya'nın dış politika davranışlarını daha kapsamlı ve bütüncül bir şekilde anlamaya yönelik yeni analitik açılımlar sağlanacaktır.
Anahtar Kelimeler: Neoklasik Realizm, Dış Politika Rolleri Yaklaşımı, Süreç İzleme, Rus Dış Politikası, Ukrayna Krizi

Akademik Panel VIII: İklim Değişikliği, Enerji ve Çevre Güvenliği
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON C
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Semra Cerit Mazlum (Marmara Üniversitesi)

- **İklim Değişikliği, Deniz Güvenliği ve Çoğul Polislik**

Mimar Sinan Sosyal Bilimler Kongresi 2025

➢ Doç. Dr. Ayfer Genç Yılmaz (İstanbul Ticaret Üniversitesi)

Öz:
Çoğul polislik *(plural policing)* kavramı, polislik faaliyetinin bürokratik bir kamu kurumu olan polis teşkilatı dışında farklı aktörler tarafından yerine getirilmesini ifade etmek için kullanılmaktadır. Kavram, polislik faaliyetinin özel güvenlik tarafından tedariki bağlamında piyasalaşmasından, yerel halkın kendi güvenliğini sağlamaya yönelik gönüllü katkılarına kadar çok sayıda pratiği içermektedir. Çalışma, polislik faaliyetinin ve aktörlerinin çeşitlenmesinde iklim değişikliği ve çevresel bozulmanın yeni bir bağlam ortaya koyduğunu iddia etmekte ve iklim değişikliği ile birlikte deniz güvenliği yönetişiminde ortaya çıkan çoğul polislik pratiğine odaklanmaktadır. Türkiye'de faaliyet gösteren Akdeniz Koruma Derneği (AKD)'nin deniz koruyuculuğu sistemi çerçevesinde uygulamaya koyduğu koruyucular (rangers) deniz güvenliğinin yönetişiminin aktörlerinin nasıl çeşitlendiğini ve çoğaldığını göstermektedir. AKD koruyucuları ekosistemi koruma temel amacıyla belirlenen bölgelerde polislik faaliyetine gerçekleştirdikleri devriyeler ile katkı sunmakta ve bu doğrultuda sahil güvenlik başta olmak üzere devletin güvenlik kuvvetleri ile ortak faaliyetler yürütmektedirler. Çalışma, iklim değişikliği ve çevresel bozulmanın etkilerine yönelik deniz güvenliği alanında ortaya çıkan bu yeni tür polislik biçimi ve faaliyetinin, çoğul polislik kavramsallaştırması ekseninde nasıl konumlandığını ortaya koyarak polislik literatürüne katkı sunmayı hedeflemektedir. Bunun için, çalışma, AKD koruyucularının iklim değişikliği ve çevresel bozulmanın engellenmesine yönelik faaliyetlerini, diğer güvenlik kurumları ile ilişkilerini ve polislik faaliyetine yönelik algılarını analiz edecektir.
Anahtar Kelimeler: polislik, çoğul polislik, Akdeniz Koruma Derneği, koruyucular, deniz güvenliği

❖ **Küresel Sağ Popülizm ve İklim Siyaseti: Dört Tipolojide İklim Popülizmi**

➢ Doç. Dr. Görkem Altınörs (Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi)

Öz:
Bu çalışma, sağ popülist liderlerin iklim değişikliğiyle ilişkilenme biçimlerini karşılaştırmalı bir perspektifle analiz etmektedir. Literatürde sağ popülizmin çevre ve iklim politikalarına yaklaşımı çoğunlukla inkârcılık ve kalkınmacı retorik etrafında ele alınmıştır. Ancak bu çalışma, sağ popülist aktörlerin iklim siyasetiyle kurdukları ilişkinin daha karmaşık, stratejik ve bağlamsal olduğunu savunur. Sağ popülizmin söylemsel repertuarı yalnızca bilim karşıtı inkârcılık üretmekle kalmaz; aynı zamanda çevresel meseleleri milliyetçi bir zeminde yeniden çerçeveleyen, elit karşıtı söylemlerle iklim krizini araçsallaştıran ve kalkınmacı söylemi yeşil fırsatçılıkla birleştiren stratejilere de olanak tanır. Bu çerçevede çalışma, iklim popülizmini dört ideal tipe ayıran dinamik bir tipoloji önermektedir: inkârcı, küçümseyici, fırsatçı ve milliyetçi-yeşil. Tipoloji, farklı ülkelerdeki sağ popülist liderlerin söylem ve politikalarındaki ortaklıkları ve ayrışmaları analiz etmeye imkân verir. 20'den fazla sağ popülist liderin söylem ve iklim politikalarına dair kapsamlı bir tarama yapan analiz, tipolojinin küresel ölçekteki çeşitliliği açıklamada ve sağ popülizmin iklim siyaseti üzerindeki etkisini anlamlandırmada güçlü bir araç sunduğunu gösterir. Kavramsal çerçeve, Brulle (2014) ve Lockwood (2018) tarafından geliştirilen karşılaştırmalı analizlere dayanmaktadır. Brulle, iklim inkârcılığının ideolojik değil kurumsal ve ekonomik çıkarlarla şekillendiğini vurgularken; Lockwood, sağ popülizmin çevre politikalarına yaklaşımını elit karşıtlığı ve ulusal egemenlik vurgusu üzerinden çözümler. Bu iki yaklaşım, çalışmanın sunduğu tipolojinin teorik temelini güçlendirmektedir.
Anahtar Kelimeler: iklim popülizmi, sağ popülizm, egemenlik, çevresel söylem, milliyetçilik

❖ **Akıllı Şehirlerde Akıllı Güvenlik Teknolojileri**

➢ Prof. Dr. Rüveyda Kızılboğa Özaslan (Marmara Üniversitesi)

➢ *Ortak Yazar(lar):* Dr. Burak Kaplan (İletişim Başkanlığı)

Öz:
Bu çalışma, akıllı şehirlerde güvenlik politikalarının dijital teknolojiler aracılığıyla nasıl dönüştüğünü ve bu dönüşümün toplumsal, hukuki ve etik boyutlarını ele almaktadır. Araştırmanın temel amacı, akıllı güvenlik (smart security) kavramını teknolojik altyapı, siber güvenlik, suç önleme, mahremiyet ve toplumsal kabul perspektiflerinden bütüncül olarak değerlendirmektir. Çalışmanın kapsamı; yapay zekâ, Nesnelerin

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

İnterneti (IoT), büyük veri analitiği, akıllı gözetim sistemleri ve blockchain tabanlı güvenlik çözümlerinin kentsel güvenlikteki rolünü incelemektedir. Çalışma, artan kentleşme ve dijitalleşme süreçlerinin yarattığı güvenlik riskleri karşısında, teknoloji–etik dengesi gözetilerek geliştirilecek stratejilerin önemine vurgu yapmaktadır. Yöntem olarak ulusal ve uluslararası akademik literatürün sistematik taraması ve tematik içerik analizi kullanılmıştır. İncelenen kaynaklar, akıllı şehir güvenliğinin yalnızca teknik verimlilik değil aynı zamanda veri mahremiyeti, hukuki uyum ve toplumsal meşruiyet açısından değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Olası bulgular, akıllı güvenlik sistemlerinin suç önleme, kriz yönetimi ve kamu güvenliği alanlarında operasyonel etkinliği artırabileceğini ancak mahremiyet ihlalleri, veri güvenliği açıkları ve algoritmik şeffaflık eksikliklerinin toplumsal güven üzerinde risk oluşturduğunu göstermektedir. Çalışma, gelecekteki politika ve araştırma gündeminin, disiplinlerarası iş birliğini esas alan, sürdürülebilir, şeffaf ve insan merkezli güvenlik modellerine odaklanması gerektiğini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı şehirler, akıllı güvenlik, siber güvenlik, mahremiyet, suç önleme

Akademik Panel IX: Çin, Bölgesel Güçler ve Jeopolitik Rekabet
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON D
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Ali ARI (Marmara Üniversitesi)

- **Çin'in Ortadoğu Politikası: 2025 İsrail-İran Çatışması Bağlamında "Aktif Tarafsızlık" Stratejisi ve Sınırları**
  - Doç. Dr. Tolga Bilener (Galatasaray Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma Çin'in Ortadoğu politikasını İran ile geliştirdiği stratejik ortaklık ve 2025 İsrail-İran savaşı sırasında sergilediği "aktif tarafsızlık" yaklaşımı üzerinden analiz etmektedir. Çin Tahran ile 2021 yılında imzaladığı 25 yıllık kapsamlı iş birliği anlaşması ve Kuşak ve Yol Girişimi yatırımları üzerinden ekonomik ve enerji odaklı bir ilişki geliştirmiştir. Ancak 7 Ekim saldırılarının ardından yeni bir çatışmacı kriz evresine giren Ortadoğu'da taraflara eşit mesafede kalan ve yalnızca diplomatik çağrılarla yetinen Pekin, bu tutumuyla kısa vadede ekonomik çıkarlarını korumuş olsa da uzun vadede Ortadoğu'daki güvenilirliğini ve alternatif bir normatif güç olma iddiasını zedeleme riskiyle karşı karşıya kalmıştır. Çin'in bu yaklaşımı, özellikle İran gibi stratejik ortakların Pekin'i kriz anlarında yetersiz bir güç olarak algılamasına yol açmıştır. Bu da Çin'in bölgedeki nüfuzunu artırma çabalarını zayıflatmakta ve diğer aktörlerin etkisini pekiştirmektedir. Çalışmada Çin'in küresel anlamda Batı'ya alternatif oluşturma söyleminin ve Ortadoğu'daki varlığını daha sürdürülebilir hale getirebilmesi için ekonomik çıkarlarıyla uyumlu, daha aktif bir diplomatik strateji geliştirmesi gerektiği öne sürülmektedir. Aksi halde Pekin, yalnızca ekonomik bir aktör olarak kalma ve zor durumda kaldıklarında partnerlerini yalnız bırakan bir ülke olarak algılanma riskiyle karşı karşıya olacaktır. Araştırma Çin'in küresel politika üretme kapasitesine dair tartışmalara katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çin dış politikası, Ortadoğu, İran-Çin ilişkileri, İsrail-İran çatışması, aktif tarafsızlık

- **Barış İçin Rekabet: Çok Aktörlü Arabuluculuk Alanında Türkiye'nin Diplomatik Konumu**
  - Dr. Öğr. Üyesi Cavit Emre Aytekin (Kafkas Üniversitesi)

Öz:

Çok kutupluluğun ve bölgesel çatışmaların arttığı günümüz uluslararası sisteminde, üçüncü taraf arabuluculuk faaliyetleri daha fazla aktörün dahil olduğu rekabetçi bir diplomatik alana dönüşmüştür. Bu çalışma, Türkiye'nin bu "kalabalık" arabuluculuk ortamında nasıl konumlandığını, nasıl bir alternatif barış anlatısı inşa ettiğini ve bu ortamda stratejik ve normatif üstünlük sağlama çabalarını incelemektedir. Türkiye'nin Somali-Etiyopya anlaşmazlığı, Filistin meselesi, Rusya-Ukrayna savaşı ve Körfez ülkeleri arasındaki krizler gibi çeşitli bağlamlarda gerçekleştirdiği veya önerdiği arabuluculuk girişimleri vaka

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

analizi yöntemiyle ele alınacaktır. Hem doğrudan yürütülen süreçler hem de teklif düzeyinde kalan inisiyatifler incelenerek Türkiye'nin arabuluculuk diplomasisini nasıl kurduğu ve bu alandaki rakipleri olan Katar, Çin ve Afrika Birliği gibi aktörlerden hangi stratejik ve söylemsel unsurlarla ayrıştığı değerlendirilecektir. Çalışma, barış çalışmaları, stratejik anlatılar ve arabuluculuk rekabeti literatüründen beslenerek, orta güçlerin çok aktörlü diplomasi ortamında barışa dair kimliklerini nasıl şekillendirdiğini ve meşruiyet arayışlarını nasıl kurguladığını analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arabuluculuk Diplomasisi, Orta-Güç Diplomasisi, Barış Anlatıları, Çatışma Çözümü, Barış Çalışmaları

Tematik Panel V: Türkiye Bağlamında Göç Yönetişimi: Çok Düzeyli Yaklaşımlar ve Yeni Zorluklar
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON E
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Doç. Dr. Suna Gülfer IHLAMUR ÖNER

- **Göç Yönetişiminde İki Farklı Yaklaşım: Avrupa Birliği'nin Realist Çıkar Politikaları ve Türkiye'nin Pragmatik-İnsani Perspektifi**
  - Dr. Öğr. Üyesi Hakan Sezgin Erkan (İstanbul Nişantaşı Üniversitesi)

Öz:
Bu makale, Avrupa Birliği (AB) ile Türkiye Cumhuriyeti'nin göç yönetişimini karşılaştırmalı olarak inceleyerek politika yönelimleri, kurumsal çerçeveler ve normatif önceliklere odaklanmaktadır. Çalışma, her iki aktörün 20. yüzyıldan günümüze demografik, siyasi ve güvenlik temelli değişimlere nasıl yanıt verdiğini ele almaktadır. AB, sınır yönetimi, entegrasyon ve insan hakları yükümlülüklerini dengeleyen ulus-üstü bir çerçeveyi kademeli olarak geliştirirken; Türkiye, jeopolitik konumu ve tarihsel göç dinamikleri tarafından şekillenen, daha devlet merkezli ve esnek bir yönetişim modeli izlemiştir. Makale, düzensiz göç ve iltica yönetiminde işbirliği gibi yakınsama alanlarını, hukuki uyum, yük paylaşımı ve ulusal kimlik anlatılarındaki farklılıklarla birlikte değerlendirmektedir. Ayrıca, AB–Türkiye ilişkilerinin —özellikle üyelik süreci ve 2016 AB–Türkiye Mutabakatı'nın— yönetişim pratiklerini nasıl şekillendirdiğine özel vurgu yapılmaktadır. Her iki vakayı güvenlikleştirme ve insaniyetçilik tartışmaları çerçevesine yerleştirerek, makale Avrupa ve çevresinde göç yönetişiminin karmaşıklıklarını ve gelecekteki olası yönelimlerini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Avrupa Birliği, göç yönetişimi, güvenlikleştirme, işgücü

- **Türkiye'de Belediyelerin Göç Yönetişimi: Yerel Kapasite, Politika Alanları ve Kurumsal Sınırlar**
  - Kevser Mert (Türkiye Belediyeler Birliği)

Öz:
Türkiye'de göç yönetişimi uzun süre merkezi düzeyde şekillenmiş, yerel yönetimler bu süreçte ikincil aktörler olarak görülmüştür. Ancak geçici koruma altındaki Suriyeli'lerin kitlesel gelişi, belediyeleri hizmet sunumu bağlamında doğrudan göç yönetiminin bir parçası haline getirmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda göçmenlere yönelik açık görev tanımı bulunmaması, belediyeleri sınırlı bütçe ve yetkiyle hareket etmeye zorlamaktadır. Buna rağmen birçok belediye, göçü stratejik planlarına entegre ederek sahadaki ihtiyaca cevap vermeye çalışmaktadır. Çalışma, belediyelerin stratejik planları ve literatür incelemeleri üzerinden, mevcut mevzuatın belediyelerin kurumsal kapasitesini sınırladığını ve yerel düzeydeki uygulamaların kurumsal çerçevede yeterince desteklenmediğini ortaya koymaktadır. Özellikle finansal kaynakların yetersizliği, yerel birimlerde kurumsallaşmanın eksikliği ve merkezi yönetimle koordinasyon sorunları, yerel yönetimlerin rolünü zayıflatmaktadır. Belediyelerin sahaya en yakın birimler olarak, göç politikalarının oluşturulmasında dışlanmaları, politika-saha dengesizliğine yol açmaktadır. Bu

Marmara Siyaset Bilimi Kongresi 2025

bağlamda çalışmada, göç yönetişiminin çok düzeyli ve katılımcı bir yapıya kavuşturulması gerektiği vurgulanmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Göç Yönetişimi, Belediye Kanunu, Yerel Yönetimler, Suriyeli Sığınmacılar, Çok Düzeyli Yönetişim

- **Suriye Kaynaklı Zorunlu Göç ve Türkiye'nin Bölgesel Güvenlik Stratejileri**
  - Dr. Selahattin Emre Karslı (Bağımsız Araştırmacı)

Öz:
2011 yılında Suriye'de başlayan iç savaş, Türkiye'nin ulusal ve bölgesel güvenlik mimarisini derinden etkileyen çok boyutlu bir zorunlu göç sürecini tetiklemiştir. Devlet dışı silahlı aktörlerin yükselişi, sınır ötesi tehditlerin derinleşmesi ve kontrolsüz göç hareketlerinin yoğunlaşması, Türkiye'nin sınır güvenliği başta olmak üzere ulusal güvenlik dokusunu ciddi şekilde zayıflatmış; mevcut güvenlik altyapısını işlevsizleştiren yapısal kırılmalara yol açmıştır. Zorunlu göç, bu bağlamda, yalnızca bir nüfus hareketi değil; güvenlik alanında yapısal kırılmalara yol açan stratejik bir mesele olarak değerlendirilmelidir.
Suriye kaynaklı zorunlu göç, Türkiye'nin güvenlik mimarisinde derin yapısal kırılmalara yol açarak sınırların korunması, tehdit algılarının tanımlanması ve güvenlik önceliklerinin yeniden konumlandırılması süreçlerini doğrudan etkilemiştir. Kontrolsüz nüfus hareketleri, sınır bölgelerinde devlet otoritesini aşındırmakta; terör örgütlerinin hareket alanını genişletmekte ve güvenlik kuvvetlerinin operasyonel kapasitesini zayıflatmaktadır. Bu durum, yalnızca fiziksel sınır ihlalleriyle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda Türkiye'nin iç güvenliğini istikrarsızlaştıran bir tehdide dönüşmektedir. Bu çerçevede, zorunlu göç meselesi Türkiye'nin güvenlik tahayyülünde merkezi bir yer edinmiş; sınır güvenliğinden ulusal güvenlik önceliklerine kadar pek çok alanda savunma reflekslerini yeniden kurgulamaya zorlayan kalıcı bir güvenlik krizi haline gelmiştir.
Anahtar Kelimeler: Zorunlu Göç, Güvenlik, Sınır Güvenliği, Suriye, Türkiye

---

Akademik Panel X: State, Power & Global Order
Panel Dili: İngilizce
Salon: SALON F
Tarih-Saat: 27 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Ahmet Kemal BAYRAM

- **Agency and Structure During Hegemonic Transition: The Limits/Boundaries of Human Capability in International Relations From a Thermodynamical Perspective**
  - Dr. Öğr. Üyesi Şükrü Yazğan (Marmara Üniversitesi)

Öz:
The dichotomy between the structure and agency or in other words the overall impact/influence of human actors' (individually or/and collectively) over the trajectory of international system has been one of the persistent topics/questions in IR discipline. This dichotomy can be eliminated and the relative impacts/influences of the structure and the agency can be differentiated by using non-equilibrium thermodynamics as a theoretical framework. Non-equilibrium thermodynamics postulates that both the structure and the agency are "dissipative structures" that have been created and preserved through constant (re)creation of an "order pattern" reflecting particular values (corresponding to a set of predefined co-ordinates in a phase-space) by utilizing the environmental energy-matter flows.
The ability of human agency to (re)shape the systemic trajectory is directly related to the stability of a structure or in other words the condition of the systemic equilibrium at a particular point in time. The more a system is far from systemic equilibrium, the higher the impact/influence of human agency on the future trajectory of the system. During the hegemonic transition periods the established order is weakened as the rules and the structures maintaining it is debilitated and the hegemonic actor struggle to impose its own order-pattern on the other actors and the system due to increasing adversity and the challenges from

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

the other rising actors. Thus, hegemonic transition periods enhance the possibility of human agency to (re)shape the international system by creating more uncertainty and instability.
Anahtar Kelimeler: International System, Agency, Structure, International Order, Hegemonic Transition

- **Recurring Cycles of Power Dynamics**
  - Arş. Gör. Ege Furkan Toker (Kent Üniversitesi)

Öz:
Coined by George Modelski, Long Cycle Theory asserts that international system undergoes cyclical transitions marked by phases of global war, ascendancy, deconstruction and fall of global powers. Historically, Modelski (1978) argues that the rise of Portugal, the Netherlands, Britain, and the United States as world leaders was underpinned by maritime supremacy and control of global trade routes. The paper examines whether China's naval expansion, control of critical sea routes and expansion of overseas logistical facilities signals an impending transition in world leadership.
The study tries to employ a historical-comparative methodology structured in naval power metrics. First, it reconstructs four hegemonic cycles, mentioned by Modelski, and identifies key indicators of maritime dominance during each of the ascending long power's period. These indicators will be asserted on historical data and military archives hence, the study will be able to build a comparative framework to evaluate contemporary trends. The findings will reveal whether China will achieve supremacy in the global system in the next cycle, whether a different country will take the lead, or whether the long cycle itself will be disrupted.
Anahtar Kelimeler: Long Cycles, Power Politics, Global System, Balance of Power, International System

- **Global Governance in Outer Space: The Evolution of Space Activities From State to Non-State Actors and Its Consequences**
  - Dr. Öğr. Üyesi Itır Toksöz (Doğuş Üniversitesi)

Öz:
Space activities started with the efforts of state actors during the Cold War when the two superpowers made the space race as part of their bipolar rivalry. However, since then, we see several trends that redefine the quest for space: 1- more states (both developed and developing) aspire to become spacefaring 2- after an era of state-to-state cooperation in the immediate post-Cold War era, states are trying to become more self-sufficient in their space activities. 3- more companies are established and become active in the space sector 4- States and companies collaborate more frequently than ever to boost their space activities.
International organizations like the UN or international NGOs work towards achieving progress for global governance of outer space, which is legally res communis (a legal category of territory /area that cannot be owned by any nation and open for all to use). Yet there are several obstacles that stem from security dilemmas of worldly politics that stand in the way of such global governance.
This paper will analyze these trends, scrutinize several attempts by various actors towards global governance in outer space and discuss the reasons why it proves to be much needed but not easily achievable through the evolution of space activities from state to non-state actors, which make the picture in outer space more complex and multilayered. The paper will refer to lunar programs and activities of different state and non-state actors as a case study while making its point.
Anahtar Kelimeler: Global Governance, International Cooperation, Space Politics, State Actors, Non-State Actors

1. Gün Program Sonu

Yeni Orta Siyasal Bilimler Kongresi 2025

2. GÜN (28 KASIM 2025, CUMA)

09:00–10:30 | OTURUM IV

Genç Araştırmacı Paneli IV: Dijitalleşme ve Küresel İlişkiler
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON A
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 09:00–10:30
Panel Başkanı: Ar. Gör. Melih KÖLÜK

- **Yükselen Çok Kutupluluk Bağlamında Uzay Politikası ve Özerklik Sorusu**
  - Arş. Gör. Gizem Ezgi Güler (Altınbaş Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma Bağımlılık Teorisi'ni, Türkiye'ye odaklanarak orta güçlerin uzay politikalarını incelemekte kullanmakta ve diğer bölgesel uzay aktörlerinin durumlarıyla karşılaştırmalı analizler ortaya koymaktadır. Uzay politikası genellikle ana akım teoriler merceklerinden incelenirken, Bağımlılık Teorisi gelişmekte olan devletlerin küresel uzay düzenindeki aktörlüğünü şekillendiren yapısal kısıtlamaları ve asimetrileri değerlendirmek için tamamlayıcı bir eleştirel çerçeve sunmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'yi stratejik özerklik hedefleri olan bir orta güç olarak konumlandırarak, teknolojik ve ekonomik bağımlılıkların ve uluslararası yapısal düzenin Türkiye'nin uzay hedeflerini nasıl etkilediğini incelemektedir. Ulusal uzay programlarının, politika beyanlarının, uluslararası iş birliği modellerinin ve uzay yeteneklerinin niteliksel analizi yoluyla, Türkiye'nin bağımlı konumunu ne ölçüde aşabileceği değerlendirilmektedir. Karşılaştırmalı analiz orta güçlerin, bir yandan uzay teknolojisinin bazı alanlarında özerkleşirken diğer yandan fırlatma kapasitesi, geniş haberleşme ağı ya da çeşitli uydu bileşenlerinin tedariki gibi unsurlar için merkez aktörlere bağlı kaldıklarını göstermektedir. Bulgular, Türkiye'nin uzay politikasının hem özerklik hem de küresel sistemle bütünleşme arayışında olan melez bir stratejiyi yansıttığını ve bu stratejinin, bir yandan merkez uzay güçlerine yapısal bağımlılıklarını yönetirken, diğer yandan da yerel kabiliyetleri ve bölgesel etkiyi kullandığını göstermektedir. Çalışmayla, Bağımlılık Teorisi'ni uzay politikaları çalışmalarına entegre ederek ve orta güçler için eylemlilik ve yapı arasındaki gerilimler ortaya konularak literatüre katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orta Güçler, Bağımlılık Teorisi, Türkiye, Uzay Politikası, Çevre, Yarı-Çevre

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

❖ **Uzay Madenciliğinin Uluslararası İlişkiler Teorileri Açısından İncelenmesi**

➢ Arş. Gör. Mustafa Denizlioğlu (Kastamonu Üniversitesi)

Öz:

Uzay madenciliği, Dünya dışındaki gök cisimlerinde bulunan maden kaynaklarının(altın, gümüş, platin, su, Helyum-3 vs.) keşfedilmesi, yakalanması, işlenmesi, Dünya'ya getirilmesi faaliyetlerinin tamamını ifade etmektedir. ABD, Çin ve AB üyesi bazı devletlerin(Lüksemburg gibi) uzay madenciliği alanındaki çalışmaları ve bu bağlamda yaşanan teknolojik gelişmeler yeni bir uluslararası ilişkiler atmosferi yaratmaktadır. Bu nedenle, uzay madenciliği konusuna uluslararası ilişkiler teorilerinin temel yaklaşımları çerçevesinde odaklanmak, teknolojik sahada önem arz eden bir konunun söz konusu disiplin açısından ele alınmasını sağlayacaktır. Literatür incelendiğinde, uzay madenciliği mefhumunu uluslararası ilişkiler kuramları açısından ele alan bir akademik çalışmaya rastlanmamaktadır. Dolayısıyla bu alanda literatürde ciddi bir boşluk olduğu açıktır. Bu çalışmanın esas motivasyon noktası da uluslararası toplum öznelerini yakından ilgilendiren ve dünya siyasetinde gittikçe daha fazla yer tutmaya başlayan uzay madenciliği konusunu çeşitli uluslararası ilişkiler teorileri açısından inceleyerek literatüre katkıda bulunmaktır. Çalışmada ikincil kaynakların incelenmesi biçiminde doküman tarama yönteminin kullanılması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Uluslararası İlişkiler Teorileri, Uzay Madenciliği, Uzay Teknolojileri, Uzay Çağı

❖ **Küresel Uluslararası İlişkiler Literatürüne Çin Kültürü'nden Kuramsal Katkılar: Epistemolojik Çoğulluk ve Alternatif Arayışı**

➢ Arş. Gör. Bahar Temir (Başkent Üniversitesi)

Öz:

21. yüzyılda uluslararası ilişkiler disiplini, küresel dönüşümler ve çok boyutlu krizler karşısında Batı-merkezli teorik çerçevesinin sınırlarıyla yüzleşmektedir. Amitav Acharya'nın "Batı dışı dünyanın yükselişi" (rise of the rest) ile kavramsallaştırdığı Batı dışı aktörlerin yükselişi, özellikle Çin gibi Asya ülkelerinin küresel siyasette daha etkin hale gelmesiyle somutlaşmıştır (Acharya, 2014). Acharya ve Buzan'ın (2019) geliştirdiği Küresel Uluslararası İlişkiler Kuramı/ Yaklaşımı (Global IR), Uİ disiplinini daha kapsayıcı, yerel bilgi türlerine açık ve epistemolojik olarak çoğulcu bir yapıya dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, Çin'in Konfüçyüsçülük'ten beslenen Taoist (Daoism, Yol Felsefesi) düşünce yapısı, modern Worldism (Dünyacılık) yaklaşımı ve antik Tianxia (Her Şeyin Altındaki Dünya / Gök Altı Düzeni) kavramı üzerinden geliştirdiği alternatif dünya görüşünün, Global IR literatürüne nasıl katkı sunduğunu incelemektedir (Ling, 2014; Zhao, 2016). Çin'in ilişkisel, bütüncül ve uyum arayışına dayalı dış politika söylemi, Batı'nın çatışmacı ve bireyci güç anlayışına kuramsal bir alternatif sunmaktadır. Çalışma, Çin'in bu felsefi mirası aracılığıyla Uİ teorilerine nasıl özgün katkılar sunduğunu analiz etmeyi ve kuramsal çoğulluğun olanaklarını tartışmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Uluslararası İlişkiler (Global IR), Daoizm (Yol Felsefesi), Tianxia (Her Şeyin Altındaki Dünya), Dünyacılık (Worldism), Epistemolojik Çoğulluk

❖ **Dijital Bölünme Belirleyenleri: AB Ülkeri Üzerine Panel Veri Analizi**

➢ Simge Öztürk (İstanbul Üniversitesi)
➢ *Ortak Yazar(lar):* Doç. Dr. Mustafa Kahveci (İstanbul Üniversitesi)

Öz:

Dijital bölünme, sadece teknolojiye erişim farklılıklarıyla sınırlı olmayan; bireylerin dijital becerileri ve bu becerilerin getirdiği sosyo-ekonomik çıktılara erişimi kapsayan çok katmanlı bir olgudur. Bu çalışmada, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde dijital bölünmeye etki eden temel belirleyenleri incelenmiş ve bu

Mühendislik Sosyal Bilimler Kongresi 2025

bölünmenin zaman içerisindeki seyri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, dijital bölünmenin yalnızca bireysel tercih ya da teknik erişimle değil; gelir seviyesi, eğitim düzeyi, yaş, kentleşme oranı gibi çok boyutlu sosyo-ekonomik ve kurumsal faktörlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Panel veri analizi yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmada; gelir düzeyi, eğitim oranı, yaş dağılımı gibi sosyo-ekonomik ve kurumsal değişkenlerin dijital bölünme üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen analiz, dijital bölünmeyle mücadelede kapsayıcı dijital politikaların gerekliliğine işaret etmekte; sosyal eşitsizliklerin dijitalleşme sürecine yansıma biçimlerinin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Çalışma, dijital eşitsizliğin sadece teknik bir sorun olmadığını ortaya koymakta; kamu politikalarının bu çok boyutluluğu dikkate alacak biçimde yeniden kurgulanması gerektiğini vurgulamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Dijital Bölünme, Avrupa Birliği, Panel Veri Analizi

- **Kent Diplomasisi Bağlamında Türk Yerel Yönetimlerinin Öne Çıkan Rolleri**
  - Kemal Kaya (Pendik Belediyesi)

Öz:

Bu çalışma, küreselleşme ve kentleşmenin hız kazandığı çağımızda Türk yerel yönetimlerinin uluslararası ilişkilerde artan rollerini "kent diplomasisi" kavramı çerçevesinde incelemektedir. Özellikle büyükşehir belediyeleri, son yıllarda sınır-aşan iş birlikleri, küresel şehir ağları ve tematik uluslararası forumlar aracılığıyla etkin birer diplomatik aktör haline gelmiştir. Araştırma, İstanbul İlçe Belediyeleri örnekleri üzerinden yerel yönetimlerin çok katmanlı dış politika süreçlerindeki yerini analiz etmektedir. Elde edilen bulgular, yerel yönetimlerin kent diplomasisi alanında Türkiye'nin yumuşak gücünü pekiştiren, çok düzeyli yönetişim anlayışına dayalı stratejik açılımlar geliştirdiğini göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: Yerel yönetimler, Kent diplomasisi, Uluslararası ilişkiler, Çok düzeyli yönetişim

Akademik Panel XI: Uluslararası Hukuk, Normlar ve İnsan Hakları
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON B
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 09:00–10:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Erhan Doğan (Marmara Üniversitesi)

- **Uluslararası Toplum Kendisine Karşı İşlenen En Ağır Suçlara Cevap Verebilir mi?**
  - Doç. Dr. Dikran M. Zenginkuzucu (İstanbul Esenyurt Üniversitesi)

Öz:

Uluslararası Ceza Mahkemesi, Taraf Devletlerin topraklarındaki uluslararası suçların failleri veya topraksal yargı yetkisinin bulunmadığı durumlarda Taraf Devletlerin vatandaşları üzerinde yargı yetkisine sahip ilk daimi uluslararası ceza mahkemesidir. Mahkemenin Tüzüğünün giriş bölümünde belirttiği gibi uluslararası suçlarda caydırıcılık için en etkin yol cezasızlığın önlenmesi ve evrensel ceza yargısıdır. Ancak doğası gereği uluslararası suç üretme riski taşıyan önemli sayıda güncel silahlı çatışma ve istikrarsızlık uluslararası ceza yargı yetkisi dışında kalmaktadır. Güvenlik Konseyi'nin sevk yetkisi, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin yargı yetkisine yönelik engelleri aşmak ve evrensel yargı yetkisini kullanmak için en etkili mekanizmayı oluşturmaktadır. Bununla birlikte, Güvenlik Konseyi, daimi beş üyesinin veto yetkisi nedeniyle en ciddi durumları sevk etmekten açıkça kaçınırken, Genel Kurul ve diğer kurumlar uluslararası adaleti etkili bir şekilde savunmuşlardır. Bu çerçevede, bildiri uluslararası toplumun vicdanı ve temsilcisi olarak uluslararası suçlarda cezasızlığın önlenmesi ve caydırıcılık için Genel Kurul'a alternatif bir sevk yetkisi önermekte ve tartışmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Uluslararası suçlar, Uluslararası Ceza Mahkemesi, Sevk yetkisi, Birleşmiş Milletler, Barış İçin Birleşme

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

❖ **Uluslararası İlişkiler Teorilerinde Soykırım Boşluğu Üzerine Eleştirel Bir İnceleme**

➢ Dr. Öğr. Üyesi Melek Aylin Özoflu (İstanbul Üniversitesi)

Öz:

Soykırım olgusu devletlerin iç ve dış politikalarını etkileyen önemli bir insan hakları ve güvenlik meselesi olarak günümüzde hâlâ güncelliğini korumaktadır. Bu bakımdan, uluslararası ilişkilerin şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Aynı şekilde, Uluslararası ilişkiler disiplininin de soykırımı önleyici mekanizmaların tasarlanması, uluslararası normların şekillenmesi ve müdahale kararlarının meşrulaştırılması açısından önemli bir çerçeve sunması beklenmektedir. Soykırımın tarihsel sıklığı ve güncelliğine karşın, genellikle uluslararası hukuk bağlamında ele alındığı ve araştırıldığı görülmektedir. Öte yandan, aralarındaki önemli ilişkiye rağmen, soykırım olgusunun uluslararası ilişkiler disiplini tarafından büyük ölçüde görmezden gelinmesi dikkat çekicidir. Mevcut çalışma bu eksikliğe dikkat çekerek başlıca dört uluslararası ilişkiler kuramlarını—realizm, inşacılık, Eleştirel teori ve Post-kolonyal teorilerini analiz ünitesi olarak ele almakta ve bu kuramların soykırım olgusuna yaklaşımlarını araştırmayı hedeflemektedir. Bu amaçla, eleştirel meta-teorik ve karşılaştırmalı analitik bir literatür taraması yapılacaktır. Araştırma uluslararası ilişkiler kuramları ve soykırım araştırmaları arasındaki kesişme noktalarını ortaya koyarak ilgili literatüre katkıda bulunacak ve ileride vaka analizlerine konu olabilecek bir zemin oluşturacaktır.
Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Uluslararası İlişkiler Teorileri, Soykırım Araştırmaları, Soykırım, Literatür Taraması

❖ **Ayrımcılık Yasağı Kapsamında Yapay Zekâ Algoritmaları**

➢ Doç. Dr. Nurten Ince Akman (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Dijitalleşme ve yapay zekâ (YZ) uygulamaları, birçok alanda faydalar sunarken, algoritmik ayrımcılık nedeniyle temel insan hakları ihlallerine yol açmaktadır. YZ'nın, eğitildiği verilerdeki toplumsal önyargıları öğrenmesi, işe alım, finans ve yargı gibi kritik alanlarda cinsiyet, ırk ve etnik köken temelli ayrımcılığa neden olabilmektedir. Örneğin, Amazon'un işe alım algoritması kadınları dezavantajlı duruma düşürmüş, COMPAS yazılımı siyah tenli bireylere karşı önyargılı sonuçlar üretmiştir. Uluslararası belgeler ve ulusal hukuk (Anayasa m.10) ayrımcılığı yasaklasa da YZ'nın getirdiği yeni riskler için hukuki ve etik önlemler gereklidir. Bu bildiri, YZ kaynaklı ayrımcılık vakalarını inceleyerek insan hakları üzerindeki etkilerini ve alınması gereken hukuki ve etik tedbirleri tartışmaktadır. Veri etiği, şeffaflık, insan gözetimi ve sorumluluk mekanizmalarının oluşturulması, YZ'nın adil ve insan odaklı gelişimi için elzemdir. Bu çalışmada bu konular ele alınarak detaylı bir şekilde çözüm önerisi getirilecektir.
Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Algoritmik Ayrımcılık, İnsan Hakları, Hukuk, Eşitlik

❖ **Bir Yöntem Olarak Refleksivite: Filipinli Kadın Göçmenlerle Yürütülen Nitel Araştırma Üzerinden Tartışmalar**

➢ Dr. Zeynep Arslan Taç (Marmara Üniversitesi)
➢ *Ortak Yazar(lar):* Prof. Dr. Ahmet Kemal Bayram (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, bilgi üretiminde nesnellik iddiasının ötesine geçerek bağlam, deneyim ve güç ilişkilerini merkeze alan bir araştırma pratiği önermektedir. Yorumlayıcı ve feminist epistemolojiye dayanan bu yaklaşım, Filipinli kadınların enformel göç deneyimlerine ilişkin derinlikli, anlam yüklü ve çoğulcu bir bakış açısı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, tekil bir nesnel gerçeklik yerine kadınların öznel anlam

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

dünyalarına odaklanılmış; göçmenlik süreçlerinde devlet ve toplumla kurdukları ilişkiler ile enformellik deneyimleri anlaşılmaya çalışılmıştır.
Araştırmacısının erkek olması, sahada oluşabilecek güç asimetrilerini ve toplumsal hiyerarşileri göz önüne almayı, dolayısıyla refleksivite pratiğini zorunlu kılmıştır. Çalışma, yalnızca söz konusu grubun deneyimlerini görünür kılmayıp nitel yöntemin refleksivite ve etik hassasiyetler çerçevesinde uygulanışına dair somut bir örnek sunmakta; böylelikle feminist ve yorumlayıcı epistemolojinin araştırma sürecine entegrasyonuna dair metodolojik bir katkı sağlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Yorumlayıcı Fenomenolojik Analiz, Refleksivite, Feminist Epistemoloji, Göç, Filipinler

- **Mavi Marmara'dan Günümüze Özgür Gazze Hareketi ve İnsani Yardım Organizasyonları**
  - Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Küçük (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
  - Tuğçe Kafdağlı Koru, (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Öz:

1967'den itibaren İsrail işgali altında olan Gazze'den İsrail 2005 çekilmiş ve ardından Hamas seçimleri kazanmıştır. İsrail Gazze'ye yönelik baskıları artırmıştır. İsrail, Hamas'ın deniz yoluyla Gazze'ye silah soktuğunu ve bu silahların İsrail'e karşı kullanıldığını iddia etmiştir. Aynı süreçte İsrail 2008'de Dökme Kurşun Operasyonu sırasında deniz ablukası başlatmış ve 2009'da NAVTEX ilan ederek Gazze'yi deniz trafiğini kapatmıştır. Uygulanan abluka, insani yardım kuruluşları ve sivil toplum örgütleri tarafından "yasa dışı" olarak nitelendirilmiş ve tepki toplamıştır. Bu tarihten itibaren Gazze'ye uygulanan ablukayı delmek üzere 2008'den günümüze çok sayıda girişim ortaya konmuş olsa da bunların yalnızca 5'i Gazze'ye ulaşabilmeyi başarmıştır.

En bilinen girişim, 31 Mayıs 2010'da yaşanan Mavi Marmara olayıdır. İsrail ordusu gemiye uluslararası sularda operasyon düzenlemiş, 10 kişi hayatını kaybetmiş ve 54 kişi yaralanmıştır. 2008'den 2025'te kadar abluka karşıtı girişimler devam etmiştir. Greta Thunberg'in katılması planlanan "Conscience" gemisi, 2 Mayıs'ta drone saldırısına uğramış, 1 Haziran'daki "Madleen" ve 26 Temmuz'daki "Hanzala" gibi girişimler ise İsrail tarafından engellenmiştir. Bu durum, sivil toplum kuruluşlarının abluka karşısındaki eylem repertuvarlarını değiştirmediğini ancak İsrail'in ablukayı sürdürmeye yönelik politikasında farklı dönemlerde farklı davranışlar geliştirdiğidir.
Anahtar Kelimeler: Gazze Deniz Ablukası, Özgür Gazze Hareketi, İnsani Yardım Kuruluşları, Eylem Repertuarı, Söylem Analizi.

Akademik Panel XII: Savunma Sanayii, Güvenlik ve Bölgesel Politikalar
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON C
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 09:00–10:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Alaeddin YALÇINKAYA

- **Türkiye Savunma Sanayiinin Kuruluşunda Aktörler, Jeopolitik Dinamikler ve İktisadi Süreçler, 1961-1989**
  - Prof. Dr. Özlem Kayhan Pusane (Işık Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Doç. Dr. Erol Ülker (Işık Üniversitesi)

Öz:

Türkiye'nin kendi kendine yeterli bir savunma sanayi kurma ve özellikle donanmasını geliştirme çabaları şimdiye kadar büyük oranda 1960'lar ve 1970'ler boyunca Kıbrıs sorununa bağlı gelişmeler ekseninde

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

değerlendirilmiştir. Genel olarak Türkiye'nin bu meseleye ilişkin izlediği politikalar, ama özellikle Ada'da yaşanan toplumlar arası gerilimlerin siyasal ve diplomatik krizlere yol açtığı dönemlerde milli imkanlarla Kıbrıs'a askeri müdahalede bulunabilme kapasitesine ilişkin endişeler, savunma sanayinin gelişmesindeki başlıca dinamikler olarak görülmüştür. Çalışmamız, bu yaygın kanıyı, bir yandan Soğuk Savaş dönemine özgü daha geniş bir jeopolitik, teknolojik ve politik-iktisadi bağlam içinde yeniden değerlendirmeyi, diğer yandan da savunma sanayinin kuruluş sürecini, bu sürecin kurucu aktörlerine odaklanarak aşağıdan yukarıya bir perspektifle yeniden ele almayı hedeflemektedir. Bu çerçevede araştırmamızın merkezinde yer alan başlıca konu savunma sanayinin itici dinamiklerinden biri olduğunu iddia ettiğimiz şirketleşme sürecidir. 1960'ların başlarından Doğu Bloku'nun çöküşüne kadar uzanan dönemde, savunma sanayi şirketlerinin nasıl ortaya çıktığı, bu sürecin hukuki, idari ve finansal altyapısının nasıl inşa edildiği, şirketlerle hükümet yetkilileri, bürokratik kadrolar ve silahlı kuvvetler komuta kademesi arasındaki etkileşim göz önünde bulundurularak analiz edilecektir.
Anahtar Kelimeler: Savunma sanayi, Donanma, Kıbrıs meselesi, şirketleşme

- **Güney Afrika'nın Uluslararası Sistemdeki Dönüşümü**
  - Doç. Dr. Abdurrahim Sıradağ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, Güney Afrika'nın 1994 sonrası çok kutuplu uluslararası sistemdeki değişen rolünü ve özellikle Batı dışı ülkelerle artan stratejik ilişkilerini analiz etmektedir. Nitel bir yöntemle hazırlanan çalışma, birincil ve ikincil kaynakların yanı sıra Güney Afrika devlet başkanlarının resmi açıklamalarını içerik analizi yoluyla incelemektedir. Bulgular, Güney Afrika'nın dönüşümünü etkileyen dört ana faktörü ortaya koymaktadır: apartheid sistemi, Nelson Mandela'nın batı odaklı politikadan uzaklaşması, 2010 sonrası BRICS üyeliği ve Kasım 2023'te İsrail'e karşı açılan soykırım davası.

Çalışma, Güney Afrika'nın uluslararası sistemdeki dönüşümünü tarihi dinamikler, ülkedeki güçlü Müslüman topluluklarının siyasete etkisi, apartheid sonrası dış politika ilkeleri ve BRICS üyeliği ile açıklanmaktadır. Güney Afrika, günümüzde çok kutuplu uluslararası sistemin dönüşümünde önemli bir rol oynamakta ve gelecekte stratejik fırsatlar sunmaktadır. Ancak, apartheid sisteminin mirası olan ekonomik ve sosyal eşitsizlikler, siyasi krizler ve toplumsal sorunlar, ülkenin bu dönüşümdeki rolünü sınırlayan önemli zorluklar olarak belirtilmektedir.
Anahtar Kelimeler: Güney Afrika Dış Politikası, Çok Kutupluluk, BRICS dönüşümü

- **Plandan Uygulamaya, Uygulamadan Akademiye: Türk Yazarların Afrika Çalışmaları**
  - Doç. Dr. Volkan İpek (Yeditepe Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar): Doç. Dr.* Melih Görgün

Öz:

1998 Afrika Açılım Planı Türkiye'nin Afrika ülkeleri ile olan diplomatik, politik, ekonomik ve kültürel ilişkilerinin istikrarlı gelişim temeline oturtulması açısından önemlidir. Bu bağlamda bakıldığında, dört başlık altında incelenen ilişkilerde 1998-2025 döneminde 1923-1998 dönemine göre gözle görülür bir nicelik ve nitelik artışı gözlemlenmektedir. Ne var ki, 1998 Afrika Açılım Planı'nın etkileri sadece Türkiye'nin Afrika ülkeleri ile olan dört bileşendeki ilişkilerini etkilememiştir. Planın sonuçları aynı zamanda Türk yazarların Sahraaltı Afrika ile ilgili akademik çalışmalarına da yansımıştır. Bu çalışma, Türk yazarların Sahraaltı Afrika ile ilgili çalışmalarını ÜAK tarafından belirlenen doçentlik kriterine göre (uluslararası kitaplar, ulusal kitaplar, uluslararası endeksli makaleler, ulusal endeksli makaleler, doktora tezleri) zaman boyutunda 1998 öncesi ve 1998 sonrası, içerik boyutunda ise Sahraaltı Afrika içinde

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

yaşanan olaylar ve Türkiye'nin Sahraaltı Afrika ülkelerine olan dış politikası olmak üzere dört temelde incelemektedir. Bunun yanında çalışmaların hangi ülkelerle ilgili olduğu da vurgulanmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Türkiye, Afrika, Afrika çalışmaları, 1998 Afrika Açılım Planı, akademi

- **Kayıkta Kürekleri Ters Çekmek: Türk Dış Siyasetinin Kıbrıs Çelişkisi**
  - Doç. Dr. Halis Ayhan (Kırıkkale Üniversitesi)

Öz:

Kıbrıs, Türkiye'nin en vazgeçilmez iki millî meselesinden biridir. Öyle ki Türkiye, Kıbrıs'ta tek bir Türk yaşamasa bile ada ile arasındaki yer stratejik bağlantısını sürdürmelidir. Ada(nın en azından bir kısmı)nın kendisine ait veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gibi dost/müttefik bir ülkenin denetiminde olması Türkiye için varlıksal (ontolojik) bir çıkardır. Buna mukabil Türk dış politikası yapımcılarının Kıbrıs siyaseti ciddi çelişkileri haizdir. Bunların temelinde ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınması gelir ki bu, bir kısım Kıbrıs Türkleri tarafından "bizi önce Türkiye tanısın" eleştirisine bile yol açmaktadır. Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni hukuki olarak tanımaktadır. Fakat bu tanıma hukukiliği bünyesinde barındırmasına karşılık "hukuki"liğin tüm veçhelerini uygulamaya geçirtebilecek bir nitelikte değildir. Bunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden ve Türkiye'den kaynaklı sebepler vardır. İlkine en temel gerekçe/sorun olarak uluslararası düzenin itirazları; ikincisine ise ilkinin gerekçesine ilaveten Türk yöneticilerin irade ortaya koymaktaki eksikliği neden olmaktadır. Bununla birlikte ilkinden (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden) kaynaklı sorunu giderecek olan da Türkiye'dir. Fakat Türkiye, hâlâ galip gelemediğine (veya başaramadığına) teslim olma siyaseti güder gibidir.
Anahtar Kelimeler: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs, tanınma, ada, Kıbrıs ve spor

- **Güvenlik İkilemi ve Dış Politika Değişimleri**
  - Dr. Öğr. Üyesi Ayşe İrem Aycan Özer (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Türk–Yunan ilişkileri, uzun süredir çelişkili ulusal anlatılar ve toprak anlaşmazlıklarından kaynaklanan köklü düşmanlıklar tarafından şekillendirilmiştir. Yunanistan için Osmanlı geçmişi yabancı bir egemenliği simgelerken, Türkiye için Yunan bağımsızlık mücadelesi ihanet ve şiddetle anılmıştır. Yirminci yüzyıl boyunca bu tarihsel karşıtlıklar özellikle Ege ve Kıbrıs meseleleri etrafında kalıcı güvenlik gerilimlerine dönüşmüştür. Kardak krizi gibi olaylar askeri çatışma ihtimalini gözler önüne sererken, Yunanistan'ın PKK'ya verdiği düşünülen destek ve Abdullah Öcalan'a sağladığı koruma Ankara'nın güvenlik endişelerini daha da artırmıştır.

Paradoksal bir şekilde, Öcalan krizi sonrası ortaya çıkan gelişmeler yeni diplomatik açılımlar yaratmıştır. Ulusal güvenlik öncelikleri değiştikçe, iki devletin Dışişleri Bakanları karşılıklı düşmanlıkların azaltılmasının stratejik çıkarlarına hizmet ettiğini fark etmişlerdir. Diyalog ve iş birliğini teşvik eden girişimleri, sıfır toplamlı çatışmadan pragmatik dış politika etkileşimine geçişi temsil etmiştir. Bu makale, Öcalan krizini Türk–Yunan ilişkilerinde bir dönüm noktası olarak ele almakta; krizin güvenlik boyutlarını, her iki ülkedeki siyasi elitlerin ve medyanın tepkilerini ve ülkelerin yakınlaşmasını mümkün kılan mekanizmaları incelemektedir. Çalışma, bu dönemi ulusal güvenlik ve dış politika bağlamına yerleştirerek, uzun süredir devam eden düşmanlıkların temkinli ama anlamlı bir iş birliğine nasıl dönüşebileceğini ortaya koymaktadır.
Anahtar Kelimeler: ulusal güvenlik, dış politika, düşmanlık, güvenlik ikilemi, stratejik çıkarlar

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

- **2020 Sonrası Güney Kafkasya'da Değişen Jeopolitik Düzen: Azerbaycan-Gürcistan İlişkileri**
  - ➢ Dr. Öğr. Üyesi Nazrin Alizada (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)

Öz:

2020 yılında Azerbaycan'ın Karabağ'da elde ettiği zafer, Güney Kafkasya'daki jeopolitik dengeleri köklü bir biçimde dönüştürmüş ve bölge devletlerinin uluslararası pozisyonlarını yeniden şekillendirmiştir. Bu savaşın ardından Rusya'nın bölgede geleneksel olarak sahip olduğu etkisi ciddi ölçüde azalmış; özellikle Ukrayna Savaşı ile onun askeri ve diplomatik kapasitesinin aşırı yüklenmesi, Güney Kafkasya'daki nüfuzunu önemli ölçüde zayıflatmıştır. Rusya'nın jeopolitik boşluğundan doğan alan, özellikle Türkiye tarafından doldurulmuş; Azerbaycan-Türkiye ittifakı bölgesel denklemde belirleyici bir faktör haline gelmiştir. Batılı aktörler açısından ise Güney Kafkasya, özellikle enerji güvenliği, Rusya'yı çevreleme stratejisi ve Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'ne alternatif güzergâhların geliştirilmesinden dolayı stratejik önem taşımaktadır. ABD ve Avrupa Birliği, Gürcistan'ı NATO ve AB ile daha fazla bütünleştirmeye çalışırken, Azerbaycan ile enerji ve güvenlik iş birliğini artırma yönünde adımlar atmaktadır. Ancak bölgeye yönelik Batılı politikaların çoğu zaman parçalı, tepki temelli ve süreksiz olması, bu aktörlerin bölgedeki etkinliğini sınırlamaktadır. Bu bağlamda, Azerbaycan-Gürcistan ilişkileri, Batı'nın bölgedeki çıkarlarını dolaylı olarak destekleyen ve istikrar sağlayıcı yerel bir inisiyatif örneği sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Güney Kafkasya, Karabağ Savaşı, Azerbaycan, Gürcistan, Bölgesel Güçler

Akademik Panel XIII: Demokrasi Teorisi, Krizler ve Karşılaştırmalı Siyaset
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON D
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 09:00–10:30
Panel Başkanı: Doç. Dr. Meral Balcı

- **Epistemik Şiddet ve Epistemik Adalet Bağlamında Hikaye Anlatma Hakkı Olarak Karşılaştırmalı Siyaset Teorisi**
  - ➢ Dr. Aykut Karahan (İstanbul Öğretmen Akademileri)

Öz:

Bu çalışma Epistemik Şiddet ile Epistemik Adalet kavramları arasındaki ilişkiye odaklanarak özellikle karşılaştırmalı siyaset alanının sömürgeci ve Avrupamerkezci arka planına odaklanarak tam da bu siyaset bilimi alanındaki sömürgeci epistemolojiye bir karşı duruş olarak karşılaştırmalı siyaset teorisinin ortaya koyduğu alternatif çerçeveye odaklanmaya çalışmaktadır. Bireylerin olduğu kadar; devletlerin, toplumların ve en üst çatı olarak medeniyetlerin, tanınma ve sesini duyurma için kendi hikâyesini anlatma hakkı dediğimiz bir kavram ana odak noktalarından birisidir. Zira devletler, toplumlar ve medeniyetler ontolojik bir bütünlük kurmak isterler ve bütünlüğü kurmak içinde bazı tarihi ve kültürel enstrümanları kullanırlar. Epistemik şiddetin olmadığı epistemik adalet ortamında devletler, kendi deneyimlerini anlamlandırır, anlatır ve kolektif insanlık tarihinin ortak hafızasına dâhil eder. Aksi bugünkü durum gibi emperyalist epistemik düzen anlayışı ortaya çıkar.
Anahtar Kelimeler: Epistemik şiddet, epistemik adalet, karşılaştırmalı siyaset teorisi, hikaye anlatma hakkı, ontolojik bütünlük

- **Militan Demokrasi Perspektifinden Türkiye'de Bir Siyasi Parti Kapatma Nedeni Olarak "Zümre Veya Sınıf Diktatörlüğü"**
  - ➢ Dr. Öğr. Üyesi Pınar Dikmen (Marmara Üniversitesi)

Yakın Çağ Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Öz:

Alman hukukçu Karl Loewenstein Avrupa'da faşist ideolojinin gittikçe kökleştiği bir dönemde; 1937 yılında kaleme aldığı "Militan Demokrasi ve Temel Özgürlükler" isimli makalesinde, yükselmekte olan ve demokrasiyi ortadan kaldırmayı hedefleyen siyasi partileri durdurmak için demokrasinin kendine özgü bir savaş vermesi gerektiğini savunur: Demokrasi, kendini yok etmeye yönelen akımlara karşı hoşgörülü olmamalıdır! Nitekim militan demokrasi anlayışına göre, yalnızca faşist akımlara karşı değil, komünizm gibi tehditlere karşı da demokrasinin kimi önlemler alması gerekir. Bu bağlamda, 1982 Anayasası'nda militan demokrasi anlayışının bir tezahürü olarak yorumlanan 68/4. madde; siyasi partilerin sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamayacağını hüküm altına alır. Bildiride, "militan demokrasi" perspektifinden hareket edilerek, Anayasa Mahkemesinin siyasi partilerle ilgili verdiği kararlarında ele aldığı "sınıf veya zümre diktatörlüğü" yasaklarının fonksiyonu analiz edilmiştir: Bu kavramın anayasanın öngördüğü diğer kapatma sebeplerine -özellikle devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ilkesine- nazaran nasıl bir konumda olduğu, Mahkeme nezdinde demokratik düzeni tehdit eden esaslı bir tehlike olarak nitelendirilip nitelendirilmediği araştırılmış ve "sınıf diktatörlüğü" ile "zümre diktatörlüğü" arasındaki farkın netliğe kavuşturulup kavuşturulmadığı incelenmiştir.
Anahtar Kelimeler: Militan Demokrasi, Sınıf Diktatörlüğü, Siyasi Partiler, Siyasi Partilerin Kapatılması, Zümre Diktatörlüğü

- **Temelsizlik Döngüsünde Kurumsal Yeniden-Kuruluş: Negatifin Üretkenliğiyle Demokratik Müşterekler**
  - Prof. Dr. Salih Akkanat (Gümüşhane Üniversitesi)

Öz:

Küresel hız odaklı ekonomi düzeni, toplumsal dokuyu aynı anda hızlandırmakta ve içsel olarak katılaştırmaktadır. Spektrumun bir ucunda veri odaklı yönetim modelleri üretim hatlarını, dijital etkileşimi ve iş akışlarını nanosaniye ölçekli göstergelerle denetlemekte, tüm aktörleri bitmek bilmez bir verimlilik rejimine kilitlemektedir; öteki ucunda ise kriz retoriğiyle beslenen içe kapanma stratejileri, toplumsal çoğulluğu tek tipleştirici güvenlik duvarlarına mahkûm ederek ortak alanları daraltmaktadır. Bu zıt kuvvetler demokratik temsiliyet krizini derinleştirmekte, 'siyasal olan'ı tartışma zemini olmaktan uzaklaştırmakta ve kalıcı bir temelsizlik duygusu üretmektedir. Kamusal karar süreçleri algoritmik optimizasyon mantığına teslim edilmekte, yurttaş özerkliği nicel performans verilerine indirgenmektedir. Aynı zamanda bedenleri risk katsayısına göre kategorize eden biyopolitik protokoller, ekolojik-teknolojik eşiğin dayattığı aciliyet rejiminde olağanlaşmaktadır. Bildiri, bu gerilimi "negatif" olarak kavramsallaştırılan eksiklik, çatışma ve belirsizlik anlarının kurucu enerjisi üzerinden incelemektedir. Negatif görünür kılındığında durağan kurumlar eylem kipine dönüşebilmekte, yumuşak bağışıklık rejimi farklılıkla müzakere alanı açabilmekte, seküler yeniden-sembolleştirme müşterek anlam repertuarını genişletebilmektedir. Bu çifte sıkışma, aynı zamanda siyasal tahayyülün ufkunu daraltmakta, kamusal eleştiri mecralarını duygu ekonomisinin hazcı iniş çıkışlarına terk etmektedir. Bildirinin önerdiği kurumsalcı yaklaşım, hızlı veri rejimlerini toplumsal gözetim ağlarına, kapatıcı bariyerleri ise karşılıklı bağımlılık protokollerine dönüştürebilmektedir. Böylece kriz anlatısı kolektif yenilik için itki sunmaktadır. Temsil krizinden ontolojik kaymaya uzanan düğüm noktaları bu çerçevede sınanmaktadır. Sonuçta temelsizlik-kapanma döngüsünün bastırılmaması, tersine yaratıcı girdiye dönüştürülmesi demokratik yenilenme ile müşterek kapasite artışına zemin hazırlayabilmektedir.
Anahtar Kelimeler: belirsizlik, negatif, temelsizlik, müşterek yaşam, yumuşak bağışıklık

Uluslararası Siyasal Bilimler Kongresi 2026

Akademik Panel XIV: Devlet, Neoliberalizm ve Siyasal Ekonomi
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON E
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 09:00–10:30
Panel Başkanı: Doç. Dr. Bilal Ali KOTİL

- **Türkiye'de Neoliberal Devletin Dönüşümünde Uluslararası Kurumların ve Yerli Sermaye Fraksiyonlarının Rolü**
  - Dr. Öğr. Üyesi Yunus Aydoğdu (Bingöl Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Doç. Dr. Erkan Doğan (Kocaeli Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, Türkiye'de neoliberal devletin dönüşümünü, küresel sistemdeki gelişmeler, uluslararası kuruluşların yönlendirici etkileri ve yerli sermaye fraksiyonlarının sınıfsal talepleri bağlamında analiz etmektedir. 1980 sonrasında Türkiye, IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kurumların önerdiği yapısal uyum politikalarını uygulamaya koymuş; bu süreçte devletin ekonomik ve siyasal rolü yeniden tanımlanmıştır. Ancak bu dönüşüm yalnızca dışsal baskılarla değil, aynı zamanda yerli sermaye sınıfının içindeki fraksiyonel mücadelelerle birlikte şekillenmiştir. Küresel sistemin etkisi, 1970'lerdeki kapitalist kriz sonrası Washington Konsensüsü'nün dayattığı piyasa reformları ve finansal serbestleşme politikalarında somutlaşmıştır. IMF ve Dünya Bankası, özellikle 1980, 1994 ve 2001 ekonomik krizlerinde yapısal uyum programları aracılığıyla özelleştirme, mali disiplin ve piyasa serbestleşmesi koşullarını dayatarak devletin ekonomideki rolünü radikal biçimde dönüştürmüştür. TÜSİAD, TOBB ve MÜSİAD gibi önde gelen sermaye sınıfı örgütlenmelerinin neoliberal dönüşümle kurduğu ilişkiler ve bu ilişkilerin devlet politikalarına etkisi, çalışmanın temel inceleme alanıdır. Bob Jessop'un stratejik-ilişkisel yaklaşımı çerçevesinde yapılan analiz, devletin tarafsız bir düzenleyici değil; hegemonya mücadelesinin bir alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışma, 1980–2013 arası dönemi üç ana evrede ele almakta; her evrede küresel yönlendirme mekanizmalarının ve sermaye fraksiyonlarının, devletin yeniden yapılandırılmasında oynadığı rolü çözümlemektedir. Sonuç olarak neoliberal devletin dönüşümü, dışsal uyum baskıları kadar, içsel sınıfsal yönelimler ve siyasal tercihlerle de belirlenmiştir.
Anahtar Kelimeler: Neoliberal Devlet, Devletin Dönüşümü, Sermaye Fraksiyonları, Hegemonya.

- **Türkiye'nin Yarı-Çevre Konumu ve Neoliberal Yeniden Yapılanma**
  - Arş. Gör. Beyza Yılmaz Sönmez (Karabük Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, Türkiye'nin neoliberal yeniden yapılanma sürecini dünya-sistem analizi çerçevesinde ele almakta ve yarı-çevre ülkelerin küresel sistemdeki konumunu çok boyutlu biçimde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Kuramsal olarak, yarı-çevre ülkelerin yalnızca ekonomik değil; siyasal ve toplumsal düzeyde de ikili bir yapı sergilediği kabul edilmektedir. Türkiye, 1980 sonrası dönemde bir yandan merkez ülkelerle ekonomik entegrasyonunu derinleştirirken, diğer yandan çevre bölgelerde sınırlı da olsa etkili bir aktör olma arayışına yönelmiştir. Bu dönüşüm, yalnızca ekonomik araçlarla değil; aynı zamanda siyasal kurumsallaşma, toplumsal yönetişim biçimleri ve devlet-toplum ilişkilerinde yaşanan yeniden yapılanmalarla birlikte şekillenmiştir. Türkiye'nin bölgesel etkisini artırma çabası ile küresel sistemdeki yapısal sınırlılıkları arasındaki gerilim, bu ikili konumu çelişkili hale getirmektedir. Çalışmada, bu çelişki üzerinden Türkiye'nin 'ara hegemonik' rolü değerlendirilmekte; neoliberal dönüşümün siyasal, toplumsal ve ideolojik boyutları tarihsel bağlam içinde tartışılmaktadır.

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Anahtar Kelimeler: (1)Dünya-sistem analizi; (2)ara hegemonik konum; (3)yarı-çevre; (4)neoliberal yeniden yapılanma; (5)Türkiye

- **Yeni Ekonomik Güvenlik Paradigmasının Eleştirel Analizi: Küresel Tedarik Zincirleri ve Bölgesel Dönüşüm**
  - Dr. Öğr. Üyesi Gökhan Katıtaş (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Son yıllarda yaşanan COVID-19 pandemisi, artan jeopolitik gerilimler ve derinleşen iklim krizi, ekonomik güvenlik kavramının yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmıştır. Bu araştırma, bu çoklu krizlerin ardından ortaya çıkan yeni ekonomik güvenlik paradigmasını eleştirel politik ekonomi açısından incelemektedir. Çalışma, küresel ekonomik sistemin üç temel dönemini -küreselleşmenin hız kazandığı 1990-2008 dönemi, 2008-2019 arası küresel finansal kriz ve etkileri dönemi ve 2020 ve sonrası post-pandemi dönemi- karşılaştırmalı olarak ele almaktadır. Araştırma, karma yöntem kullanarak üç kritik vaka alanı üzerine odaklanmaktadır. Bunlar; ABD ve Avrupa CHIPS Act çerçevesinde şekillenen ve Doğu Asya tedarik zincirlerini içeren Yarı İletken Endüstrisi, AB Sağlık Birliği ile beraber bölgesel üretim merkezleri ve stratejik stok politikalarını kapsayan İlaç ve Medikal Sektörü ve nadir toprak elementleri, batarya değer zinciri ve enerji dönüşüm malzemelerini içeren Kritik Hammaddeler'dir. Çalışmanın temel argümanı, yeni ekonomik güvenlik paradigmasının tedarik zincirlerinde "güvenlikleştirme" eğilimini güçlendirdiği ve bölgesel ekonomik entegrasyonları yeniden şekillendirdiğidir. Bu kapsamlı dönüşüm sürecinde, stratejik sektörlerde dışa bağımlılığın azaltılması, tedarik zinciri dayanıklılığının artırılması ve bölgesel üretim ağlarının güçlendirilmesi gibi politikalar öne çıkmaktadır. Küresel tedarik zincirlerinin yeniden yapılandırılması, uluslararası ticaret akışlarının yön değiştirmesi ve yeni bölgesel iş birliği modellerinin ortaya çıkışı, bu paradigma değişiminin somut yansımaları olarak görülmektedir. Araştırma, tüm bu yapısal dönüşümleri eleştirel bir perspektiften değerlendirerek, yeni ekonomik güvenlik anlayışının teorik çıkarımlarını ve politik-ekonomik sonuçlarını kapsamlı bir şekilde ortaya koymayı amaçlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Eleştirel Politik Ekonomi, Ekonomik Güvenlik, Tedarik Zinciri Dönüşümü, Bölgesel Bloklar, Stratejik Sektörler.

- **Demokratik Siyaset ve İktisat Politikası**
  - Dr. Şerafettin Okan Yayla (Altınbaş Üniversitesi)

Öz:

Siyasi partilerin seçmen kitlelerinin desteğini çekme çabası, iktisat ilminin gereklerine aykırı politikaların benimsenmesine yol açabilir (Buchanan & Tullock, 1962). Seçmenlerin kısa vadeli çıkarları veya popülist beklentileri, rasyonel iktisat politikasının uzun vadeli gereklilikleriyle çelişir. Dünya genelinde bu tür popülist iktisat politikalarının birçok örneği bulunur. Bu bildiride demokratik siyasetin iktisat poiitikası oluşması üzerindeki etkisi incelenmektedir. Türkiye'deki Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) düzenlemesi örnek olay olarak ele alınmaktadır. 2023 yılında yürürlüğe giren EYT kanunu, emeklilik sisteminin aktüeryal dengesini ciddi şekilde bozdu ve ülke ekonomisi üzerinde önemli bir mali yük oluşturdu. EYT'nin maliyetleri ve sürdürülebilirlik üzerindeki etkileri analiz edildi; demokratik süreçlerin iktisadi rasyonellikten saptırma potansiyelini göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Siyaset, İktisat, Politika, EYT

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

10:30–11:00 Kahve Arası

11:00–12:30 | OTURUM V

Genç Araştırmacı Paneli V: Göç, Çatışma ve İnsani Yardım
Panel Dili: Türkçe **Salon:** SALON A
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Ar. Gör. İrem DERYA

- **Rusya- Ukrayna Savaşı Bağlamında Uluslararası Göç**
  - Kaan Enuştekin (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Çalışmanın içerisinde genel olarak 2022 yılında başlayan ve 2025 yılı itibariyle hala devam etmekte olan Rusya- Ukrayna savaşının uluslararası göçe olan etkileri açıklanmaya çalışılmıştır. İlk Olarak Ukrayna ve Rusya çatışmasının başlama sebepleri ve tarihçesi açıklanmıştır. Daha sonra ise Rusya- Ukrayna savaşından genel olarak bahsedilmiştir. Savaşın taşıdığı risklerin neler olduğu ve niye uluslararası kamuoyunun bu savaşa müdahale edemediği bu başlık altında açıklanmıştır. Rusya- Ukrayna savaşı sebebiyle kaç milyon insanının zorla yerinden edildiği ve bu insanların hangi ülkelere göç ettiği anlatılmıştır. Bunun dışında Birleşmiş Milletler gibi uluslararası örgütler ve Avrupa Birliği gibi bölgesel örgütlerin Ukraynalı mültecilere karşı olan politikaları anlatılmıştır. Özellikle Ukraynalı mülteciler ile Ortadoğulu mültecilere uygulanan politikalar karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Son olarak ise Rusya ve Ukrayna savaşında öncelikli olarak tahliye edilen grupların kimler olduğu ve bunun ne gibi sonuçlar doğurduğu çalışma içerisinde yer almaktadır.
Anahtar Kelimeler: Rusya, Ukrayna, Uluslararası Göç, AB, BMMYK

- **Çatışma ve Savaşlarda Toplumsal Cinsiyet Kimliklerinin Yeniden İnşası: Suriye İç Savaşı Örneği**
  - Arş. Gör. Safura Koçoğlu Eyiler (Üsküdar Üniversitesi)

Öz:

Toplumsal cinsiyet kimlikleri, yaşamımızdaki savaş ve çatışma gibi bazı dönüm noktalarıyla değişmekte ve dönüşmektedir. Savaş ve çatışma, bağlama ve kültüre göre var olan toplumsal cinsiyet kimliklerini kimi zaman tümüyle değiştirmekte kimi zaman da pekiştirmektedir. Bu çalışma da, toplumsal cinsiyet kimlikleri ve ilişkilerinin çatışma ve savaş ortamında yeniden nasıl bir süreç etrafında inşa edildiğini incelemektedir. Geleneksel toplumsal cinsiyet algısına göre erkek, vatanını, kadınları ve çocukları korumak, cesur ve güçlü olmak zorundadır. Savaş ve çatışma durumunda kendisinden beklenen rolü başarıyla yerine getiren erkek, başarılı sayılarak toplumsal cinsiyet kimliğini pekiştirmekte ve bu kimliğe meşruiyet kazandırmaktadır. Kadın ise savaş ve çatışma durumunda, geleneksel toplumsal cinsiyet anlayışının gereği olarak evinde kurgulanmakta ve gerekmedikçe erkek işi olarak görülen savaş ve çatışmaya dâhil olması istenmemektedir. Diğer yandan savaş ve çatışmanın koşulları ve kültür, toplumsal cinsiyet kimliklerinin yeniden şekillenmesinde etkili olmaktadır. Bu bağlamda savaşın ve çatışmanın bağlamının toplumsal cinsiyet kimliklerini yeniden belirlediğini savunan makale, vaka çalışması kısmıyla Suriye İç Savaşı'ndan örneklere dayanarak savaş ve çatışma durumunda toplumsal cinsiyet kimliklerinin nasıl

Yönetim Siyasal Bilimler Kongresi 2025

yeniden inşa edildiğini araştırmaktadır. Bu çalışmadan çıkan sonuçların feminist güvenlik ve savaş çalışmaları literatürüne katkı sağlaması hedeflenmektedir.
Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Çatışma, Savaş, Feminist Güvenlik Çalışmaları, Suriye İç Savaşı

- **Savaş, İnsani Yardım ve İkna: Amerikan Kızılhaç'ının Savaşta Kamuoyunu Mobilize Etme Yöntemleri**
  - ➢ Arş. Gör. Dilara Şensivas (İstanbul Üniversitesi)

Öz:

Savaş karakteri değiştikçe kitlesel seferberlik zorunluluğu artmış, savaş çabalarına cephe gerisinin katılımının zorunlu kılmıştır. Kamuoyunun duygu ve algılarının yönetilmesi savaşın aktörlerinin çeşitlenmesiyle önemli bir mücadele alanı haline gelmiştir. Bu çalışma, Amerikan Kızılhaç'ı örneği üzerinden savaş dönemlerinde insani yardım kuruluşlarının, ikna yöntemlerini nasıl kullandıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Amerikan Kızılhaç'ı, özellikle Birinci ve İkinci Dünya Savaşları esnasında geliştirdikleri ikna edici iletişim stratejileriyle bir yandan insani yardım faaliyetlerinin meşruiyetini sağlamak diğer yandan Amerika Birleşik Devletleri'nin savaş çabalarına dolaylı bir destek üretmek için etkili bir iletişim politikası yürütmüştür. Afişler, filmler, broşürler, medya içerikleri gibi görsel ve işitsel materyaller aracıyla geliştirilen bu ikna edici iletişim/propaganda faaliyetleri, savaş olgusunun şiddet içeriğini, merhamet ve dayanışmaya çağıran anlatılara dönüştürerek insani yardımın savaş çabalarının bir parçası olması sağlanmıştır. Bu çalışma Amerikan Kızılhaç'ının savaş dönemlerinde kullandığı ikna edici iletişim stratejilerini tarihsel bir çerçeveyle ele alarak, bu stratejilerin hem insani yardıma yönelik kamuoyu desteğinin sağlanması ve meşrulaştırılması hem de savaş çabalarının toplumsal seferberlik ihtiyacına katkı sunma işlevini nasıl üstlendiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Savaş, İnsani yardım, İkna edici iletişim, Amerikan Kızılhaç'ı, Seferberlik

- **Söylemden Uygulamaya: Türkiye'de Kadın Girişimciliğini Destekleyen Kamu Politikalarının Etki Değerlendirmesi**
  - ➢ Deniz Altuntaş (İstanbul Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, Türkiye'de kadın girişimciliğini desteklemeye yönelik kamu politikalarının söylem düzeyinde nasıl inşa edildiğini ve bu söylemlerin uygulamada hangi ölçüde karşılık bulduğunu değerlendirerek analiz etmektedir. Amaç, politika belgelerinde yer alan hedeflerle uygulama pratikleri arasındaki mesafeyi, siyaset bilimi literatüründeki politika süreci kuramları çerçevesinde değerlendirmektir. Çalışma, kadın girişimciliğine ilişkin politikaların söylemsel düzeyde güçlü biçimde ifade edildiğini, ancak uygulamada çeşitli kısıtlılıklar ve boşluklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Türkiye Kadın Girişimciler Derneği'nin (KAGİDER, 2025) araştırmasına göre, finansal kaynaklara erişim, bakım emeği desteği, mentorluk ve bilgiye erişim gibi alanlarda mevcut politikaların sınırlı kaldığı ve bu alanlarda önemli eksiklikler olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışma, kamu politikalarının sorun tanımı, süreç yönetimi ve siyasal karar alma evrelerinde ortaya çıkan kopukluğun, uygulamada nasıl somutlaştığını ve bu durumun ne tür boşluklara yol açtığını sorgulamaktadır. Analiz, söylem ile uygulama arasındaki mesafeyi etki analizi çerçevesinde değerlendirerek, politika süreci literatürüne kuramsal bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Kadın girişimciliği, kamu politikası, fırsat eşitliği, etki analizi, politika uygulaması

Kongre Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Akademik Panel XV Popülizm, Kutuplaşma ve Siyasal Davranış
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON B
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Dr. Ögr. Üyesi Elif TOPAL DEMİROĞLU

- **Duygusal Kutuplaşma ve Siyasi Katılım Pratikleri: Türkiye Örneği**
  - Dr. Seda Irmak (Koç Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, birey düzeyindeki bilişsel ve duygusal süreçlere odaklanarak, duygusal kutuplaşma ile seçmenlerin siyasi katılım eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Duygusal kutuplaşma, bireylerin kendi partilerini destekleyenlere karşı sıcak duygular, rakip partileri destekleyenlere karşı ise düşmanlık beslemeleriyle karakterize edilen bir olgudur. Her ne kadar bu kavram, iki partili sistemlere odaklanan çalışmalarla literatüre girmiş olsa da, son yıllarda karşılaştırmalı bir yönelime evrilmiş ve çok partili sistemlerde nasıl tezahür ettiğine ilişkin araştırmalar artış göstermiştir (bkz. Wagner, 2021; Reiljan vd., 2023).

Bu bağlamda Türkiye, çok partili siyasi yapısı ve seçmen düzeyinde gözlemlenen yüksek duygusal kutuplaşma düzeyleriyle dikkat çeken bir örnek sunmaktadır. Nitekim çok ülkeli karşılaştırmalı araştırmalarda Türkiye, duygusal kutuplaşma skorları açısından en yüksek seviyelerde yer almakta; ancak bu yüksek düzeyin siyasi katılım davranışlarıyla nasıl ilişkilendiği literatürde yeterince derinlemesine incelenmemektedir. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlayarak, Türkiye'de duygusal kutuplaşmanın farklı siyasi katılım biçimleri üzerindeki etkilerini analiz etmektedir.
Türkiye örneği üzerinden duygusal kutuplaşma literatürüne özgün bir katkı sunan bu çalışma, kutuplaşmanın yalnızca toplumsal ayrışmayı değil, siyasi katılımın şekillenmesini de etkileyen temel bir dinamik olduğunu ortaya koymakta; böylece alana kuramsal düzeyde yeni bir çerçeve ve ampirik düzeyde anlamlı bulgular kazandırmaktadır.
Anahtar Kelimeler: duygusal kutuplaşma, siyasi katılım, Türkiye, partizanlık, anket

- **Nativizm ve Popülist Güvenlikleştirmeyi Yeniden Düşünmek: Özgürlük ve Zafer Partisi Karşılaştırmalı Bir Analiz**
  - Dr. Öğr. Üyesi Veli Özdemir (Işık Üniversitesi)

Öz:

2021 yılında Ümit Özdağ tarafından kurulan Zafer Partisi (ZP) ve 2006'dan bu yana Geert Wilders'ın liderliğini sürdüren Özgürlük Partisi (PVV), aşırı sağ partiler olarak tanımlanmaktadır. Her iki parti de göç karşıtlığını siyasi kampanyalarının merkezine yerleştirmiştir. Ancak 2023 seçimlerinde PVV birinci parti olurken, ZP Türkiye'de seçim barajını aşamamış ve başarısız olmuştur. Karşılaştırmalı araştırmalar bu farkı Türkiye'nin seçim sistemi, ekonomik kriz, söylemsel yoğunluk, örgütsel zayıflık, parçalı milliyetçi yapı ve sivil toplumun etkisiyle açıklamaktadır. Bununla birlikte bu açıklamalar, her iki partinin "aşırı sağ popülist" olarak ortak özelliklere sahip olduğu varsayımına dayanmaktadır. Nativizm ve güvenlikleştirici söylemlere odaklanan bu çalışmanın araştırma sorusu, ZP ve PVV'nin neden farklılaştığıdır. ZP ve PVV'nin aşırı sağ popülist tanımlamalarını kavramsal boyutta karşılaştırmalı analiz eden bu çalışmanı temel argümanı, iki partinin aşırı sağ popülist özellikler taşımalarına rağmen nativist özellikleri ve güvenlikleştirme söylemlerinde başvurdukları referans nesnelerin farklı olduğudur. Bu çerçevede nativizm

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

yeniden kavramsallaştırılmış ve her iki liderin güvenlikleştirici söylemleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Çalışma, 2022–2023 dönemini kapsamaktadır; veriler liderlerin konuşmaları, parti manifestoları, röportajlar ve sosyal medya paylaşımlarından toplanmış; nitel içerik analiziyle sınıflandırılıp değerlendirilmiştir. Son olarak, her iki ülkenin siyasi yapılarının bu söylemler üzerindeki etkisi tartışılmıştır.
Anahtar Kelimeler: nativizm, popülist güvenlikleştirme, aşırı sağ, ZP, PVV

- **Doğanın Sonu, Demokrasinin Sonu mu?: Birbirine Bağlı Bir Kader**
  - Ecem Gacener (İzmir Ekonomi Üniversitesi)

Öz:

İklim krizi, günümüzde uluslararası sistemin karşı karşıya olduğu en acil ve karmaşık sorunlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Küresel çevresel değişimlerin giderek yeni bir normali tanımladığı bir dönemde, yönetişim yapılarının sürdürülebilir bir gelecek inşasındaki rolü her zamankinden daha kritik hale gelmektedir. Bu bağlamda bu çalışma, demokratik kurumlar, vatandaş katılımı ve etkili çevre politikaları arasındaki tartışmalı ilişkiyi incelemektedir. Geleneksel literatür, kamu katılımını ve çevresel savunuculuğu teşvik ederek demokrasilerin iklim değişikliğiyle mücadelede daha donanımlı olduğu varsayımını uzun süredir savunmaktadır. Ancak son dönemde yaşanan demokratik gerileme ve aşırı sağ popülizmin yükselişi, bu varsayımı yeni meydan okumalarla karşı karşıya bırakmaktadır. Sağ eğilimli hükümetler, ekonomik kalkınmayı öncelikli hale getirerek çevresel öncelikleri ikinci plana atan veya inkâr eden yasal reformlar ve söylemsel stratejiler geliştirmektedir. Bu araştırma, güçlü demokratik sistemlerin gerçekten daha sürdürülebilir çevre politikaları üretip üretmediğini ya da alternatif yönetişim modellerinin iklim krizine yanıt üretmede farklı — belki de daha uygulanabilir — yollar sunup sunamayacağını sorgulamaktadır. Demokratik erozyon ve çevre politikalarının geri çekilmesine dair güncel örnekleri ele alan bu çalışma, demokratik yönetişimin acil küresel sorunlarla başa çıkma kapasitesinin nasıl evrildiğine dair tartışmalara katkı sunmaktadır. Böylece, siyasi, toplumsal ve ekolojik krizlerin iç içe geçtiği bu çağda demokrasinin iklim krizini ele almak için en etkili kurumsal çerçeve olarak kalıp kalamayacağı üzerine bir düşünme alanı açmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Demokrasi, İklim Değişikliği, Çevre Yönetişimi, Demokratik Gerileme, Sürdürülebilirlik

- **Anayasal An ve Normatif Sınavın Eşiğinde: Ekolojik Acil Durum Karşısında Müzakereci Demokrasi**
  - Doç. Dr. Yavuz Selim Alkan (Akdeniz Üniversitesi)

Öz:

İklim krizi sadece varoluşsal bir tehdit değil, siyasetin yeniden kurulumu için de bir meydan okumadır. Bu yeniden kurulum ihtiyacından müzakereci demokrasi yaklaşımları da muaf değildir. Aslında müzakereci demokrasi, yaygın bir şekilde krizin müsebbibi olarak görülen liberal siyaset (/ekonomi) teorisinin eleştirisi üzerine inşa edilmiştir. Bu durum müzakereci demokrasiyi krizin çözümü için çok güçlü bir aday haline getirse de bu kriz, müzakereci teorinin de teorik ve normatif ilkelerini zorlayan "olağanüstü bir durum" niteliği taşır. Bu çerçevede bu bildiri, Bruce Ackerman'ın kriz durumlarında köklü bir siyasal yeniden kurulum için bir yol olarak değerlendirilebilecek "anayasal an" teorisinden yola çıkar. Ekolojik acil durum karşısında yeniden bir "bir arada yaşama formülü" inşa etmek için, hem liberal teorinin zorunlu olarak "ıskartaya çıkarılması" şeklindeki yaygın görüşü yeniden düşünmeyi hem de krize karşı en güçlü çarelerden biri olarak sunulan "olağan müzakereci çerçevenin" yeterli olup olmadığını tartışır. Çalışmanın amacı, müzakereci demokrasinin çevresel kriz karşısında nasıl tepki verebileceğini ve hangi normatif araçlarla dirençli kalabileceğini incelemektir.

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Anahtar Kelimeler: İklim krizi, müzakereci demokrasi, anayasal an, olağanüstü hâl, normatif kuram

- **Komplo Teorileri, Felaket Kaydırması ve Siyasal Katılım: Sosyal Medya Platformlarının Rolü**
  - Dr. Hüseyin Batuhan Şar (Yeditepe Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Prof. Dr. Cengiz Erişen (Yeditepe Üniversitesi), Doç. Dr. Sinan Alper (Yaşar Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, komplo teorilerine yönelik inancın sosyal medya ortamlarında dijital siyasal katılım davranışını nasıl etkilediğini ve bu ilişkinin hangi bireysel (özellikle felaket kaydırması) ve yapısal (sosyal medya platform özellikleri) dinamiklerle şekillendiğini incelemektedir. Türkiye genelini temsil eden 1.008 kişiyle yürütülen anket verilerine dayanan bulgular, komplo teorilerine inanan bireylerin sosyal medya üzerinden komplocu içerik paylaşımı konusunda genelde isteksiz olduğunu göstermektedir. Ancak bu ilişki, felaket kaydırması eğilimi yüksek bireylerde tersine dönmektedir. Ayrıca, sosyal medya platformların yapısal özellikleri de bu davranışları biçimlendirmektedir; görsel ve etkileşim temelli platformlar (Instagram, TikTok) paylaşım olasılığını artırırken, metin (X) ve özel mesajlaşma(WhatsApp) temelli platformlarda bu eğilim sınırlanmaktadır. Bu bağlamda, çalışma dijital medya çağında komplo inançlarının siyasal davranışlara etkisini çok katmanlı bir perspektifle ele almaktadır.
Anahtar Kelimeler: Komplo teorileri, felaket kaydırması, sosyal medya, siyasal katılım, platform dinamikleri

Akademik Panel XVI: Türkiye, EU & Geopolitics
Panel Dili: İngilizce
Salon: SALON C
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Arş. Gör. Haşim ÖZPOLAT

- **The EU Green Deal's Geopolitical Implications: A Normative Challenge for Candidate Countries-The Case of Turkey**
  - Dr. Nurbanu Bulgur (Sakarya Üniversitesi)

Öz:

The European Green Deal (EGD), launched by the European Commission in 2019, aims to make Europe the first climate-neutral continent by 2050. Beyond its environmental objectives, the EGD functions as a geopolitical instrument with significant normative influence on non-EU countries, especially candidate states. This study examines the geopolitical and normative implications of the EGD for Turkey, a long-standing EU candidate country, with a focus on the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) and its potential to reshape Turkey–EU relations. The paper adopts a qualitative approach, analyzing EU policy documents, official Turkish statements, and scholarly literature to explore the challenges and opportunities Turkey faces in aligning with EU environmental standards while maintaining geopolitical autonomy. Findings suggest that while alignment with the EGD could enhance Turkey's economic modernization and environmental diplomacy profile, it also imposes regulatory and political constraints that require careful strategic management. The study contributes to the literature on environmental diplomacy, EU external governance, and the geopolitics of climate change, highlighting how

Ankara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

environmental policies are increasingly shaping international relations and candidate countries' strategic positioning in the EU's evolving framework.
Anahtar Kelimeler: European Green Deal, Carbon Border Adjustment Mechanism, Normative Power Europe, EU–Turkey Relations, Environmental Diplomacy.

- **Türkiye's Supranational Orientation in the Light of Euroscepticism and Euroalternativism**
  - Dr. Öğr. Üyesi Şeyma Ekiz (Boğaziçi Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Mehmet Ali Samur

Öz:

This paper focuses on Euroscepticism (Taggart and Szczerbiak 2002) and Euro-alternativism (Fitz Gibbon 2013), of Turkiye through the media coverage of the speeches of President Erdogan, Foreign Ministers; Ahmet Davutoğlu, Mevlüt Çavuşoğlu and Hakan Fidan, mainstream party leaders and their official political communication, supported by a survey of relevant policy practices. Euroscepticism, which emerged as a pan-European idea, will be analyzed within the context of Turkiye, providing a broader transnational perspective. The analysis will cover the period from 2010 to the present 2025, a time also marked by the refugee crisis, Covid pandemic, Ukrainian War and more developments, which led to widespread debate on EU policies in Turkey and strained relations. By focusing on the media coverage, this study will address the gap in the literature by analyzing how Eurosceptic views are expressed by leaders in media communications.
Anahtar Kelimeler: Euroscepticism, Turkiye-EU relations, discourse analysis, euroalternativism, media coverage

- **Economic Voting Patterns in Turkish Politics: A Critical Examination of Parliamentary and Local Elections (1950–2024)**
  - Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Pınar Özmen (Yozgat Bozok Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Dr. Özlem Yiğit (Türkiye İstatistik Kurumu)

Öz:

In the context of economic voting, political and economic institutions play a significant role in how voters perceive and interpret economic performance. This study explores the relationship between macroeconomic indicators and electoral outcomes in Türkiye between 1950 and 2024. Drawing on a retrospective and sociotropic model of economic voting, it investigates how economic variables—such as GDP per capita growth, inflation, and unemployment—may relate to changes in the vote share of incumbent parties or coalitions. The analysis includes both general and local elections, using national-level time-series data. Rather than assuming a direct or consistent effect, the study evaluates the conditions under which economic performance might shape voting behavior. A historical review of previous empirical research provides the foundation for model design, and feedback from these findings is used to simplify and refine the analytical approach. While economic factors continue to shape electoral behavior in Türkiye, their impact appears to be increasingly moderated by other influences. This research contributes to the literature by incorporating long-term trends and institutional context, offering a more cautious interpretation of economic voting. It emphasizes the need to reassess assumptions about voter rationality and accountability in hybrid regimes.
Anahtar Kelimeler: Economic Voting, Türkiye, Electoral Behavior, Governments, Political Accountability

Uluslararası Siyasal Bilimler Kongresi 2025

❖ **Rebel Diplomacy and Target States' Responses to State Sponsors of Rebel Groups**
➢ Latife Kınay-Kılıç (Bilkent Üniversitesi)

Öz:

The responses of target states against state sponsors of rebel groups are the least researched area in the literature on external support. This study looks at the study of rebel diplomacy from a perspective of foreign policy engagements of rebel groups and target states to influence the state supporters of rebel groups. By doing so, this study aims to analyze the impact of rebel diplomacy on target states' behavior when confronted by supporter states that harbor rebel groups. Target states' behavior might change depending on the perceived level of threat that is shaped by rebel diplomacy. I argue that when rebels engage in diplomacy inside the supporter states, target states will behave coercively towards the supporter states. I test this argument using an original dataset, the Response to Sponsorship Dataset (RSD), that contains the coercive and non-coercive forms of responses of target states between the years 1991 and 2010. Employing multinomial regression analysis to investigate the impact of rebel diplomacy on the responses of target states toward state supporters of rebel groups. The results indicate that target states tend to exhibit more coercive behavior towards supporter states that harbor rebel groups engaged in diplomacy within their territories. As the first study to look at the relationship between target state responses and rebel diplomacy, this research has important implications for studies of interstate relations, rebel diplomacy, and external support of rebel groups.
Anahtar Kelimeler: rebel diplomacy, state sponsorship, threat perception, coercive response

Akademik Panel XVII: Kültür Politikaları, Kent ve Uluslararası İlişkiler
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON D
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Aliye Nur KELEŞOĞLU

❖ **Uluslararası Organizasyonların Siyasal Kültür Açısından Değerlendirilmesi: 2008 Pekin ve 2024 Paris Olimpiyat Açılışlarının Karşılaştırması**
➢ Dr. Ahmet Gedik (İstinye Üniversitesi)
➢ *Ortak Yazar(lar):* Dr. Öğr. Üyesi Can Donduran (İstinye Üniversitesi)

Öz:

Siyasal sembolizm, ulusların kimliklerini ve ideolojik konumlarını estetik kodlar ve görsel anlatılar aracılığıyla uluslararası kamuoyuna aktarmalarının en güçlü yollarından biridir. Olimpiyat açılış seremonileri de bu bağlamda, ev sahibi ülkelerin siyasal kültürlerini temsil eden sembolik performansların küresel ölçekte sahnelendiği alanlar olarak dikkat çekmektedir. Uluslararası etkinlikler, ev sahibi ülkeler için yalnızca spor etkinlikleri düzenlemekten öte, ulusal kimliklerini, kültürel miraslarını ve siyasal değerlerini küresel sahnede tanıtma fırsatı sunar. 2008 Pekin Olimpiyatları, Çin'in ekonomik ve siyasal

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

gücünü uluslararası arenada sergilemeyi hedefleyen bir etkinlik olarak dikkat çekerken, seremonide Çin'in tarihsel ve kültürel mirası büyük bir görsellik içinde sunulmuştur. Bu durum, Çin'in yumuşak güç stratejisinin önemli bir unsuru olarak değerlendirilmektedir. 2024 Paris Olimpiyatlarıysa, evrensel değerler, sürdürülebilirlik ve kültürel çeşitlilik temalarını ön plana çıkararak, Fransa'nın uluslararası iş birliği ve evrenselcilik misyonuna vurgu yapmayı hedeflemiştir. Bu bakımdan, siyasal kültür bağlamında bu iki etkinliğin karşılaştırılması, farklı siyasal sistemlerin ve uluslararası ilişkilerdeki konumlarının seremonilere nasıl yansıdığını analiz etmek, uluslararası siyasetin kültürel ve sportif alanlardaki izdüşümünü anlamamız açısından mühimdir. Pekin Olimpiyatları'nın, güçlü merkezi bir devletin ulusal gücünü öne çıkaran bir strateji benimsemesi, Paris Olimpiyatları'nın ise kültürel çeşitlilik ve diyalog üzerine kurulu bir yaklaşımı benimseyerek demokratik değerleri yansıttığı görülmektedir. Bu çalışma, uluslararası etkinliklerin siyasal kültür üzerindeki etkilerini inceleyerek, özellikle 2008 Pekin Olimpiyatları ve 2024 Paris Olimpiyatlarının açılış seremonilerini karşılaştırmalı bir perspektiften değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu analiz, uluslararası etkinliklerin ev sahibi ülkelerin siyasal kültürlerinin ve diplomatik stratejilerinin yansıtılmasında nasıl bir araç olarak kullanıldığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Etkinlikler, Siyasi Kültür, Siyasal Sembolizm, Yumuşak Güç, Kültürel Diplomasi.

- **21. Yüzyılda Kültürel İktidar Mümkün müdür?**
  - ➢ Dr. Hüseyin Etil

Öz:

"Kültürel iktidar" modern ulus-devletlerin ekonomik iktidar, siyasal iktidar dışında en etkili iktidar alanıdır. Hatta belli durumlarda kültürel iktidar, ekonomiyi ve siyaseti kuşatan bir bütün olarak, ekonomik ve siyasal iktidar hedeflerinden daha baskın bir stratejik tercih haline gelir. Bu bağlamda tebliğde Kültür ve Devlet arasındaki ilişkiye dair iki büyük yaklaşım, "Kültürü yöneten devleti yönetir." ile "Devleti yöneten kültürü yönetir." anlayışları günümüzün siyasal iktidar stratejileri bağlamında tartışılacaktır. Tebliğde kültür ve iktidar arasındaki ilişkinin analizi kültürün iki temel kabulü üzerinden gerçekleştirilecektir. İlk olarak edebiyat ve sanatlar bağlamında ele alınan kültür kavrayışının iktidar nosyonuyla ilişkisine odaklanılacak ve bu düzlemde kültür ve iktidar arasındaki ilişkiyi olumlu ve olumsuz değerlendiren farklı perspektiflere yer verilecektir. İkinci olarak antropolojik kimlik tanımı baz alınılarak kültür ve devlet arasındaki rabıta tarihsel ve teorik açılardan incelenecektir. Tarihsel olarak kültür ve devlet arasındaki ilişkinin hem modern ulus-devlet inşa süreçlerinde hem de küreselleşme döneminde aldığı biçimlere temas edilecektir. Teorik açıdan ise 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın ilk yarısında modern ulus-devlet inşa süreçlerinde karşımıza çıkan "Kulturkampf" ve küreselleşme döneminde karşımıza çıkan "cultural wars" kavramlarına odaklanılacaktır. Akabinde de hem F. Fukuyama'nın tarihin sonu yaklaşımı ("liberal kültürün egemenliği") hem de S. Huntington'ın medeniyetler çatışması ("kültürlerin çatışması") yaklaşımlarına karşı Oliver Roy'nun "kültürsüzleşme" olgusu üzerinde durulacaktır. Ulus-devletlerin temeli olarak görülen kültür fikrinin krizinden ("kültür krizi") söz edilecektir. Sonuç olarak, hem "estetik olarak kültür" hem de "kimlik olarak kültür" yaklaşımları açısından 21. yüzyılda "kültürel iktidar"ın mümkün olup olmadığı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, güç, ulus-devlet, küreselleşme, kültürsüzleşme.

- **Karadeniz Vapuru ve Kızıl Yıldız (Krasnaya Zvezda) Üzerine İnceleme**
  - ➢ Dr. Öğr. Üyesi Elif Çağlı Kaynak (İstanbul Kent Üniversitesi)

Öz:

Ulusal Siyaset Bilimler Kongresi 2025

Karadeniz Vapuru veya Seyyar Sergi erken cumhuriyet döneminin Batı ile eklemlenme çabasının bir ürünü olarak ele alınabilir. Bu çerçevede söz konusu vapur, yalnızca Türkiye'ye ait ürünlerin ve üreticilerin Avrupa'daki halklarla buluşması ve ülkeler arası ticari ilişkilerin gelişmesini sağlamamış aynı zamanda modern Türkiye imajını yansıtarak kamu diplomasisi nezdinde önemli bir rol oynamıştır. Aynı dönemlerde Sovyetler Birliği'nde ise Krasnaya Zvezda (Kızıl Yıldız) isimli gemi Sovyetler'in farklı bölgelerinde komünizmi yaymak için kullanılmıştır. İdeolojik olarak aktarım sağlamayı ve küçük bölgelerde yaşayan halklara ulaşmayı amaçlayan bu gemi agit-prop (ajitasyon propaganda) çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı benzer süreç içerisinde komşu ülkelerde faaliyet gösteren iki farklı geminin yolculuğunu incelemektir. Bu kapsamda söz konusu gemiler hakkında daha önce basılmış eserlerden faydalanıldığı gibi özellikle Karadeniz Vapuru özelinde İngiltere ve Almanya ziyaretleri sırasında ilgili ülkenin basınında yer alan haberlere de yer verilerek değerlendirmelerde bulunulacaktır.
Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Karadeniz Vapuru, Krasnaya Zvezda, Kızıl Yıldız, Seyyar Sergi

- **Türkiye İçin Yurtdışı Milletvekilliği: Karşılaştırmalı ve Veri Tabanlı Bir Seçim Çevresi Modeli**
  - Arş. Gör. Seyfullah Yürük (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)

Öz:

Bu bildiri, Türkiye'de artan yurtdışı seçmen kitlesinin parlamentoda doğrudan temsil edilmesine yönelik bölgesel seçim çevresi temelli bir model önerisi sunmaktadır. Mevcut sistemde yurtdışındaki seçmenler oy kullanabilmekte, ancak bu oylar iç seçim bölgelerine dağıtılarak temsil gücü zayıflatılmaktadır. Bu durum hem demokratik meşruiyet hem de yurttaşlık hakkı açısından ciddi bir boşluk oluşturmaktadır.

Çalışma, İtalya, Fransa ve Portekiz gibi ülkelerin diaspora temsiline yönelik uygulamalarını karşılaştırmalı olarak incelemekte; Türkiye'ye özgü coğrafi, demografik ve lojistik verileri dikkate alarak beş bölgesel seçim çevresi (Batı Avrupa, Kuzey Amerika, Orta Doğu, Asya-Pasifik ve Diğer Bölgeler) içeren, toplamda 32 milletvekilliği öneren bir model geliştirmektedir. Yöntemsel olarak hem karşılaştırmalı yaklaşımlar hem de uygulamalı veri analizi kullanılmaktadır.

Sonuç olarak, önerilen model Türkiye'nin seçim sistemine kapsayıcılık, temsilde adalet ve demokratik meşruiyet kazandırma potansiyeli taşımaktadır. Bu öneri, diaspora ile anavatan arasındaki kurumsal bağı güçlendiren ve seçmen katılımını doğrudan temsille tamamlayan stratejik bir reform niteliğindedir.
Anahtar Kelimeler: Yurtdışı Milletvekilliği, Seçim Sistemleri, Diaspora Temsili, Temsilde Adalet, Katılımcı Demokrasi

Akademik Panel XVIII: Toplumsal Dönüşüm, Kimlik ve Hafıza
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON E
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 11:00–12:30
Panel Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Aydın AKPINAR

- **21. Yüzyılda Türkiye'de Kültürel Modernleşme: Yaşam Tarzları, Değerler ve Kimliklerin Dönüşümü**
  - Dr. Öğr. Üyesi Emine Erden Kaya (Amasya Üniversitesi)

Öz:

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

21. yüzyıl Türkiye'sinde kültürel modernleşme süreci, değer sistemleri, kimlik formları ve yaşam tarzlarında gözlemlenen dönüşümler çerçevesinde ele alınmaktadır. Modernleşme, yalnızca devletin yön verdiği yukarıdan aşağıya projelerle değil; bireylerin gündelik yaşamda kurdukları anlamlar, kültürel pratikler ve kimlik performansları yoluyla şekillenen çok katmanlı bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Dijital teknolojiler, kentleşme ve iletişim ağlarının yaygınlaşmasıyla birlikte kültürel değişim süreçleri günümüzde daha akışkan, çok yönlü ve ulusötesi etkilerle iç içe geçmiş bir biçim almıştır.

Bu bağlamda, Türkiye'de modernleşme süreci, klasik sekülerleşme anlatılarından ayrışmakta ve geleneksel değerlerle iç içe geçmiş melez kültürel formların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Dindarlık ile bireyselleşme, muhafazakârlık ile tüketimcilik, yerellik ile küresel popüler kültür gibi öğeler artık karşıtlık temelinde değil; eşzamanlı olarak bireysel yaşam dünyalarında bir arada var olmaktadır. Bu durum, kültürel modernleşmenin yalnızca Batı tipi doğrusal bir ilerleme modeli değil; çoklu yönelimler ve kimliksel çoğulluk içeren dinamik bir yapı kazandığını göstermektedir.

Çalışmada, siyaset sosyolojisi literatüründeki kuramsal yaklaşımlar ile nitel içerik çözümlemesi bir araya getirilmiş; güncel kamuoyu araştırmalarına dayalı ikincil veri analizi yoluyla betimsel bir çerçeve sunulmuştur. Elde edilen bulgular, kültürel modernleşmenin yalnızca yaşam tarzlarını değil, siyasal aidiyet biçimlerini, kamusal temsil anlayışını ve toplumsal kimlik inşasını da dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır. Bu dönüşüm, kültürel düzlemde merkez-çevre ayrımlarını bulanıklaştırmakta ve toplumu çok merkezli, çoğulcu bir yapıya doğru evirmektedir.
Anahtar Kelimeler: Modernleşme, Siyasal Kimlik, Yaşam Tarzı, Temsiliyet, Merkez-Çevre

- **Kopuşlar ve Süreklilikler Bağlamında Polonya Paradoksu**
  - Dr. Oğuz Öztosun (Yeditepe Üniversitesi)

Öz:

Polonya toplumu, Katolikliğin tarihsel olarak şekillendirdiği güçlü kültürel yapısıyla modernleşme sürecinde özgün bir konuma sahiptir. 10. yüzyılda Katolikliğe geçişle başlayan bu tarihsel yolculuk, Polonya'nın Batı'yla özdeşleşme arzusunun temel dayanaklarından biri olmuştur. Ancak bu dini ve kültürel yönelim, Batı Avrupa'daki gibi kapsamlı bir modernleşme sürecinin gerçekleşmesini sağlamamıştır. Katoliklik, kriz dönemlerinde toplumsal bütünlüğü koruyan bir "yumuşak ideoloji" olarak işlev görmüş, fakat yapısal ve kalıcı dönüşümler üretme konusunda yetersiz kalmıştır. Bu durum, toplumsal sorunların tarihsel olarak tekrar etmesine neden olmuş ve "Polonya paradoksu" olarak tanımlanan özgün bir gerilimi doğurmuştur. Çalışma, bu paradoksal durumu "eşikteki modernleşme" kavramıyla açıklamakta; Polonya'nın Doğu ile Batı arasında mekânsal ve ideolojik olarak sıkışmış yapısının, modernleşme çabalarını sürekli olarak yarım bıraktığını öne sürmektedir. Tarihsel sosyoloji ekseninde yapılan analiz, Katolikliğin kültürel sürekliliği ile modernleşmenin dönüştürücü potansiyeli arasındaki çatışmayı görünür kılmaktadır.
Anahtar kelimeler: Polonya paradoksu, eşikteki modernleşme, Katoliklik, modernleşme kuramı, tarihsel sosyoloji

- **Dergicilikle Hafızayı Örmek: Alevi Dergilerinde Kültürel Travmanın Temsili**
  - Doç. Dr. Nail Elhan (Hitit Üniversitesi)

Öz:

Mardin'de Siyaset Bilimleri Kongresi 2025

Bu çalışma, Jeffrey C. Alexander'ın kültürel travma teorisi çerçevesinde 1993 Sivas Katliamı'nın Alevi toplumundaki temsillerini yurtdışı (Alevilerin Sesi Dergisi), ulusal (Cem Dergisi) ve yerel (Bahadın Dergisi) düzeydeki Alevi süreli yayınları üzerinden incelemektedir. Alexander'a göre kültürel travma, toplumların kimliklerini şekillendiren ve toplumsal bellek içerisinde semboller, anlatılar ve söylemler aracılığıyla yeniden üretilen bir süreçtir. Bu teorik yaklaşımdan hareketle çalışmanın temel amacı, travmanın farklı coğrafi ve siyasi bağlamlarda nasıl sembolleştirildiğini ve Alevi kimliğinin oluşumundaki etkisini ortaya koymaktır. Araştırma, TÜBİTAK tarafından desteklenen "Alevi Dergiler Projesi" kapsamında yapılmaktadır ve proje çerçevesinde dijitalleştirilen arşivin akademik çalışmalara sağladığı katkıyı da içermektedir. Karşılaştırmalı içerik ve söylem analizi yöntemleri kullanılarak yapılan çalışmanın bulguları, travmanın farklı ölçeklerde farklı temsillere dönüştüğünü göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: Kültürel Travma, Alevilik, Sivas Katliamı, Süreli Yayınlar, Alevi Dergiler Projesi

12:30–14:00 Öğle Arası

14:00–15:30 | OTURUM VI

Genç Araştırmacı Paneli VI: Conflict, Governance & Social Issues
Panel Dili: İngilizce
Salon: SALON A
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Şükrü YAZĞAN

- **Violence Against Civilians in Syrian Civil War**
  - İbrahim Akkan (Maria Curie-Skłodowska University)

Öz:

This study examines the deliberate and systematic use of state violence against civilians in civil wars by using the Syrian civil war as a case study. Contrary to theories that explain such violence as a result of identity-based issue (ethnic, religios or secterian) or emotion-based acts, this study use the theory of strategic political violence as a theoretical framework. This framework explains violence as a rational tool used by authoritarian regimes to suppress political threats and reshape post-war power dynamics (Ballcells, 2011; 2017). The study reveals that the Assad regime disproportionately targets civilian populations in politically mobilized opposition-held areas using indirect methods such as aerial bombardments, siege warfare, and chemical attacks. These forms of violence were not incidental but instrumental in the regime's efforts to deter dissent, regain control, and neutralize future opposition. The findings contribute to broader discussions in political science and conflict studies about how modern authoritarian states weaponize civilian targeting as a tool of governance and long-term regime survival.
Anahtar Kelimeler: Strategic Political Violence, Syrian Civil War, Violence against Civilians.

- **Access to Health Services for Syrian Migrants in Türkiye During the COVID-19 Pandemic: A Structural Analysis in the Context of Migration**
  - Arş. Gör. Fatmanur Parlak (Marmara Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Doç. Dr. Mozharul Islam (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi), Nur Meryem Özbek (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Öz:

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

The COVID-19 pandemic exacerbated existing healthcare access challenges for vulnerable Syrian migrants in Türkiye, who already face barriers due to their migration status. Despite inclusive health policies in theory, language, economic hardship, legal uncertainties, social stigma, and cultural differences limit their access in practice. This study explores the health challenges through the lens of Structural Vulnerability Theory, highlighting systemic inequalities intensified by the pandemic. Employing a mixed-method approach, we conducted 118 surveys and 16 in-depth interviews among Syrian migrants in Istanbul, selected through snowball sampling. Findings reveal that language barriers, limited health literacy, economic hardship, informal employment, and fear of deportation significantly hinder healthcare access. These factors prevent migrants from utilizing available services and deepen structural inequalities. The study emphasizes the urgent need for improved language support, targeted awareness campaigns, economic assistance, and safe access to healthcare for undocumented migrants. The findings advocate for developing and implementing inclusive, long-term healthcare policies that address the specific needs of Syrian migrants in Türkiye, extending beyond immediate crisis response.
Anahtar Kelimeler: Migrants, Access to Health Services, Migration Policies, COVID-19, Structural Vulnerability.

- **Socio-Cultural Transformation Under the Islamist Government: An Experimental Research on Theology Students**
  - Taşkın Toprak İpek (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Ayşem Selen Mantoğlu (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Öz:

The ongoing AKP government has affected and transformed social and cultural norms in Türkiye since it captured the power in 2002. Perceptions on women's role in social life, fundamental family values, gender equality and other issues have changed and perceived differently within those years with the promotion of conservative Islamic norms. One of the historiographic narratives to describe this period is post-Kemalism, which has been favored by some liberal and conservative politicians and intellectuals. Even though post-Kemalist narrative had claimed a more democratic and just conditions in Türkiye, the AKP responded this with a highly personalized neoliberal regime. One among the most crucial actors in this scheme is students from theology faculties. Their thoughts should be viewed as a critical element as they have been considered as 'backyard' of the conservative government. Combining conservative politics and the post-Kemalist paradigm, this research explores the opinions of theology students on the socio-cultural transformation in Türkiye during the AKP era. It analyses the results of structured interviews conducted with those students from metropolitan cities and concludes that the implementations of the government have not been fully accepted by the students.
Anahtar Kelimeler: Post-Kemalism, conservative politics, theology students, social transformation, authoritarianism

- **Daoist Nature and God's Creatures**
  - Dr. Öğr. Üyesi Stephen Siu Kay On (Ibn Haldun University)

Öz:

This paper explores and compares 1) the Daoist notion of nature as non-assertive action and as a cosmological whole with 2) the notion of God's creatures in John Locke's Second Treatise, which depicts humanity as a single species with the same rank who possesses all the same advantages of nature so that as God's property and workmanship everyone is bound to preserve oneself as much as one can and

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

to preserve the rest of mankind. Drawing upon the resources available in these notions enables us to speculate upon the metaphysics of the ecological crisis in a particularly satisfying way. Namely, not only can the underpinning of the eco-crisis be elucidated, but a context-invariant account can also be provided. All of this suggests that these resources found in the millennia-old outlook of Daoism and the centuries-old classical liberalism can combine to play a role in green thinking and even green transformations. Rather than underestimating these "old-fashioned" resources, they should be duly capitalized upon to address many of the challenges posed by the eco-crisis in a new way that cuts across the traditional East-West divide.
Anahtar Kelimeler: Daoism, classical liberalism, ecological crisis

- **The Impact of Municipal Law on Villagers: Political Efficacy, Satisfaction, and Turnout**
  - Arş. Gör. Senanur Köksal (Marmara Üniversitesi)

Öz:

The reform in Turkey (Law No. 6360) has changed the administrative structure of the rural areas. When the villages turn into neighborhoods of metropolitan municipalities, they become a part of larger administrative units, which represent a good case to test the discussion in the literature regarding the effect of municipal size on citizens' political efficacy and participation. In this study, I explore the effect of the reform on political efficacy, turnout, and satisfaction. In line of some qualitative works done in Turkish villages to see the effect of reform among villages, concluding an existing dissatisfaction among villagers, I explore the impact on satisfaction too in addition to efficacy and participation by using the Comparative Study of Electoral Systems (CSES) dataset and its all waves done in Turkey (2011, 2015, 2018).
Anahtar Kelimeler: Municipal reform, political efficacy, turnout, political participation, municipal size

Akademik Panel XIX: Teknoloji, Yönetişim ve Dijital Güvenlik
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON B
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Elif Çağlı Kaynak (İstanbul Kent Üniversitesi)

- **Dijital Güvenlikte Egemenlik ve Kurumsal Mücadele: ABD'nin TikTok Vakası Üzerinden Neoklasik Realist Bir İnceleme**
  - Dr. Emre İnan (Milli Savunma Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, Amerika Birleşik Devletleri'nin Çin merkezli sosyal medya platformu TikTok'a yönelik politika tepkisini dijital güvenlik çerçevesinde incelemektedir. Çalışma, dijital tehditler karşısında ulusal güvenlik kararlarının devlet içi aktörler tarafından nasıl şekillendirildiği, sınırlandırıldığı veya meşrulaştırıldığı sorusuna odaklanmaktadır. Amaç, dijital çağda güvenlik anlayışının nasıl evrildiğini ve TikTok vakası özelinde yürütme, yasama, yargı ve kamuoyunun bu sürece nasıl müdahil olduğunu analiz etmektir. Kuramsal çerçeve olarak Neoklasik Realizm benimsenmiş; böylece sistemik baskıların iç kurumsal dinamikler ve liderlik algıları aracılığıyla nasıl dış politika davranışına dönüştüğü açıklanmıştır. Yöntem olarak nitel içerik analizi tercih edilmiş; icra emirleri, yasa metinleri, mahkeme kararları ve medya raporları kronolojik ve kurumsal bağlamda değerlendirilmiştir. Bulgular, dijital güvenlik meselelerinin yalnızca teknik değil, aynı zamanda egemenlik ve kurumlar arası yetki çatışması bağlamında siyasal süreçler olduğunu

Marmara Siyaset Bilimi 2. Kongresi 2025

ortaya koymaktadır. Bu bağlamda TikTok örneği, dijital karşılıklı bağımlılık ve jeoteknolojik rekabet çağında devlet davranışını analiz etmek için çok katmanlı kuramsal yaklaşımların gerekliliğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital güvenlik, ulusal güvenlik, dijital platformlar, başkanlık yetkisi, dijital egemenlik

- **Modern Epistemolojiden Google Çağı'na: Lyotard'ın "Postmodern Durum: Bilgi Üzerine Bir Rapor"una Dair Sosyo-Politik Bir Eleştiri**
  - Dr. Kemal Bozkaya (İstanbul Üniversitesi)

Öz:

Çalışmamız, "modern epistemolojinin bilgi arayışı hangi ilkeler üzerine kuruludur?" Şeklinde bir soruya binaen "Postmodern bilgi rejimlerinde bilhassa bilginin değerinin belirlenmesi, meşrulaştırılması ve söz konusu belirlenmede/meşrulaştırılmada hangi politik, kültürel ya da ekonomik güç ilişkileri mevzubahistir? sorusunu esas alarak felsefi ve eleştirel bağlamda karşılaştırmalı olarak ilerler. İlk sorumuz modernitenin bilgi meselesinde odaklandığı bilginin metafizik temellerini garantiye alma arzusuyla; özne merkezli bilgiyle, "nasıl bilirim"e dair rasyonel bir zemin kurma çabasıyla; evrensel-nesnel bilgi arayışıyla ve son olarak doğa bilimlerinin normatif model oluşuna atıfta bulunan metafiziksel ve teolojik bilgiden arındırılmış, deneysel bilginin üstünlüğüne dairdir. Bunlar modernitenin bilgiyi meşrulaştırmadaki felsefi unsurlardır. Moderniteden postmoderniteye bilgi mefhumunun yolculuğunu inceleyeceğimiz çalışmamızın ikinci sorusu ise Lyotard'ın özellikle özgürleşme alanıyla ilişkili olan büyük anlatıların yıkımı ile araştırma, performativite ve meşruiyet krizleri kavramlarını merkeze alır. Bu bağlamda postmodernitenin dijital çağında bilginin değerine baktığımızda modernitenin evrensel, idealist, hümanist ve rasyonel bilgi arzusuna ya da meşrulaştırma anlatısına istinaden hakikat, bu çağda artık değerlendirme ölçütü değildir. Ölçüt, pratik anlamda işlevsellik, erişebilirlik, hız, tüketilebilirlik, algoritmik öncelik, ekonomik değer, görsel ve duyusal sunum ve elbette konumuz açısından meşruiyetin halktan alındığına dair özgürlük anlatısının pratik rolüne atfen politik kullanılabilirliktir. Yukarıda da belirttiğimiz üzere iki soru esasında bilginin hangi iktidar yapılarının dahil olduğu ilişkilerle kurulduğunu politik bir bakış açısını referans alarak ilerlemektedir. Temel dayanak noktası olarak Lyotard'ın Postmodern Durum adlı eseri alınmakta ve metin yalnızca bir bilgi kuramı eleştirisi olarak değil, aynı zamanda çağdaş bilgi üretiminin politik ve ideolojik içeriği bağlamında analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Postmodernizm, Bilgi Felsefesi, Dijital Epistemoloji, Lyotard, Dijital İktidar

- **Kültürel Mirasın Mekânsal Dönüşümü: İstanbul'un Tarihsel Alanlarında İdeolojik Temsiller**
  - Arş. Gör. İdil Ece Çınarlı (İstanbul Rumeli Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, kültürel mirasın ideolojik temsili üzerinden İstanbul'daki tarihsel alanların yeniden kurgulanma biçimlerini kuramsal bir çerçevede incelemektedir. Kültürel miras, geçmişin korunmasına yönelik bir alan olmasının ötesinde; aynı zamanda toplumsal hafızanın, kimliğin ve aidiyetin siyasal olarak üretildiği bir saha olarak da ele alınabilir. Bu bağlamda mekânlar, belirli tarih anlatılarını görünür kılarken, ötekileştirilmiş kimlikleri görünmez hale getiren ideolojik araçlara dönüşebilmektedir. Kuramsal olarak bu çalışma, kültürel mirasın bir temsil siyaseti alanı olarak nasıl biçimlendirildiğini tartışmaktadır. Bu bağlamda kültürel miras alanları, ulusun ve kültürel hafızanın üretildiği mekânlar olarak ele alınmaktadır. Tarihsel alanların yeniden inşa süreçleri, iktidar-mekân ilişkisine dair çözümlemeleri de barındırmakta olup tarihsel alanların yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda belirli tarihsel ve ideolojik çerçeveler doğrultusunda söylemsel olarak yeniden üretildiğini göstermektedir. İstanbul'da Tarihi Yarımada ve Beyoğlu'nu kapsayan

Yıldırım Siyaset Bilimi Kongresi 2025

Tarihi Kent Merkezi'ne yönelik güncel müdahaleler, geçmişin belirli bir ulus, din ya da kültürel kimlik doğrultusunda yeniden anlamlandırıldığını göstermekte; bu durum ise ideolojik temsile dayalı mekânsal düzenlemelerin farklı toplumsal grupların hafızasına ve kent deneyimine olan etkilerini görünür kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Hafıza Mekânları, İdeolojik Temsil, Kentsel Dönüşüm, Kimlik

Akademik Panel XX: Security, Migration & Technology
Panel Dili: İngilizce
Salon: SALON C
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Doç. Dr. Volkan İpek

- **The Impact of Anti-Immigrant Parties on the Mainstream Parties: Evaluating the CHP–ZP Protocol in the 2023 Elections**
  - Dr. Öğr. Üyesi Duygu Ersoy (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Öz:

The rise of the anti-immigrant parties and their influence on the mainstream parties are discussed in relation to the contagion effect of their anti-immigrant position. This study attempts to analyze this contagion effect over the relationship between the Victory Party (Zafer Partisi- ZP) and the Republican People's Party (Cumhuriyet Halk Partisi- CHP) in Turkey. Through examining the anti-immigrant discourse of CHP during its short-term alliance with the ZP between the two rounds of the presidential elections in 2023 and comparing it with the party's attitude concerning the refugees after these elections, this study analyzes whether this contagion effect is a long-lasting one. By engaging in a discourse analysis of the Twitter posts of two consecutive leaders of CHP as well as the official party account, the study concludes that anti-immigrant position adopted from the ZP rendered a strategic instrument for the party rather than a consistent part of its discourse.

Anahtar Kelimeler: Anti-immigrant parties, anti-immigrant sentiments, mainstream parties, Turkey, elections

- **From Innovation to Threat: A Systematic Review of AI Securitization in NATO and Academic Discourse 2010-2025**
  - Dr. Öğr. Üyesi Eda Bekci Arı (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)

Öz:

Artificial intelligence (AI) has become central to security debates. NATO documents and academic studies since 2010 increasingly frame AI as an emerging disruptive technology (EDT) needing urgent action. This study aims to analyze English-language peer-reviewed articles, policy papers and NATO documents from 2010 to 2025. Selected texts were coded according to the Securitization theory's categories: threat construction, audience acceptance, and extraordinary measures. This study argues that NATO frames AI as both force multiplier and existential threat, legitimizing defense innovation, responsible-use guidelines and faster decision cycle. Scholarship often links AI securitization to broader great-power rivalry, yet provides little empirical evidence on audience acceptance. Future research should examine public attitudes, and explore pathways to de-securitizing AI through broader governance mechanisms

Anahtar Kelimeler: Artificial Intelligence (AI); Securitization; NATO; Securitization; Emerging Disruptive Technologies

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

- **Strategic Espionage in Context: The KGB Involvement in the Richard Sorge Affair**
  - Doç. Dr. Hakan Çora (Onbeş Kasım Kıbrıs Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Prof. Dr. Elnur Hasan Mikail, Dr. Ali Nazmi Çora

Öz:

This paper examines the concept of strategic espionage through the lens of the KGB's involvement in the Richard Sorge case. Adopting a historical-analytical approach, it investigates Soviet intelligence operations in East Asia before and during World War II. The study analyzes the operational methods of the KGB, Richard Sorge's activities in Japan, and the extent to which his intelligence shaped Soviet military strategies. Sorge's close connections with Japanese and German officials enabled him to transmit high-value intelligence, allowing the Soviet Union to reposition its military resources effectively, especially before the Battle of Moscow. The findings indicate that strategic espionage serves not only immediate tactical needs but also plays a key role in shaping long-term geopolitical orientations. The paper further emphasizes how human intelligence (HUMINT), psychological manipulation, and covert operations influence wartime decision-making. The Sorge case is presented as one of the pivotal historical examples that contributed to the development of modern intelligence doctrines.
Anahtar Kelimeler: Espionage, KGB, Richard Sorge, Strategic Intelligence, World War II

Akademik Panel XXI: Uluslararası Güvenlik, Strateji ve Özel Askeri Şirketler
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON D
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Doç. Dr. Nur ÇETİNOĞLU

- **Güvenliğin Özelleşmesi, Piyasalaşması ve Düzenlenmesi: Özel Güvenlik Hizmeti Sağlayıcıları İçin Uluslararası Davranış Kuralları Girişimine Taraf Olan Özel Güvenlik Şirketlerinin Analizi**
  - Dr. Öğr. Üyesi M. Turan Çağlar (Altınbaş Üniversitesi)

Öz:

Soğuk Savaş döneminde Batıda başlayan Soğuk Savaş sonrası küresel düzlemde hızlanan askeri ve güvenlik işlerinin özelleşmesi, uluslararası siyasette de norm haline gelmiştir. Tarihsel olarak devletlerin şiddet kullanma tekeliyle olan ilişkilerinin ötesinde özel güvenlik şirketleri ulusal ve uluslararası alanlarda farklı aktörler tarafından kullanılan aktörlerdir. ABD ve Rusya'nın çatışma bölgelerinde bu tip şirketlerle geliştirdiği ilişkiler çok sayıda tartışmaya sebep olmuş ve zaman içerisinde uluslararası hukuk çerçevesinde özel güvenlik şirketlerinin faaliyetlerinin düzenlenmesi ve sınırlanması uluslararası toplumun konularından biri haline gelmiştir. 2008 yılında yayınlanan Montrö Dokümanı özel güvenlik şirketleriyle ilişki içerisinde olan devletler için bağlayıcı olmayan 'iyi davranış' prensiplerini belirlerken Montrö dokümanındaki prensipleri temel alan 'Özel Güvenlik Hizmeti Sağlayıcıları için Uluslararası Davranış Kuralları' girişimi ise uluslararası alanda faaliyet gösteren özel güvenlik şirketlerinin faaliyetlerini düzenlemeyi hedeflemiştir. Bu girişime zaman içerisinde farklı ülkelerden çok sayıda şirket taraf olmuştur. Bu çalışma 'özel güvenlik hizmeti sağlayıcıları için uluslararası davranış kuralları' girişimine taraf olan özel güvenlik şirketlerinin merkezlerinin bulunduğu ülke, faaliyet gösterdiği ülke ve sağladıkları hizmetler üzerinden tasnifini hedeflemektedir. Özel güvenlik şirketlerinin yoğunluklu olarak çatışma bölgelerinde veya istikrarsız bölgelerde faaliyet gösterdiği gözlemlenirken batı veya batı dışı olan şirketler arasında girişime taraf olma açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Girişime taraf olan şirketlerden Irak,

Uluslararası Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Birleşik Krallık ve ABD merkezli şirketler sayısal olarak daha fazladır ve bu ABD'nin 2003 Irak işgali sonrası yaşananların doğrudan sonucudur.
Anahtar Kelimeler: Özel Güvenlik Şirketleri, Güvenliğin Özelleşmesi, Uluslararası Güvenlik, Uluslararası Hukuk, Şiddet Kullanma Tekeli

- **Akıllı Savunmadan Akıllı Güvenliğe: 21. Yüzyılda NATO'nun Stratejik Evrimi**
  - Prof. Dr. Nergiz Özkural Köroğlu (Üsküdar Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Dr. Öğr. Üyesi Selin Karana (Üsküdar Üniversitesi)

Öz:

Soğuk Savaş sonrası dönemde, 2000'li yıllarla birlikte NATO'nun güvenlik anlayışı; terörizm, siber saldırılar, kitlesel göç, enerji güvenliği ve iklim değişikliği gibi çok boyutlu tehditleri içerecek şekilde genişlemiştir. 2010 Lizbon Stratejik Konsepti ile ivme kazanan bu dönüşüm süreci, 2022 Madrid Zirvesi'nde Rusya'nın yeniden doğrudan tehdit olarak tanımlanması ve Çin'in küresel etkisine dikkat çekilmesiyle derinleşmiştir. Bu çalışma, bu değişimi neorealist ve neoliberal kurumsalcı yaklaşımlar çerçevesinde analiz etmektedir. 21. yüzyılda çok kutuplu sistemin yükselmesi ve Rusya ile Çin'in meydan okuyucu politikaları, NATO'nun güvenlik anlayışını hibrit tehditlere karşı teknoloji temelli ve çok katmanlı stratejiler geliştirecek ve yumuşak ve sert güvenlik yaklaşımlarını birleştirecek şekilde genişletmesine neden olmuştur. Bu çalışma, Neo-Neo konsensüs yaklaşımı çerçevesinde NATO'nun yeni güvenlik anlayışını ele almakta; Joseph Nye'ın (2008; 2009) "akıllı güç" kavramından ilham alarak geliştirilen "akıllı güvenlik" kavramı çerçevesinde, çok kutuplu uluslararası sistemde NATO'nun bu yeni stratejik yaklaşımının güncel uygulama biçimlerini açıklamayı amaçlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: NATO, hibrit tehditler, akıllı savunma, Neo-Neo konsensüs, akıllı güvenlik

- **Zayıf Devletlerde Ademi Merkeziyetçilik ve Siyasal Parçalanma Riski: Suriye Örneği**
  - Dr. Hasan Fidan (İstanbul Esenyurt Üniversitesi)

Öz:

Bu bildiri, askeri, siyasi, ekonomik ve hukuki kapasitesi sınırlı devletlerde uygulanan ademi merkeziyetçi yönetim modellerinin, siyasal parçalanmayı hızlandırabileceği hipotezine dayanmaktadır. Demokratik ve kurumsal açıdan güçlü olan İspanya, Almanya, İsviçre ve ABD gibi ülkeler, ademi merkeziyetçi yönetim biçimlerine rağmen siyasal bütünlüklerini sürdürebilmiştir. Benzer şekilde, Çin ve Rusya gibi otoriter ama güçlü devlet kapasitesine sahip ülkelerde de bu model parçalanmaya yol açmamıştır.

Buna karşın Somali, Sudan, Libya, Afganistan ve eski Yugoslavya gibi zayıf merkezi yönetim ve askeri kapasiteye sahip devletlerde ademi merkeziyetçilik, etnik ve mezhepsel fay hatlarını derinleştirerek, parçalanmayı tetiklemiştir. Suriye örneğinde ise, 2025 itibarıyla Alevi, Dürzi ve Kürt grupların özerklik talepleri artarken, merkezi otoritenin meşruiyeti ve kapasitesi ciddi ölçüde zayıflamıştır. Bu nedenle, güçlü bir merkezi yapı ve güvenlik mekanizması tesis edilmeden, ademi merkeziyetçi bir yönetim düzenine geçilmesi Suriye'nin fiili ve resmi bölünmesini hızlandırabileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, zayıf devletlerde ademi merkeziyetçilik çatışma sonrası yeniden inşa süreçlerini kolaylaştıran bir model değildir; siyasal parçalanmayı hızlandıran bir dinamik olarak ele alınmalıdır.
Anahtar Kelimeler: Ademi merkeziyetçilik, güçlü devlet, zayıf devlet, Suriye, parçalanma,

Kamu ve Siyasal Bilimler Kongresi 2025

- **Küresel Yönetişim Modeli Yerine Bölgesel Yumuşak Dengeleme Stratejisi**
  - Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Alkanalka (Rumeli Üniversitesi)

Öz:

Birleşmiş Milletler Küresel Yönetişim Komisyonu Raporunda göç, nükleer silahların yayılması, çatışmaların barışçı çözümü şart olarak belirtilmesine rağmen, 21. Yüzyılda yaşanılan savaşlar küresel yönetişim modelinin başarısız olduğunu göstermektedir. Layne devletlerin hegemonlara karşı bile dengeleme stratejisi kurmaları gerektiğini savunmaktadır. Yumuşak dengeleme bölgesel işbirliğine dayalı olarak da yapılabilir. Walt, yumuşak dengelemenin mevcut güç dengesi gerçekliğini kabul ettiğini, bununla birlikte mevcut güç dengesi içinde daha iyi bir alternatif imkânı aradığını iddia etmektedir. Kopenhag Okulu ise mevcut güç durumlarını kabul etmekle birlikte, güvenliği bölgesel olarak yorumlayan eleştirel bir yaklaşım getirmişlerdir. Kopenhag Okulunun önde gelen akademisyenlerinden Buzan ve Waever'e göre Soğuk Savaş boyunca uluslararası yapıdaki iki kutup sistemin çöküşüyle birlikte bölgesel güvenliğin önemi artmıştır. Neo-realizm küresel boyutta büyük güçlere odaklanan odaklanırken, Kopenhag Okulu bölgesel dinamiklere odaklanarak neo-realizmden ayrışmaktadır. Bu eleştirel çalışmada yumuşak dengeleme ve Kopenhag Okulu'nun bölgesel güvenlik kompleksi teorileri ışığı altında vaka analizi metoduyla 21. Yüzyılda İsrail'in Ortadoğu'daki askeri stratejisi incelenmektedir. Yapılan incelemede barış ve güvenliğin sağlanmasında BM'nin ve küresel yönetişim kavramının başarısız olduğu sonucuna varılmıştır. Bu nedenle küresel yönetişim modeli yerine, bölgesel dinamiklerin dikkate alındığı ve bölge devletlerinin işbirliğine dayalı yumuşak dengeleme stratejisinin dünya barışı için daha etkin bir model olacağı bu bildiride tavsiye edilmektedir.
Anahtar Kelimeler: Küresel yönetişim, Yumuşak dengeleme, İsrail'in Yeni Stratejisi, Suriye, İran

Akademik Panel XXII: Savaş, Jeopolitik ve Kamuoyu
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON E
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 14:00–15:30
Panel Başkanı: Arş. Gör. Elif KONDAKÇI

- **21. Yüzyılda Savaş Kavramının Uluslararası Kamuoyu Tarafından Algısal Değişimi: Rusya-Ukrayna Savaşı Örneği**
  - Doç. Dr. Berna Aksoy Özcan (İstanbul Nişantaşı Üniversitesi)

Öz:

Geleneksel olarak devletlerarası silahlı çatışmalarla özdeşleştirilen savaş kavramı, günümüzde yalnızca askeri boyutuyla değil; ekonomik yaptırımlar, hibrit savaş teknikleri, dijital propaganda, siber saldırılar ve kitlesel göç gibi çok boyutlu unsurlarla şekillenmektedir. Bu bağlamda küreselleşmenin iletişim teknolojileriyle ortaya çıkardığı küresel kamuoyu ise savaşın seyrini değiştirecek ulusal algı ve uluslararası algı arasındaki farktan doğan yerelden evrensele yeni bir bakış açısıyla milli değil evrensel değerler noktasında savaşın insan hakları ihlalleri boyutuyla daha çok ilgilenmektedir. Geleneksel olarak devletlerarası silahlı çatışmalarla özdeşleştirilen savaş kavramı, günümüzde yalnızca askeri boyutuyla değil; ekonomik yaptırımlar, hibrit savaş teknikleri, dijital propaganda, siber saldırılar ve kitlesel göç gibi çok boyutlu unsurlarla şekillenmektedir. Bu bağlamda çalışma, Rusya'nın 2022 yılında Ukrayna'ya yönelik başlattığı işgal sürecinin küresel kamuoyunda nasıl karşılık bulduğunu; medya söylemleri, uluslararası aktörlerin tutumları ve toplumsal tepkiler üzerinden değerlendirmeyi hedeflemektedir. Çalışma

Yurtmare Uluslararası Bilimler Kongresi 2025

aynı zamanda savaşın meşruiyetine ilişkin uluslararası algıların değişen güvenlik kavramları ve insan hakları duyarlılığı çerçevesinde nasıl yeniden tanımlandığını irdelemekte; böylece savaş olgusunun modern uluslararası ilişkiler bağlamında geçirdiği dönüşümü kavramsal ve ampirik düzeyde ortaya koymayı amaçlamaktadır.
Anahtar Kelime: Dijital Siyaset, Uluslararası Kamuoyu, Çatışma Çözümü, Savaş, 21. Yüzyıl

- **Jeopolitik Çerçevede 'Coğrafya Mahkumları' Kavramı: Rusya-Ukrayna Savaşı Üzerine Bir Analiz**
  - Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli (Adana AT Bilim ve Teknoloji Üniversitesi)

Öz:

19. yüzyılda kavramsal olarak ortaya çıkan Jeopolitik terimini Rusya İmparatorluğunun, yapısal ve tarihsel farklılıklarıyla ortaya çıkan iki farklı siyasal yapı sonrasında, - tarihsel olarak kendisini takip eden önce Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği (SSCB) ve sonra,Rusya Federasyonu üzerinde son yıllarda yaşadığı jeopolitik süreç analizi dahil olarak - 2022 yılından başlayan Rusya-Ukrayna savaşı odağındaki analizi içermektedir. Kıdemli bir gazeteci olan T. Marshall, uzun yıllar dünyanın farklı çatışma bölgelerinde uluslararası gazetecilik ve analiz çalışmaları içeren yayınlar yaptı. Bu kez uluslararası teoriler yerine 2019 ve 2024 yılında yayınlanan 'Coğrafya Mahkumları' kitabının sonuç ve iddialarına eleştirel olarak çalışılmıştır. Coğrafi konum ve reel durumun siyasi otoriteyi doğrudan ilgilendirdiğini ve en doğal oluşum olduğunu iddia eder. T. Marshall bu durumu 'Coğrafi Mahkumlar' olarak tanımlayarak ve tarih boyunca tüm liderlerin kendi ülkelerinde coğrafi şartlarının esiri olduklarına dikkat çekmektedir. Kitapta yer alan "Rusya" kısmı ise Ukrayna çatışması süreciyle incelenmiştir. Doğal ve coğrafi gerçeklikler, çatışma sürecine ilişkin ise 'çatışma çözüm' metodları incelenmiştir. Kaynakçanın farklı yayın organlarında farklı vurguların olmasına rağmen, yazar, sadece basılı kitaplar ve farklı indekslerdeki dergi makaleleri de bu çalışmada dikkate alınmıştır.
Anahtar Kelimeler: Rusya. Ukrayna, Jeopolitika, coğrafi alan.

- **Küresel Yönetişimde Çeşitlilik mi Küresel Otokrasi mi? Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Kapsamında ABD ve Çin'in Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey'deki Söylemlerinin Karşılaştırılması**
  - Dr. Öğr. Üyesi Kadri Kaan Renda (Hacettepe Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Doç. Dr. Ali Onur Özçelik (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi), Doç. Dr. Hüsrev Tabak (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi), Arş. Gör. Dr. Gürhan Ünal (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Öz:

Bu bildiride Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) üzerinden oluşturulmaya çalışılan kalkınma normlarına yüklenen anlamların Çin ve ABD arasında yarattığı normatif çatışmalar analiz edilecektir. SKA'lar, 2015 yılından 2030 yılına kadar aşırı yoksulluğu sona erdirmek, eşitsizlik ve adaletsizlik ile mücadele etmek ve iklim değişikliğini düzeltmek gibi hedefleri içermektedir. Gelişmiş ülkelerin SKA'lar çerçevesinde oluşturulmaya çalışılan normatif düzene katkılarının açığa çıkarılması için öncelikle bu düzenin normlarına yükledikleri anlamların irdelenmesini gerektirmektedir. Bu sayede bu ülkelerin diğer ülkelerle iş birliğine olan eğilimleri ve normatif dünya düzeni konusundaki tercihleri de çözümlenebilecektir. Bu bağlamda bu bildirinin temel araştırma sorusu şu şekildedir: "ABD ve Çin'in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına yükledikleri anlamlar ve bunların gerçekleştirilmesi için tercih ettikleri araçlar nelerdir? Bu tercihler ABD ile Çin'i küresel ekonomik düzen konusunda birbirinden nasıl

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

ayırmaktadır?" Bu bildiride 2015-2024 yıllarını içerecek şekilde ECOSOC görüşmelerinde ABD ve Çin temsilcilerinin konuşmaları incelenecektir. BM Dijital Kütüphanesi üzerinden yapılan arama sonucunda ABD için 194 ve Çin için 112 konuşma metni bu dönem için tespit edilmiştir. Bu konuşmalar nitel içerik analizi yöntemiyle en az iki araştırmacı tarafından SKA'lar bağlamında kodlanacak ve çözümlenecektir.
Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, ABD, Çin, Birleşmiş Milletler, Küresel Yönetişim

15:30–16:00 Kahve Arası

16:00–17:30 | OTURUM VII

Akademik Panel XXIII: Kentleşme, İklim ve Yerel Politikalar
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON A
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Prof. Dr. Aynur ATMACA CAN

- **Çok Düzeyli İklim Yönetişimi ve Yerel Kapasite: İstanbul İlçe Belediyeleri Üzerinden Bir Analiz**
  - Doç. Dr. Betül Hande Gürsoy Haksevenler (Marmara Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Burak Kaan Alpaslan

Öz:

İklim değişikliği, çok düzeyli yönetişim gerektiren karmaşık bir krizdir ve yerel yönetimler, karbon nötrlük hedeflerinin sahada uygulanmasında kritik aktörlerdir. Bu çalışma, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2030 Karbon Nötr Hedefi kapsamında 39 ilçe belediyesinin kapasitesini, iklim eylem planı varlığı, enerji verimliliği planı, karbon emisyon hesaplama kapasitesi, azaltım stratejisi, kurumsal yapı, çevre bütçesi oranı, atık yönetimi ve yeşil alan varlığı olmak üzere yedi ana gösterge üzerinden karşılaştırmalı olarak değerlendirmektedir. Veri kaynaklarını belediyelerin stratejik planları, faaliyet raporları, kurumsal web siteleri ve açık veri tabanları oluşturmaktadır. Bulgular, ilçeler arasında ciddi kapasite farklılıkları, politika uyumu eksiklikleri ve koordinasyon sorunları olduğunu göstermektedir. Bazı ilçeler güçlü teknik altyapı ve yüksek bütçe ayırma kapasitesine sahipken, çoğu ilçede ölçüm, izleme ve stratejik planlama mekanizmaları yetersizdir. Çalışma, çok düzeyli iklim yönetişiminin başarısı için kurumsal kapasite geliştirme, standartlaştırılmış eylem planları ve etkili veri paylaşım mekanizmalarının gerekliliğini vurgulamaktadır.
Anahtar Kelimeler: iklim değişikliği, yerel yönetimler, karbon nötr olma hedefi, çok düzeyli yönetişim, İstanbul

- **Belediyelerin Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planlarının Uygulanması: Bandırma Belediyesi SEİEP (SECAP) Üzerine Bir Nitel Araştırma**
  - Dr. Öğr. Üyesi Ersoy Kutluk (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Öz:

İklim değişikliği nedenleri ve sonuçlarıyla son yıllarda en çok üzerinde durulan konulardan biridir. İklim değişikliğinin ana itici gücü insan faaliyetleridir. İnsan kaynaklı sera gazı emisyonlarının bu noktada etkisi çok büyüktür. İklim değişikliği kuraklık, yangınlar, biyolojik çeşitliliğin azalması, buzullarda erime, deniz seviyesindeki yükseliş gibi birçok doğa olayına neden olmaktadır. Emisyonları azaltma çabalarının ise çok düzeyli ve boyutlu olarak devam ettiği görülmektedir. Bu çabaların yansıması olarak Paris Anlaşması gibi

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

uluslararası adımlar atılmaktadır. Ayrıca Avrupa Birliğinin iklim değişikliği ile ilgili çalışmaları da dikkate değer bir biçimde sürmektedir. Tüm bu kritik çalışmalarda yerel yönetimlere de ayrı bir önem verilmektedir. Bu bağlamda Paris Sözleşmesi, 2030 Sürdürülebilirlik Gündemi ve Avrupa Yeşil Mutabakatının çerçevesini oluşturduğu Belediye Başkanları Sözleşmesi yerel yönetimlerin iklim değişikliği ile ilgili inisiyatiflerinde önemli bir yer tutmaktadır. Esasen gönüllü bir girişimi temsil etmekte olan bu sözleşme, vatandaşları için daha iyi bir gelecek öngören yerel yönetimleri bir araya getirmektedir. İmzacı yerel yönetimler, 2050 için ortak bir vizyonu tasdik etmektedirler. Bu kapsamda yerel yönetimler bulundukları bölgenin karbonsuzlaştırılmasını hızlandırmayı; iklim değişikliğinin etkilerine uyum kapasitelerini güçlendirmeyi ve vatandaşlarının güvenli, sürdürülebilir ve uygun fiyatlı enerjiye erişmesini temin etmeyi hedeflemektedirler. Türkiye'de birçok belediye Belediye Başkanları Sözleşmesini imzalamış bulunmaktadır. Bir büyükşehir ilçe belediyesi olan Bandırma Belediyesi de sözleşmeyi imzalamış, bu kapsamda 2018 yılını baz alarak 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını en az %40 azaltmayı taahhüt etmiştir. Bandırma Belediyesi hazırlamış olduğu Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (SEİEP) ile iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmayı ve Bandırmayı iklim değişikliğine dirençli hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu çalışmada Bandırma Belediyesinin hazırlamış olduğu Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planının uygulanması ele alınacak, konu üzerinde bir nitel araştırma gerçekleştirilecektir.
Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Sürdürülebilir Enerji, Sera Gazı Emisyon Azaltımı, Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı, Belediyeler.

- **Belediyeleşme, Belediyeleşememe ve Köye Dönüşme: Eşitsizlik ve Çelişkiler**
  - Dr. Öğr. Üyesi Umut Üzmez (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi)

Öz:

2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun'un büyükşehir belediyesi olan ve olmayan yerlerde farklı etkileri olmuştur. Büyükşehirlerde nüfusuna bakılmaksızın, belde belediyeleri belediye hizmet alanı içinde kalmaya devam etmiş; köyler ise büyükşehir ve belediye hizmet alanına dahil edilmiştir. Buna karşılık büyükşehir olmayan yerlerde, nüfusu 2.000'in altındaki belde belediyeleri ise köye dönüştürülmüştür. Düzenlemeler sonucunda benzer nüfus büyüklüğüne sahip yerleşimler arasındaki statü farklılıkları daha belirgin ve karmaşık bir hâle gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, benzer nüfus büyüklüğüne sahip olmasına rağmen farklı statülere tabi olan yerleşimler arasındaki eşitsizliklere ve mevzuattaki çelişkilere dikkat çekerek, bu durumun nedenleri ve sonuçları üzerinde bir değerlendirme sunmaktır. Her bir statü, kentsel hizmetlere erişim, mali kaynaklara ulaşım düzeyi ve bütçeleme, idari-yönetsel yetkiler, karar alma süreçlerine katılım vb. unsurlar bakımından önemli farklılıklar göstermektedir. Çalışma güncelliğini koruyan bir sorun alanını ele alması bakımından önem taşımaktadır. Çalışmada, mevzuat ve üst politika belgeleri analiz edilerek, farklı statülere sahip yerleşimler arasındaki eşitsizlik ve çelişkiler çeşitli yönlerden karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir.
Anahtar Kelimeler: Belediye, köy, 6360 sayılı Kanun, statü farklılıkları, kentsel hizmet

- **Akıllı Kent Stratejilerinin Sosyal ve Çevresel Değerlendirmesi: Kırılgan Gruplar Açısından Bir İnceleme**
  - Arş. Gör. Gözde Kestellioğlu (Erciyes Üniversitesi)

Öz:

Akıllı kent politikaları, dijitalleşmenin kent yönetiminde etkinlik, sürdürülebilirlik ve katılımcılık hedefleriyle bütünleştiği yeni bir yönetişim anlayışını temsil etmektedir. Ancak bu dönüşüm, dijital eşitsizlik ve çevresel adalet gibi sosyal etkileriyle birlikte ele alınmalıdır. Bu çalışma, akıllı kent uygulamalarının özellikle kırılgan gruplar üzerindeki etkilerini inceleyerek, dijitalleşmenin toplumsal eşitlik ve ekolojik duyarlılık ile

Mekânsal Sosyal Bilimler Kongresi 2025

ne ölçüde örtüştüğünü tartışmayı amaçlamaktadır. Literatür taraması ve örnek olay analizi yoluyla yürütülen araştırma, dijital katılımın ve çevresel sürdürülebilirlik ilkelerinin sınırlılıklarını ortaya koyan çalışmalara dayanmaktadır (Koç, 2022). Bulgular, dijital kent hizmetlerinin daha çok belirli sosyal gruplar arasında yoğunlaştığını ve bu durumun demokratik katılımı sınırlayabildiğini göstermektedir (Kozaman Aygün & İnal Çekiç, 2025). Çalışma, teknolojik gelişmelerin adalet temelli bir bakış açısıyla değerlendirilmesi ve dijitalleşmenin herkes için erişilebilir kılınması gerektiği sonucuna varmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Akıllı Kent, Kırılgan Gruplar, Sürdürülebilirlik, Toplumsal Eşitlik, Katılım

- **Kent Diplomasisi, Kentsel Görünürlük, Kent Kimliği ve Kent Kültürünü Geliştirmenin Bir Aracı Olarak Müzeler; Bayburt Baksı, Kenan Yavuz Müzeleri Örneği**
  - Doç. Dr. Esmeray Alacadağlı (Bayburt Üniversitesi)

Öz:

İnsanlık tarihinin belli bir döneminde ortaya çıkan kentler, doğduğu çevrenin fiziksel, toplumsal, toplumsal, kültürel, ekonomik tüm değişim ve dönüşümleri ile mekansal yansımalarını içeren ve uygarlığı tanımlayan oluşumlardır. İçinde yaşayanlarla etkileşim içinde onlarla biçimlenen ve onları biçimlendiren bu yapılar, zamanla oluşturdukları birikimleri ve kültürü ile kendi kimliklerini inşa ederler. Bu açıdan kent kimliği; ekonomik, sosyal, kültürel öğeleri, doğal, yapay, mekansal oluşumları ile; o kente ait, o kent için ayırt edici ve kenti belirleyicidir. Kent kimliği açısından ayırt edici mekansal unsurlardan biri de kent müzeleridir. Müzeler, kentin geçmişini, kent yaşamını anlatan ve bu yönleriyle kenti simgeleyen mekanlardır. Bu mekanlar günümüzde, kentin görünürlüğünü artırmada, uluslararası arenada yer almada, yumuşak bir güç unsuru olarak diplomasi, kent diplomasisi faaliyetlerini yürütmede önemli araçlarından birini oluşturmaktadır. Bu çalışmada; kent müzelerinin, kent görünürlüğünü artırmada, kent diplomasisi, kentsel iletişim, kent kimliği ve kent kültürünü geliştirmede oynadığı rol, Bayburt'un ikisi de uluslararası-ulusal pek çok ödüle sahip, kurulduğu günden günümüze, sanatsal, kültürel birçok etkinliğe ev sahipliği eden Baksı ve Kenan Yavuz Etnoğrafya müzeleri örneğinde incelenmektedir.
Anahtar Kelimeler: Kent Kimliği, Kent Kültürü, Kent Diplomasisi, Kentsel Görünürlük, Kent Müzeleri

Akademik Panel XXIV: Göç Politikaları ve Güvenlik
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON B
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Küçük (İstanbul Gelişim Üniversitesi)

- **Türkiye'nin Düzenli Göç Politikaları Bağlamında Dijital Göçebe Vizesi Uygulaması**
  - Dr. Gökhan Adıgüzel (Göç İdaresi Başkanlığı)

Öz:

Bu çalışma, Türkiye'nin düzenli göç politikaları bağlamında 2024 yılında başlatılan dijital göçebe vizesi uygulamasını incelemektedir. Göç politikalarının uzun yıllar İçişleri Bakanlığı bünyesinde yürütülmesi, göçün güvenlik temelli bir mesele olarak ele alındığını göstermektedir. Ancak son yıllarda dijital göçebelik gibi yeni göç biçimleri, düzenli göç politikalarında farklı aktörlerin ve yaklaşımların öne çıkmasına neden olmuştur. Çalışmada, görece yeni bir olgu olan dijital göçebe vizesi ile Türkiye'deki düzenli göç politikaları arasındaki ilişki keşfedici yöntemle ele alınmış; literatür taraması ve ilgili kurumsal mevzuatların içerik analizi yapılmıştır. Türkiye'nin kamu diplomasisi ve yumuşak güç potansiyeli bağlamında dijital göçebe vizesi uygulamasının önemi vurgulanmıştır.

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Anahtar Kelimeler: düzenli göç politikaları, dijital göçebe vizesi, Türkiye, Göç İdaresi Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

- **Avrupa'da Göçmen Entegrasyonunun Çok Boyutlu Analizi**
  - Dr. Öğr. Üyesi Rüya Karcı (Kırıkkale Üniversitesi)
  - *Ortak Yazar(lar):* Dr. Öğr. Üyesi Emel İlter (Fırat Üniversitesi)

Öz:

Göçmen entegrasyonu ile ilgili çalışmalar ağırlıklı olarak ekonomik, politik, sosyal ve kültürel boyutlar üzerinden değerlendirilmekte, entegrasyon sürecinin etkileri ile yansımalarına odaklanmaktadır. Entegrasyonun çok boyutlu ve dinamik bir süreci içermesi, konunun akademik açıdan incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu nitelik, çalışmanın konusunun belirlenmesinde temel motivasyonu oluşturmaktadır. Çalışmada Avrupa göçmen entegrasyonu konusu, ülkelerin demokrasi düzeylerini ortaya çıkaran demokrasi endeksi ve bir refah göstergesi olarak değerlendirilen iyi hissetme hali (well-being) endeksi çerçevesinde incelenmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, göçmen entegrasyon düzeyinin demokratik değerler, toplumsal iyi olma hali ve çeşitli makro ekonomik değişkenler ile nasıl ilişkili olduğunu keşfetmektir. Bahse konu olan amaç doğrultusunda çalışma, göçmenler tarafından tercih edilen Avrupa ülkelerine odaklanmaktadır. Çalışmada 24 Avrupa ülkesi göçmen akışı ile karşı karşıya kaldıkları 2015-2019 dönemi kapsamında dinamik panel veri analizi kullanılarak irdelenmektedir. Çalışmada bağımlı değişken olarak, ülkelerin hayata geçirdikleri politikalar üzerinden hesaplanan göçmen entegrasyon endeksi dikkate alınmaktadır. Çalışma söz konusu entegrasyonun dinamik bir sürece sahip olup olmadığının araştırılmasında bir dönem önceki entegrasyonu da göz önünde bulundurmaktadır. Ayrıca göçmen entegrasyonunun makro ekonomik ve sosyo politik değişkenler ile ilişkisinin araştırılması çok yönlü analiz açısından özgündür. Elde edilen bulgular, Avrupa'daki entegrasyon düzeyinin çeşitli değişkenler üzerinden okunmasına ve karşılaştırılmasına imkân tanımaktadır. Ayrıca göçmen entegrasyonunun dinamik yapısını anlamaya yönelik katkılarda bulunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Göçmen Entegrasyonu, Avrupa, Demokrasi, Refah, Dinamik Panel Veri Analizi

- **Türkiye'de Yaşayan Suriyelilerin Baas Rejimi Sonrası Geri Dönüş Eğilimleri: Mardin Örneği**
  - Dr. Recep Yiğit (Göç İdaresi Başkanlığı)
  - *Ortak Yazar(lar): Doç. Dr. Erkan Doğan* (Kocaeli Üniversitesi)

Öz:

Suriye'de 2011 yılı ve sonrasında yaşanan iç karışıklıklar sonrası milyonlarca kişi ülke dışına zorunlu olarak göç etmiştir. Göç eden bu nüfusunun büyük bir bölümü, Suriye ile uzun sınır komşusu olan Türkiye'ye yönelik olmuştur. Suriye'den gelen göç dalgasının uzun sürmesi ve sayının yüksek olması, Suriyeli sığınmacıların Türkiye'nin hemen her bölgesine yerleşmeleri, kalış sürelerinin belirsizliği kamuoyunda birçok farklı tepki ve tartışmaların oluşmasına neden olmuştur. Bu tartışmaların büyük bir çoğunluğu Suriyeli sığınmacıların kendi ülkelerine olan "geri dönüşleri" üzerinedir. Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin kendi ülkelerine geri dönüşleri tartışmaları özellikle 8 Aralık 2024 tarihinde Baas rejiminin çökmesiyle birlikte daha fazla gündeme gelmiştir. Bu çalışma, zorunlu göç sonrası en kritik aşamalardan biri olan gönüllü geri dönüş sürecini, özellikle Suriye'de Baas rejiminin çökmesi sonrası oluşan yeni siyasi konjonktürde, Türkiye'deki geçici koruma statüsü altında yaşayan Suriyeli göçmenler özelinde incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel bir araştırma olan çalışma kapsamında Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı sınır illerinden biri olan Mardin'de yapılacak bir saha araştırması ile geri dönüş süreçlerinin çok boyutlu dinamiklerini derinlemesine analiz etmek hedeflenmektedir.
Anahtar Kelimeler: Suriyeliler, Geçici Koruma, Baas Rejimi, Geri Dönüş, Mardin,

Ankara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

- **Avrupa Birliği Entegrasyonu Bağlamında Güvenlik Politikalarında Dönüşüm: Hırvatistan Örneği**
  - Dr. Onur Gürel (Bağımsız Araştırmacı)

Öz:

Çalışma, Hırvatistan'ın Avrupa Birliği'ne (AB) entegrasyon sürecinde güvenlik politikalarında yaşanan yapısal dönüşümü ve bu sürece eşlik eden kurumsal iş birliklerini analiz etmektedir. Özellikle 2023 yılında gerçekleşen Schengen Bölgesi'ne katılım ve Frontex (Avrupa Sınır ve Sahil Güvenlik Ajansı) ile geliştirilen stratejik ortaklık ülkenin sınır güvenliği anlayışında önemli değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Araştırma, Frank Schimmelfennig'in normatif baskı ve koşulluluk yaklaşımları çerçevesinde AB'nin dış yönetişim araçlarının ulusal güvenlik politikaları üzerindeki etkisini incelemektedir. Bu bağlamda AB norm ve standartlarına uyum sürecinin güvenlik sektörü reformlarına nasıl yansıdığı, Frontex ile geliştirilen teknik ve kurumsal iş birliklerinin kapsamı ve yerel aktörlerin bu dönüşümdeki rolü bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Yöntemsel olarak çalışma, nitel bir vaka analizi yaklaşımı benimsemekte olup, AB ve Hırvatistan'a ait resmi belgeler üzerinde içerik analizi yürütülmektedir. Birincil kaynak olarak AB kurumlarının resmi belgeleri ve Hırvatistan'a ait yerel politika metinlerinden, ikincil kaynak olarak ise konuya ilişkin akademik literatürden faydalanılmaktadır. Elde edilen bulgular, dışsal normatif yönlendirmelerin yalnızca AB müktesebatına uyumla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda içsel siyasi irade ve yerel yönetişim dinamikleriyle birlikte işlediğini ortaya koymaktadır. Frontex ile yürütülen iş birliği, operasyonel kapasiteyi artırmanın ötesinde demokratik sınır yönetimi ilkelerinin kurumsallaşmasına da katkı sağlamıştır. Bildiri AB'nin güvenlik yönetişimi kapasitesine dair kuramsal ve ampirik düzeyde özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir.
Anahtar Kelimeler: Hırvatistan, AB Entegrasyonu, Schengen Üyeliği, Güvenlik Politikaları, Frontex İş Birliği

Akademik Panel XXV: Dijitalleşme, Kriz ve Toplumsal Yapılar
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON C
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Dr. Ögrt. Üyesi Alihan GÖK

- **Siyasal Katılımda Dijital Eşitsizlik: Kimin Sesi Duyuluyor**
  - Dr. Öğr. Üyesi Osman Sümer (Yalova Üniversitesi)

Öz:

Dijitalleşmenin sosyal yaşamın her alanında yoğunlaştığı günümüzde, siyaset de bu dönüşümünden payını almıştır. Siyasal katılım, demokratik toplumların sürdürülebilirliği için temel bir unsurdur. Siyasal katılım, yalnızca seçimlerde oy kullanmakla sınırlanmayan çok boyutlu bir kavramdır. Bireyler, siyasal sistem üzerinde etkili olabilmek için farklı yollar ve araçlar kullanabilirler. Bu yollar, hem geleneksel hem de dijital yöntemleri içermektedir.
Sosyal eşitsizliğin ele alındığı bağlam olan dijital eşitsizlik, teknolojik devrimin, yeni bir toplum tipinin maddi temelini oluşturması ile ortaya çıkmıştır. Bu yönüyle dijital eşitsizlik, sosyal eşitsizliklerin bir uzantısı olarak ele alınmaktadır. Çünkü dijital eşitsizlik, yalnızca teknolojik altyapıya erişimdeki farkları değil, aynı zamanda bu araçları etkin biçimde kullanabilme kapasitelerindeki eşitsizliği de kapsamaktadır. Zira dijital alandaki eşitsizliklerin, tıpkı sosyal alanda olduğu gibi eşitsizliğin yalnızca ekonomik boyuta indirgenerek değil, farklı boyutların etkisinin de bulunduğu göz önüne alınmalıdır. Oysa siyasal katılımda bu eşitsizlik,

İstanbul Siyasal Bilimler Kongresi 2025

bazı grupların dijital ortamda siyasal süreçlere aktif katılım sağlarken, diğerlerinin dışlanması veya pasifleşmesi ile sonuçlanabilmektedir.
Çalışmada, "Dijitalleşme siyasal alanı nasıl etkiliyor?" ile "Dijital eşitsizlik seçmenlerin siyasi katılım düzeyine nasıl bir etki yaratmaktadır?" sorularına cevap aranmaktadır. Bu doğrultuda, "dijital eşitsizlik" ve "siyasi katılım" dair kavramsal ve kuramsal literatür taraması yapılmıştır. Ardından belirlenen örnekler çerçevesinde, "siyasal katılımda dijital eşitsizlik" olgusu çalışmada durum çalışması (case study) yöntemi kullanılarak ele alınmıştır.
Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Siyasi Katılım, Siyasal Davranış, Sosyal Dışlanma, Dijital Eşitsizlik

- **Çoklu Kriz (Polycrisis) Çağında Eşitsizlik ve Demokrasi: Tarihsel Dalga-Şok Karşılaştırması**
  - Dr. İsmet Yiğit (Bağımsız Araştırmacı)

Öz:

Çoklu krizlerin yaşandığı günümüz dünyasında, eşitsizlik-demokrasi ilişkilerini incelemek için yeni teorik yaklaşımlara ihtiyaç vardır. Tebliğimde, polycrisis döneminde eşitsizlik ile demokrasi arasındaki ilişkinin dönüşümünü, üç tarihsel "dalga-şok" dönemi (1914-1939, 1973-1990, 2014-2025) üzerinden karşılaştırmalı biçimde ele alacak; ilk iki dalgadaki krizleri ardışık ve sınırlı olarak tanımlarken, üçüncü dalga krizlerinin eşzamanlı ve birbirini tetikleyici olduğunu ileri süreceğim. Çalışmamda, son dönemdeki eşzamanlı krizlerin çeşitli eşitsizlik türlerinde artışa ve bu durumun demokrasi süreçlerinde geleneksel teorilerde öngörülmeyen değişikliklere yol açtığını da iddia edeceğim. Freedom House ve V-Dem verilerine dayanan analizimde, son 19 yılda yaşanan demokratik gerileme, dijital, sağlık, konut ve göçmenlik gibi çeşitli eşitsizlik türlerinin demokratik süreçler üzerindeki etkilerine bakacağım. Bu bağlamda, Polanyi'nin "çifte hareket" kavramı ile Adam Tooze'un "polycrisis" yaklaşımını sentezleyerek, yeni "üçlü hareket" modeliyle, eşitsizlik-demokrasi ilişkisinin polycrisis bağlamında nasıl yapılandığı açıklamaya çalışacağım. Ön bulgularıma göre, eşzamanlı dalga-şokları, birden fazla eşitsizlik dinamiğiyle demokratik kurumlara baskı uygulamış ve hibrit rejimler ile yorgun demokrasi sendromu gibi olguların artmasına yol açmıştır.
Anahtar Kelimeler: polycrisis, eşitsizlik-demokrasi ilişkisi, dalga-şok analizi, üçlü hareket modeli, hibrit rejimler

- **Dini Müşterekler: Sivil Toplum Kuramına Kurumsalcı Bir Yenilik Önerisi**
  - Öğr. Gör. Dr. Ahmet Şefik Hatipoğlu (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

Öz:

Sivil toplum, kamu politikaları ve özelde kar amacı gütmeyen örgütler literatürü, dinî kurumları genellikle analiz dışında bırakmakta; dini alan ise çoğunlukla ya kültürel değerler ya da özel inanç pratikleri üzerinden ele alınmaktadır. Bu çalışma, yeni kurumsalcı bir gelenek olarak Bloomington Okulu'nun önerdiği kuramsal çerçeveden hareketle, dini alanı ortak değerlerin ve kaynakların oluşturduğu bir toplumsal müşterek alan olarak ele alarak "dini müşterekler" kavramını (religious commons) önermektedir. Elinor Ostrom'un kurumsal analiz çerçevesinden ilhamla geliştirilen bu yaklaşım, dini müştereklerin normlar, tarihsel kurumsallaşmalar ve kolektif örgütlenmeler aracılığıyla nasıl yönetildiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Vakıf, cemiyet ve dernek gibi örgütlenmelerin bu alandaki yönetişim pratikleri, sadece devletin ya da piyasanın değil, dini alanın aktörlerinin de müşterek kaynakların yönetiminde merkezi rol oynadığını göstermektedir. Çalışma, Bloomington Okulu'nun kavramsal araçlarını dinî alanın analizine taşıyarak hem Müşterekler (Commons) literatürüne hem de dine yönelik kamu politikası tartışmalarına kuramsal bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

Anahtar Kelimeler: dini müşterekler, sivil toplum, kamu politikası, Ostrom, kurumsal analiz

Genç Araştırmacı Paneli VII: Uluslararası Sistem, Örgütler ve Ekonomi
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON D
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Ar. Gör. Dr. Beyza SARIKOÇ YILDIRIM

- **Avrupa Serbest Ticaret Birliği'nin (EFTA) Bölgesel Ticarete Etkisi**
  - Arş. Gör. Ayten Sıla Büyüker (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Çalışmamız, Avrupa Serbest Ticaret Birliği'nin (EFTA) Avrupa'daki serbest ticaret rejimine olan etkilerini çok boyutlu bir perspektiften incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmamız çerçevesinde özellikle ticaret yaratımı ve ticaret saptırması çerçevesinde, EFTA'nın üye ve üçüncü ülkelerle olan ticari ilişkileri analiz edilmesi, bu entegrasyon modelinin Avrupa'daki bölgeselcilik, ekonomik yapılanma ve ticaret akımları üzerindeki yapısal ve dinamik etkileri değerlendirilmesi ve bu çerçevede pazar entegrasyonu, ekonomik bütünleşme derecesi ve gümrük tarifeleri politikalarının sektörel ve bölgesel yansımalarını incelenerek, EFTA'nın Avrupa Birliği (AB) ile karşılaştırmalı olarak nasıl konumlandığını tartışılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, EFTA ile Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve daha sonra Avrupa Topluluğu/Avrupa Birliği (AT/AET) arasındaki ilişkiler tarihsel ve kurumsal bağlamda ele alınacak; iki yapı arasındaki iş birliği düzeyi, rekabet, entegrasyon derinliği ve kurumsallaşma biçimleri analiz edilecektir. Kuramsal düzlemde ise, bu sürecin değerlendirilmesinde liberal kurumsalcılık ve hükümetler arasıcılık (intergovernmentalism) yaklaşımları temel alınarak, EFTA'nın sınırlı kurumsal yapısının entegrasyon süreçlerine etkisi irdelenecektir.
Anahtar Kelimeler: Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA), Bölgesel Ticaret Entegrasyonu, Ticaret Yaratımı ve Sapma, EFTA–EC/EEC Pazar Etkileşimleri

- **Kapitalizmin Kökenlerinden Uluslararası Güvenliğe: Eşitsiz ve Bileşik Gelişim Perspektifinden Bir İnceleme**
  - Nagehan Reyhan Doğan (İstanbul Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, kapitalizmin tarihsel gelişimi ile uluslararası güvenlik yapıları arasındaki ilişkiyi, Eşitsiz ve Bileşik Gelişim (EBG) kuramı çerçevesinde bütüncül bir yaklaşımla analiz etmeyi amaçlamaktadır. Kapitalist üretim tarzının ortaya çıkışı, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda siyasal ve uluslararası düzeyde de yapısal dönüşümlere yol açmıştır. Feodal çözülme, ilkel birikim ve modern devletin inşası gibi tarihsel momentler, mülkiyet rejimlerinin dönüşümüyle birlikte uluslararası güvenlik anlayışlarını da biçimlendirmiştir. Bu çalışmada, tarihsel materyalizm ve eleştirel tarihsel sosyoloji çerçevesinde, devletin dönüşümünü ve kapitalist gelişmenin uluslararası alandaki etkilerinin analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın temel savı, kapitalizmin eşitsiz ve bileşik yayılımının, güvenlik anlayışlarında yapısal farklılıklar yarattığı ve realist/liberal yaklaşımların eksik bıraktığı dinamikleri aydınlatabileceğidir. Böylece EBG'nin uluslararası güvenlik çalışmalarına özgün bir teorik katkı sunması beklenmektedir.
Anahtar Kelimeler: Kapitalizmin kökeni, eşitsiz ve bileşik gelişim, tarihsel sosyoloji, uluslararası güvenlik, modern devlet

- **Yeni Aktörler, Dönüşen Roller: Bölgesel Örgütlerin Çatışma Çözümündeki Etkinliğini fsQCA İle Yeniden Düşünmek**

Uluslararası Siyasal Bilimler Kongresi 2025

➢ Galip Yüksel (İstanbul Üniversitesi)

Öz:

Soğuk Savaş sonrası dönemde uluslararası sistemde yaşanan dönüşüm, yalnızca çatışmaların doğasını değil, aynı zamanda çözüm aktörlerini de yeniden şekillendirmiştir. Bu süreçte bölgesel örgütler, hem Birleşmiş Milletler'in kapasite sınırlarına alternatif bir çözüm arayışı hem de yerele daha yakın olmaları sayesinde öne çıkan aktörler hâline gelmiştir. Bu çalışma, Afrika Birliği, ECOWAS, ASEAN, AB, OAS, Arap Ligi ve İslam İşbirliği Teşkilatı gibi örgütlerin 1990 sonrası dönemde dahil oldukları çatışma çözüm süreçlerini analiz etmektedir.

Çalışma, literatürde baskın olan tekil vaka analizlerinin ötesine geçerek, fuzzy set Qualitative Comparative Analysis (fsQCA) yöntemiyle farklı bölgelerden seçilmiş çatışmaları karşılaştırmalı biçimde ele almaktadır. Bu yöntem, bölgesel örgütlerin çatışma çözümünde başarılı olabilmeleri için hangi koşulların gerekli, hangilerinin yeterli olduğunu nedensel kombinasyonlar üzerinden ortaya koymaktadır.

Bu yaklaşım sayesinde, örgütlerin müdahale pratiklerinin yanı sıra çatışan tarafların darbe geçmişi, yönetim şekilleri, ekonomileri ve çatışmalarda taraflar arası iletişim gibi değişkenlerin tek başına ya da birlikte nasıl etkili hale geldiği sistematik biçimde analiz edilmiştir. Böylece, bölgesel örgütlerin yalnızca uygulayıcı değil, aynı zamanda çatışma çözüm paradigmasını dönüştüren kurucu aktörler hâline geliş süreçleri kuramsal bir çerçeveye oturtulmaktadır.

Küresel yönetişimin dönüşüm geçirdiği bu dönemde, çalışma, bölgesel örgütlerin çatışma çözümündeki özgün rollerini hem teorik hem de yöntemsel düzeyde tartışmaya açarak, siyasal bilimler literatürüne disiplinler arası bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Bölgesel örgütler, çatışma çözümü, karşılaştırmalı analiz, fsQCA, uluslararası aktörler

❖ **Uluslararası Enformal Örgütlerin Ticaret ve Diplomasiye Katkısı: MIKTA Örneği**

➢ Museyib Hayat (Marmara Üniversitesi)
➢ *Ortak Yazar(lar):* Arş. Gör. Melih Kölük (Marmara Üniversitesi), Dr. Nilay Tüzgen (Marmara Üniversitesi)

Öz:

Bu çalışma, 2013'te kurulan MIKTA'nın (Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralya) üye ülkeler arasındaki ikili ticaret ve diplomatik etkileşimler üzerindeki etkilerini incelemektedir. Orta güçlerin küresel yönetişimde görünürlük kazanmak için oluşturduğu enformal örgütler, kurumsal yükümlülüklerden uzak ve esnek yapılarıyla giderek daha önemli hale gelmektedir. MIKTA da bu bağlamda, gönüllülük esasına dayalı ve maliyetsiz bir iş birliği zemini sunarak dikkat çekmektedir. Çalışmada, MIKTA'nın ortaya çıkışından günümüze kadar geçen süreçte, üye ülkeler arasındaki ekonomik ve diplomatik ilişkilerin gelişim dinamikleri analiz edilmiştir. Nicel göstergeler kapsamında ticaret hacimleri, doğrudan yabancı yatırımlar ve serbest ticaret anlaşmaları değerlendirilmiş; nitel göstergeler kapsamında ise yüksek düzey ziyaretler, kültürel diplomasi girişimleri, kalkınma projeleri ve diplomatik temsilcilikler incelenmiştir. Bulgular, bazı ülke çiftlerinde ekonomik ilişkilerin belirgin şekilde derinleştiğini, kültürel ve diplomatik etkileşimlerin çeşitlendiğini göstermektedir. Bununla birlikte, bu ilerlemeler tüm üyeler arasında dengeli gerçekleşmemiş ve çoğu zaman seçici bir nitelik taşımıştır. Sonuç olarak çalışma, MIKTA'nın üyeleri için dönüştürücü bir ağ ortamı yaratıp yaratmadığını sorgulamakta ve orta güç diplomasisinin güncel dinamiklerine ışık tutmaktadır.

Yeni Dünya Siyaset Bilimleri Kongresi 2025

Anahtar Kelimeler: MIKTA, Orta Güçler, Enformal Örgütler, Çoktaraflılık, Küresel Yönetişim.

- **Kriz ve Dönüşüm: Ukrayna Savaşı'nın Ardından Avrupa'nın Değişen İklim Güvenliği Algısı**
  - Doç. Dr. Seven Erdoğan (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Öz:

2022 yılında başlayan ve halen devam eden Ukrayna Savaşı, Avrupa kıtasında Soğuk Savaş sonrası inşa edilen görece istikrarlı güvenlik mimarisini köklü bir biçimde sarsmış; bu durum, yalnızca bölgesel güvenlik dinamiklerini değil, aynı zamanda Avrupa bütünleşme süreci çerçevesinde oluşturulan politika önceliklerinin hiyerarşik sıralamasını da yeniden değerlendirmeyi zorunlu hale getirmiştir. Bu bağlamda, özellikle iklim politikaları gibi uzun vadeli yapısal hedeflerin, güvenlik temelli acil öncelikler karşısında geri plana itilme riskiyle karşı karşıya kaldığı gözlemlenmiştir.

Bu çalışma, Ukrayna Savaşı'nın, Avrupa Birliği'nin iklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik geliştirdiği yeşil politikalarda yol açtığı dönüşümü analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, öncelikle savaş öncesi dönemde Avrupa Birliği'nin iklim gündemine yön veren temel stratejiler ve özellikle 2019 yılında ilan edilen Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde şekillenen politika öncelikleri ele alınmaktadır. Devamında, Ukrayna Savaşı'nın ortaya çıkardığı yeni jeopolitik, ekonomik ve enerji temelli dinamikler ile bu gelişmelerin Avrupa Birliği üyesi devletlerin iklim politikalarına ve yeşil dönüşüm süreçlerine olan etkisi derinlemesine incelenmektedir. Enerji arz güvenliğinde yaşanan kırılganlıklar, savunma harcamalarında artış, ekonomik istikrarı tehdit eden maliyet baskıları ve bunların iklim taahhütlerine yansıması çok boyutlu bir şekilde değerlendirilmektedir. Çalışmanın sonunda ise, Avrupa Birliği'nin savaş sonrası dönemde iklim değişikliği karşısındaki konumunun yeniden şekillenip şekillenmediği ve bu çerçevede daha kırılgan bir yapıya mı evrildiği sorusuna analitik bir değerlendirme ile yanıt aranması hedeflenmektedir.
Anahtar Kelimeler: Ukrayna Savaşı, Avrupa, İklim, Enerji, Güvenlik.

Akademik Panel XXVI: Tarihsel Süreçler, Diplomasi ve Siyasal Düşünce
Panel Dili: Türkçe
Salon: SALON E
Tarih-Saat: 28 Kasım 2025, 16:00–17:30
Panel Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Bostan

- **Klasik Dönem Osmanlı Diplomasisinde Misafirperverlik: Teorik Bir Çözümleme**
  - Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Bostan (Marmara Üniversitesi)

Öz:

İnsanların sosyal varlıklar olarak farklı entitelerde varlığını sürdürmesi ve kaçınılmaz olarak birbiriyle ilişkide bulunması sebebiyle çok eski bir fenomen olan "misafirperverlik" aynı zamanda doğal hukukun bir gereği olarak tanımlanmıştır. Tarihsel süreçte ve bugün doğu toplumlarının ayırt edici bir özelliği olarak öne çıkan misafirperverlik kavramı, Osmanlı İmparatorluğu'nun kendine özgü diplomasi biçimini uyguladığı klasik döneminde (1453-1793) hukuki zemin ve pratik alanlarda görünür hale gelmiştir. Bu çalışma, Osmanlı misafirperverliğinin en fazla görünür olduğu ve kurumsallaştığı bir alan olan diplomatik faaliyet alanında; diplomatik iletişim, etkileşim ve alışveriş (exchange) süreçlerinde misafirperverliğin yerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın yöntemi post-yapısalcı düşünür Jacques Derrida tarafından ortaya konan "koşullu misafirperverlik" kavramını uluslararası ilişkiler ve diplomasi bağlamında açıklayan Nicolas Onuf'un teorik çerçevesine dayanmaktadır. Onuf'a göre iki ayrı tip misafirperverliği

Marmara Siyaset Bilimi Kongresi 2025

temsil eden RD ("respect and donation") ve EP ("exchange and proportion") misafirperverlik rejimleri Osmanlı diplomatik misafirperverliği bağlamında hukuki ve pratik zeminde incelenmektedir. Çalışmada öncelikle koşullu misafirperverliğin farklı tiplerinin diplomasiyle ilişkilendirildiği teorik arka plan ortaya konacak, ardından Osmanlı misafirperverliğinin şartlı tabiatının İslam hukukundan kaynaklanan esasları ele alınacak, son olarak diplomasinin protokol, hediyeleşme, ağırlama vb. pratikleri bağlamında Osmanlı'da diplomatik misafirperverliğin mahiyeti, şartları ve imkânları analiz edilecektir. Çalışma sonucunda Osmanlı klasik döneminde diplomatik misafirperverliğin şartlı, kırılgan ve "ideal" olmaktan ziyade "pragmatik" yapısı ortaya konmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, Avrupa, diplomasi, misafirperverlik, Derrida,

- **Türk Düşüncesinde Siyasi Terminolojinin Değişimi: Cumhur Kavramı Örneği**
  - Doç. Dr. Nergiz Aydoğdu (Kırklareli Üniversitesi)

Öz:

Türk dili, kelime dağarcığı bakımından son iki yüzyıl içerisinde Türk toplumunun yaşadığı siyasal ve sosyal modernleşmeye paralel olarak değişim geçiren bir dil olmuştur. Tanzimat dönemi basınında Aydınlanma Düşüncesinin kaynaklarının tercüme edilmesi, Batı siyasal düşüncesinin, siyasi ve felsefi terminolojinin, Türk dilinde ifadesi, yeni kavram ve kelime gruplarının icadı, Türk dilinde mevcut kelimelerin yeni içerikler kazanması veya anlam genişlemesi ve değişimine uğraması gibi süreçleri beraberinde getirmiştir. Türk siyasal düşüncesinin yapıtaşı ve kaynağı olmak bakımından Türkçenin siyasal ve sosyal terminolojisi, değişimi, anlam kapasitesi ve söz varlığı kapsamlı incelemeye ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışma, On dokuzuncu yüzyılda Türk düşüncesinin Batı düşüncesi ile etkileşimi sürecinde Türkçe'de kelime ve kavram yapısının değiştiği ve biçimlendiği iddiasını taşımaktadır. Çalışmamız, Türk modernleşmesinin önemli bir aşaması kabul edilen Tanzimat döneminin temsilcisi, fikir adamı Namık Kemal'in yapmış olduğu çeviri bir metin üzerinden Türkçe'de siyasi kavramların bir siyasi ideolojinin, söylemin taşıyıcısı olarak içerik ve anlam kazanımını, değişimini analiz etmeye çalışacaktır. Namık Kemal'in yenileşmeci bir bilim teknik dergisi olan Mirat dergisinde, Montesqueu'nün Considérations sur les causes de la grandeur des Romaines: et de leur décadence isimli eserinin ilk bölümünden "Romalıların Esbâb-ı İkbâl ve Zevâli hakkında mülâhazât" başlığı ile yaptığı tercüme, "cumhur" kavramının siyasi anlam ve muhteva değişimini izleyebileceğimiz bir metin olduğu gibi, siyasi düşünce ve ideoloji temsilcilerinin hedefleri doğrultusunda kavramları nasıl inşa ettikleri, anlam yükledikleri ve dönüştürdükleri bakımından da somut bir örnek olacaktır.

Anahtar Kavramlar: Türk Modernleşmesi, cumhur kavramı, politik terminoloji, Namık Kemal, Montesqueu çevirileri

- **Erken Cumhuriyet Döneminde Anti-Komünizm**
  - Dr. Öğr. Üyesi Şenol Gündoğdu (Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Öz:

Soğuk Savaş döneminde anti-komünizm, yalnızca komünist olmayan ülkelerin iç siyasetinde belirleyici bir unsur olmakla kalmamış, aynı zamanda uluslararası ilişkilerde özellikle Amerika Birleşik Devletleri (ABD) tarafından etkili bir hegemonya aracı olarak da kullanılmıştır. Bu dönemde ABD'nin liderliğinde şekillenen Batı Bloku, komünizmi yalnızca bir ideolojik tehdit olarak değil, aynı zamanda küresel düzlemdeki nüfuz mücadelesinin bir parçası olarak görmüş ve bu doğrultuda anti-komünist politikaları yaygınlaştırmıştır. Türkiye de bu küresel strateji doğrultusunda ABD'nin etki alanına girmiş ve anti-komünizm, özellikle sağ ideolojilere mensup siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları ve paramiliter yapılar tarafından benimsenmiştir. 1950'li yıllardan itibaren artan bir şekilde toplumsal ve siyasal yaşamda etkisini gösteren anti-komünist

Manisa Siyasal Bilimler Kongresi 2025

söylem ve uygulamalar, 1980 askeri darbesiyle birlikte zirve noktasına ulaşmıştır. Ancak bu etkinin Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte giderek azaldığı görülmektedir. Bu durum, anti-komünizmin Türkiye'deki varlığının salt Soğuk Savaş'a indirgenemeyeceğini, daha derin ve tarihsel bir arka plana sahip olduğunu düşündürmektedir. Nitekim Türkiye'de anti-komünist düşünce ve uygulamaların kökeni, yalnızca Soğuk Savaş dönemine değil, erken Cumhuriyet dönemine kadar uzanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecinde, iki dünya savaşı arasındaki dönemde ortaya çıkan küresel ideolojik kutuplaşma bağlamında, siyasi elitler Sovyetler Birliği'nin ideolojik etkisini sınırlandırmak ve ülkenin geleceğini Batı tipi modernleşme çizgisinde şekillendirmek istemiştir. Bu bağlamda komünizm, yalnızca dışsal bir tehdit olarak değil, aynı zamanda iç siyasette istenmeyen bir ideolojik yönelim olarak değerlendirilmiştir. Erken Cumhuriyet döneminde anti-komünizm, Soğuk Savaş yıllarında olduğu gibi toplumun geniş kesimlerini etkileyen kitlesel bir hareketten ziyade, devletin Sovyetler Birliği ile ilişkileri çerçevesinde aldığı stratejik önlemler ve güvenlik politikaları çerçevesinde şekillenmiştir. Özellikle Türkiye Komünist Partisi (TKP) üyelerine yönelik gerçekleştirilen tutuklamalar, yargılamalar ve cezalandırmalar, bu dönemde anti-komünist politikanın başlıca tezahürleri olmuştur. Bu süreçte komünist ideolojinin devletin resmi ideolojisi olan Kemalizm ile bağdaşmadığı vurgulanmış; Türk Devrimi'nin özgün yapısının, Sovyet modelinden açık bir şekilde ayrıldığı dile getirilmiştir. Bu çalışma, Türkiye'de anti-komünizmin tarihsel kökenlerini Soğuk Savaş öncesine taşıyarak, erken Cumhuriyet dönemindeki devlet politikaları ve ideolojik yönelimler bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca Soğuk Savaş sonrasındaki dönüşümleri de göz önünde bulundurarak, Türkiye'de anti-komünizmin yalnızca ABD merkezli dış politikaların bir ürünü olmadığını; aksine, yerli dinamikler, ideolojik tercihler ve ulusal güvenlik stratejileriyle de şekillendiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Dolayısıyla, bu çalışmanın temel savı, Türkiye'deki anti-komünist eğilimlerin yalnızca dışsal etkilerle açıklanamayacağı; bu eğilimlerin erken Cumhuriyet dönemine uzanan güçlü tarihsel ve ideolojik köklere dayandığıdır.

Anahtar Kelimeler: Erken Cumhuriyet, anti-komünizm, Kemalizm, Türkiye Komünist Partisi

- **"İmperial" Milliyetçilikten "Merkezi" Milliyetçiliğe: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ulus Devletin Teşekkülü**
  - ➢ Dr. Öğr. Üyesi Şükrü Mutlu Karakoç (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

Öz:

Çok milletli imparatorlukların modern ulus devletlere dönüşümü, "egemenlik, iktidar yapısı ve ulusal kimlik" eksenlerinde yaşanan yapısal bir dönüşüm süreci etrafında gerçekleşmiştir. Egemenin değişimi (hanedan yerine ulus), iktidar kurumunun bu yeni egemen etrafında şekillenmesi ve daha geride yeni bir egemen (ontolojik olarak) tanımlaması bu dönüşümün birbiriyle bağlantılı ana eksenlerini oluşturmaktadır. Bu çalışma, çoklu, parçalı milletler evrenine sahip Osmanlı imparatorluk yapısının, modern ulus devlete dönüşüm sürecini, ulusal kimlik ekseninden başlayarak egemenlik ve iktidar kurumuna uzanan bir çizgi üzerinde ele almaktadır. Çalışmanın temel sorusu şudur: Çoklu etnik, dinsel, mezhepsel unsurlardan (milletler sisteminden) oluşan Osmanlı imparatorluk yapısı, nasıl modern bir ulus devlete dönüşmüştür? Bu dönüşümü biçimlendiren siyasi-kültürel/kimliksel paradigma/kavrayış nedir? Cumhuriyet Türkiyesi'nin teşekkülünde ne tür kültürel/kimliksel kavrayış belirleyici olmuştur? Çalışmanın temel tezi ise şu şekildedir: Osmanlı çok uluslu imparatorluk yapısı, geçiş döneminde, önceleri "imperial milliyetçilik" temelinde bir ulusal kimlik ve ulus kavrayışı; sonrasında ise "merkezi milliyetçilik" temelinde bir ulus kavrayışı etrafında modern, merkezi bir ulus devlet formuna dönüşmüştür. Son kertede, Cumhuriyet Türkiyesi, çok milletli Osmanlı dünyasının içerisinde, "merkezi milliyetçiliğe" dayalı bir ulus kavrayışı etrafında biçimlenmiştir. Bu çerçevede, söz konusu sürecin, Tanzimat'tan başlayarak bütün 19. yüzyıl boyunca "imperial milliyetçilik" çizgisinde biçimlendiği; 20. yüzyılın ilk yarısında II. Meşrutiyetten Cumhuriyete uzanan süreçte ise "merkezi milliyetçik" etrafında şekillendiği ortaya konmaktadır. Çalışmayı

Uluslararası Siyasal Bilimler Kongresi 2026

biçimlendiren temel tez, yöntem olarak, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan kurumsal dönüşüm ve politik uygulamalar üzerinden ele alınmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Imperial Milliyetçilik, Merkezi Milliyetçilik, Ulus-devlet dönüşümü

- **Michael Mann'ın Altyapısal İktidar Kavramı Çerçevesinde Tanzimat Reformları: Osmanlı'da Devlet Kapasitesinin Artırılma Çabaları Üzerine Bir İnceleme**
  - Arş. Gör. Dr. Melik Karagöz (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)

Öz:

Michael Mann'ın despotik ve altyapısal iktidar arasında yaptığı kuramsal ayrım, Osmanlı modernleşmesinin özellikle Tanzimat reformlarıyla şekillenen dönemi için önemli bir analitik çerçeve sunmaktadır. Bu çalışmada, Mann'ın 1984 tarihli makalesinde tanımladığı altyapısal iktidar kavramı temel alınarak, Tanzimat Dönemi'nde gerçekleştirilen hukuki düzenlemeler yeniden değerlendirilmektedir. 1840 ve 1851 Ceza Kanunları, 1850 Ticaret Kanunnamesi, 1858 Arazi Kanunnamesi, Mecelle ve 1864 Vilayet Nizamnamesi gibi reformlar, devletin topluma nüfuz etme kapasitesini artırma yönünde atılmış kurumsal adımlar olarak ele alınmaktadır. Bu reformlar, merkezi otoritenin taşradaki etkinliğini artırma, nüfus üzerinde daha fazla bilgi ve kontrol sağlama, ekonomik ilişkileri kayıt altına alma ve sosyal düzeni yeniden inşa etme amacını taşımaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, Tanzimat reformlarının altyapısal iktidarın inşası yönündeki çabalar olarak okunabileceğini öne sürmektedir.
Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Tanzimat, Altyapısal İktidar, Michael Mann, Devlet Kapasitesi

Kongre Programı Sonu

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

YAZAR DİZİNİ

A

- *Doç. Dr. Abdulgani Bozkurt (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Abdurrahim Sıradağ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)*
- *Dr. Abdurrahman Gümüş (Yıldız Teknik Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Adem Ali İren (Süleyman Demirel Üniversitesi)*
- *Dr. Ahmet Gedik (İstinye Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Ahmet Kemal Bayram (Marmara Üniversitesi)*
- *Ahmet Özdemir (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)*
- *Öğr. Gör. Dr. Ahmet Şefik Hatipoğlu (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Ahmet Yıldız (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Akif Çarkçı (Düzce Üniversitesi)*
- *Dr. Ali Nazmi Çora*
- *Doç. Dr. Ali Onur Özçelik (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Altuğ Günar (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Aslı Ege (Marmara Üniversitesi)*
- *Öğr. Gör. Ayda Sezgin (Gebze Teknik Üniversitesi)*
- *Dr. Aykut Karahan (İstanbul Öğretmen Akademileri)*
- *Doç. Dr. Ayfer Genç Yılmaz (İstanbul Ticaret Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Ayşe İrem Aycan Özer (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Küçük (İstanbul Gelişim Üniversitesi)*
- *Ayşem Selen Mantoğlu (Dokuz Eylül Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Ayten Sıla Büyüker (Marmara Üniversitesi)*

B

- *Arş. Gör. Bahar Temir (Başkent Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Barış Aydın (Akdeniz Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Baybars Öğün (Ahi Evran Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Berna Aksoy Özcan (İstanbul Nişantaşı Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Betül Hande Gürsoy Haksevenler (Marmara Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Beyza Yılmaz Sönmez (Karabük Üniversitesi)*
- *Burak Kaan Alpaslan*
- *Dr. Burak Kaplan (İletişim Başkanlığı)*

C - Ç

- *Dr. Öğr. Üyesi Can Donduran (İstinye Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Cavit Emre Aytekin (Kafkas Üniversitesi)*
- *Dr. Cem Çetin (Marmara Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Cengiz Erişen (Yeditepe Üniversitesi)*
- *Çağdaş Başar Bahar (İstanbul Üniversitesi)*

D

- *Dr. Demet Güntay Uçar (Milli Savunma Üniversitesi)*
- *Deniz Altuntaş (İstanbul Üniversitesi)*

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

- *Doç. Dr. Dikran M. Zenginkuzucu (İstanbul Esenyurt Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Dilara Şensivas (İstanbul Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Doğan Demirkıran (Üsküdar Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Dr. Doğuş Sönmez (Kadir Has Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Duygu Ersoy (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)*

E

- *Ecem Gacener (İzmir Ekonomi Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Eda Bekci Arı (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Ege Furkan Toker (Kent Üniversitesi)*
- *Elçin Talay (Yıldız Teknik Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Elif Bali Kurtarır*
- *Dr. Öğr. Üyesi Elif Çağlı Kaynak (İstanbul Kent Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli (Adana AT Bilim ve Teknoloji Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Elnur Hasan Mikail*
- *Prof. Dr. Emel Parlar Dal (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Emel İlter (Fırat Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Emine Erden Kaya (Amasya Üniversitesi)*
- *Dr. Emre İnan (Milli Savunma Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Erkan Doğan (Kocaeli Üniversitesi)*
- *Erkin Karaca (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Erol Ülker (Işık Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Ersin Embel (Altınbaş Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Ersoy Kutluk (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Esmeray Alacadağlı (Bayburt Üniversitesi)*

F

- *Arş. Gör. Fatmanur Parlak (Marmara Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Ferit Belder (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Fethi Ufuk Özışık (Marmara Üniversitesi)*
- *Fikret Gültekin (Marmara Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Fuat Evsen (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Fulya Hisarlıoğlu (Kadir Has Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Fulya Memişoğlu*

G

- *Galip Yüksel (İstanbul Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Gizem Ezgi Güler (Altınbaş Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Gonca Oğuz Gök (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Gökhan Adıgüzel (Göç İdaresi Başkanlığı)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Gökhan Katıtaş (Marmara Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Görkem Altınörs (Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Gözde Kestellioğlu (Erciyes Üniversitesi)*
- *Gülsiye Akın (Marmara Üniversitesi)*
- *Öğr. Gör. Dr. Günnur Tuba Türksavaş (Anadolu Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Dr. Gürhan Ünal (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)*

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

H

- *Doç. Dr. Hakan Çora (Onbeş Kasım Kıbrıs Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Hakan Sezgin Erkan (İstanbul Nişantaşı Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Halis Ayhan (Kırıkkale Üniversitesi)*
- *Dr. Hasan Fidan (İstanbul Esenyurt Üniversitesi)*
- *Hayriye İlhan (Kapadokya Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Hazan Güler Sarı (Kırıkkale Üniversitesi)*
- *Dr. Huri Kiraz Özdoğan (Beykent Üniversitesi)*
- *Dr. Hüseyin Batuhan Şar (Yeditepe Üniversitesi)*
- *Dr. Hüseyin Etil*
- *Doç. Dr. Hüseyin Onur Ercan (Türk-Alman Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Hüsrev Tabak (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*

I - İ

- *İbrahim Akkan (Maria Curie-Skłodowska University)*
- *Arş. Gör. İdil Ece Çınarlı (İstanbul Rumeli Üniversitesi)*
- *İlkay Öz (İstanbul Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. İmam Bakır Kanlı*
- *Dr. İsmet Yiğit (Bağımsız Araştırmacı)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Itır Toksöz (Doğuş Üniversitesi)*

K

- *Kaan Enuştekin (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Kader Erol*
- *Dr. Öğr. Üyesi Kadri Kaan Renda (Hacettepe Üniversitesi)*
- *Dr. Kemal Bozkaya (İstanbul Üniversitesi)*
- *Kemal Kaya (Pendik Belediyesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Kerim Çınar (Afyon Kocatepe Üniversitesi)*
- *Kevser Mert (Türkiye Belediyeler Birliği)*
- *Dr. Kiraz Özdoğan*

L

- *Latife Kınay-Kılıç (Bilkent Üniversitesi)*

M

- *Dr. Öğr. Üyesi M. Turan Çağlar (Altınbaş Üniversitesi)*
- *Mehmet Ali Samur*
- *Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Mert (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Alkanalka (Rumeli Üniversitesi)*
- *Mehmet Sebgattulah Gülrenk (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Melek Aylin Özoflu (İstanbul Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Dr. Melik Karagöz (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Melih Görgün*
- *Arş. Gör. Melih Kölük (Marmara Üniversitesi)*
- *Merve Döne Yıldırım (Afyon Kocatepe Üniversitesi)*

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

- *Doç. Dr. Merve Özdemirkıran Embel (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Mesut Emre Balcı (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Mesut Özel (İstanbul Kent Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Mozharul Islam (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Muharrem Doğan (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*
- *Museyib Hayat (Marmara Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Mustafa Denizlioğlu (Kastamonu Üniversitesi)*
- *Mustafa Gökberk Ertan*
- *Doç. Dr. Mustafa Kahveci (İstanbul Üniversitesi)*

N

- *Doç. Dr. N. Nevra Esentürk (Yalova Üniversitesi)*
- *Nagehan Reyhan Doğan (İstanbul Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Nail Elhan (Hitit Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Nazrin Alizada (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Nergiz Aydoğdu (Kırklareli Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Nergiz Özkural Köroğlu (Üsküdar Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Nigar Tuğsuz (İstanbul Ticaret Üniversitesi)*
- *Dr. Nilay Tüzgen (Marmara Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Niyazi Karabulut (Necmettin Erbakan Üniversitesi)*
- *Nobuhide Mert Matsumoto (Marmara Üniversitesi)*
- *Nur Meryem Özbek (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)*
- *Dr. Nurbanu Bulgur (Sakarya Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Nurten Ince Akman (Marmara Üniversitesi)*

O - Ö

- *Dr. Oğuz Öztosun (Yeditepe Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Okan Gülbak (İstanbul Ticaret Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Olivier Gajac (Sciences Po Bordeaux)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Olivier Gajac (Sciences Po Bordeaux)*
- *Dr. Onur Gürel (Bağımsız Araştırmacı)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Onur Yerlikaya Şaşmaz (Fırat Üniversitesi)*
- *Öğr. Gör. Dr. Orhan Göktepe (İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Osman Sümer (Yalova Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Özlem Kayhan Pusane (Işık Üniversitesi)*
- *Dr. Özlem Yiğit (Türkiye İstatistik Kurumu)*

P

- *Dr. Öğr. Üyesi Pınar Dikmen (Marmara Üniversitesi)*

R

- *Dr. Recep Yiğit (Göç İdaresi Başkanlığı)*
- *Prof. Dr. Rüveyda Kızılboğa Özaslan (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Rüya Karcı (Kırıkkale Üniversitesi)*

Marmara Sosyal Bilimler Kongresi 2025

S - Ş

- *Arş. Gör. Safura Koçoğlu Eyiler (Üsküdar Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Salih Akkanat (Gümüşhane Üniversitesi)*
- *Dr. Seda Irmak (Koç Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Sefa Çetin (Antalya Bilim Üniversitesi)*
- *Dr. Selahattin Emre Karslı (Bağımsız Araştırmacı)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Selin Karana (Üsküdar Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Selman Emre Gürbüz (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Selver B. Şahin (Boğaziçi Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Senanur Köksal (Marmara Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Seven Erdoğan (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Sevim Budak (İstanbul Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Seyfullah Yürük (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Sezen Güngör (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)*
- *Simge Öztürk (İstanbul Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Sinan Alper (Yaşar Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Soner Tauscher*
- *Dr. Öğr. Üyesi Stephen Siu Kay On (Ibn Haldun University)*
- *Doç. Dr. Süleyman Özmen (İstanbul Rumeli Üniversitesi)*
- *Dr. Şerafettin Okan Yayla (Altınbaş Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Şeyma Ekiz (Boğaziçi Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Sibel Zengin (İstanbul Gelişim Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Şükrü Mutlu Karakoç (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Şükrü Yazğan (Marmara Üniversitesi)*

T

- *Taşkın Toprak İpek (İstanbul Bilgi Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Tolga Bilener (Galatasaray Üniversitesi)*
- *Prof. Dr. Tolga Demiryol (Altınbaş Üniversitesi)*
- *Tuğçe Kafdağlı Koru (İstanbul Aydın Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Turgay Demir (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*

U - Ü

- *Dr. Öğr. Üyesi Umut Üzmez (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi)*

V

- *Dr. Öğr. Üyesi Veli Özdemir (Işık Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Volkan İpek (Yeditepe Üniversitesi)*

Y

- *Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Pınar Özmen (Yozgat Bozok Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Necmiye Tutar (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)*
- *Doç. Dr. Yavuz Selim Alkan (Akdeniz Üniversitesi)*
- *Arş. Gör. Yiğit Cem Eskicioğlu*
- *Dr. Öğr. Üyesi Yunus Aydoğdu (Bingöl Üniversitesi)*

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

- *Dr. Öğr. Üyesi Yunus Çolak (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)*

Z

- *Dr. Zeynep Arslan Taç (Marmara Üniversitesi)*
- *Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Bostan (Marmara Üniversitesi)*

Marmara Siyasal Bilimler Kongresi 2025

T.C
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Sayı : 55560553 **14.05.2025**

Konu : Siyasal Bilimler Kongre Görevlendirmesi

İlgili Makama

Fakültemiz tarafından düzenlenen ve 27-28 Kasım tarihleri arasında Fakültemizde gerçekleşecek Siyasal Bilimler Kongresi düzenleme kurulunda akademisyen temsilcisi olarak Doç. Dr. Hakan Mehmetcik ve Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Erdal Okutan görevlendirilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Nail YILMAZ

Marmara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
Recep Tayyip Erdoğan Külliyesi
Maltepe/ İSTANBUL
0 (216) 777 42 00 (Santral)
Ayrıntılı Bilgi İçin:
siyasal@marmara.edu.tr
http://siyasal.marmara.edu.tr

DÜZENLEYEN

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

Siyasal Bilgiler Fakültesi

ANA SPONSOR

HALKBANK

MARMARA SİYASAL BİLİMLER KONGRESİ 2025

https://siyasal-kongre.marmara.edu.tr